

สมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติว่าด้วยสุขภาพ ปี 2546
National Youth Assembly In Health: 2003

สิ่งที่ดีที่เราทำได้
 สิ่งที่ดีที่เราทำได้

โครงการสมัชชาเด็กและเยาวชนว่าด้วยสุขภาพ : ปี 2546

National Youth Assembly in Health: 2003

1704

“สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้”

โดย

กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ(สปรส.)

คณะทำงานจัดสมัชชาเด็กและเยาวชน 76 จังหวัด

WA 541.JT3 ต691ค 2546

โครงการสมัชชาเด็กและเยาวชนว่าด้วย...

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ได้รับการสนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)

เมษายน 2546

คำนำ

การจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนครั้งนี้ เป็นสิ่งมหัศจรรย์ของพวกเขาทุกคน จากกลุ่มเล็กๆที่ชวนกันมาคิด มาคุย จนเกิดเป็นงานใหญ่ที่เรียกว่า “ สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้” ซึ่งสามารถมองได้ถึง 6 สิ่งมหัศจรรย์ ดังนี้

สิ่งมหัศจรรย์อันดับแรก คือ เงื่อนไขที่แทบจะเป็นไปไม่ได้ว่าจะต้องทำให้แล้วเสร็จภายใน 5 เดือน (ตั้งแต่ กันยายน 2545-มกราคม 2546) นับจากการประชุมครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม 2545 เพราะกิจกรรมที่คิดจะทำครอบคลุมทั้งประเทศทั้ง 76 จังหวัด เวลาค่อนข้างกระชั้นมาก ๆ แต่ด้วยความตั้งใจทำงานของทุกฝ่าย สิ่งมหัศจรรย์นี้จึงเกิดขึ้นได้ตามกำหนด

สิ่งมหัศจรรย์ที่ 2 คือ วิธีการแบบพหุภาคี โดยคณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ(สามัญศึกษาธิการจังหวัด) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข(ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) ประชาคมสุขภาพ องค์กรเด็ก และตัวเด็กและเยาวชน ทีมหัตถ์คือคุณครู คุณหมอ ประชาคมและเด็กที่เป็นคณะทำงานนั้น แทบจะไม่มีใครรู้จักกันมาก่อน เพียงแต่ได้มีโอกาสมาประชุมเตรียมการเพียงครั้งเดียว แล้วกลับไปทำงานกันเลย ก็สามารถผลักดันงานออกมาได้จนเป็นที่น่าพอใจ แม้ว่าบางแห่งอาจมีข้อขัดข้องบ้างก็เป็นเรื่องธรรมดา

สิ่งมหัศจรรย์ที่ 3 คือ กลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนี้กว้างขวางและมากที่สุดกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ จากเดิมกำหนดไว้ 12,300 คน แต่พบว่าแต่ละจังหวัด แต่ละเวทีมีเด็กและเยาวชนสนใจและเข้าร่วมมากเป็นพิเศษ รวมกว่า 20,000 คน

สิ่งมหัศจรรย์ที่ 4 คือ ได้ “สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้” จำนวนมากจากทั่วประเทศ เป็นสิ่งของเด็กและเยาวชน คิด ริเริ่ม และดำเนินการเพื่อแก้ทุกภาวะของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ซึ่งสามารถรวบรวมได้มากกว่า 1,000 สิ่ง

สิ่งมหัศจรรย์ที่ 5 คือ ตัวเด็กเป็นสิ่งมหัศจรรย์จริงๆ เด็กมีศักยภาพและมีความคิดสร้างสรรค์น่าอัศจรรย์ หากไม่ได้สัมผัสจะไม่ทราบเลยว่าเด็กไทยเป็นเด็กดี มีความสามารถมาก กล้าแสดงออก หากสังคมให้โอกาส เด็กเหล่านี้จะเป็นผู้ร่วมพัฒนาสังคมไทยต่อไปได้เป็นอย่างดี

สิ่งมหัศจรรย์สุดท้าย คือ ความตั้งใจ จริงใจของทุกฝ่าย ตั้งแต่คณะทำงานส่วนกลางที่มี นายแพทย์ไพโรจน์ นิงสานนท์ กรุณาให้เกิดริเป็นประธาน คณะทำงานจากหน่วยงานต่างๆที่ให้ความร่วมมือด้วยดี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)ที่สนับสนุนทุน และทีมงานสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพสุขภาพ (สปรส.) ทุกท่าน ทุกฝ่ายต่างมุ่งมั่นทำงานด้วย “ใจ” จึงทำให้งานนี้สำเร็จออกมาได้ ต้องขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นมาทั้งหมด เปรียบเสมือนประกายไฟนำทางเราได้เห็นความงดงาม
ได้สัมผัสภาพ ได้ดูความเติบโตทางความคิดอันทรงพลังของเด็กและเยาวชนไทย ทำให้มีความหวัง
ว่าสังคมไทยจะต้องมีการพัฒนาที่ดีแน่ ท้ายที่สุดนี้ต้อง ใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการ
จัดงานครั้งนี้ด้วย

เด็กและเยาวชนเป็นสิ่งมหัศจรรย์จริงๆ!

คณะทำงานฯ

30 เมษายน 2546

กิตติกรรมประกาศ

ความงดงามที่เกิดจากโครงการสมัชชาเด็กและเยาวชนว่าด้วยสุขภาพ ปี 2546 ทั้งในด้านสิ่งมห้ศจรรยัที่พวกเราทำได้ เด็กและเยาวชนที่มีความมห้ศจรรยัในตัวเอง เครือข่ายเด็กและเยาวชนรวมทั้งผู้ใหญ่อยุ่ทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต่างทุ่มเทแรงกายใจในการทำงานครั้งนี้ จนได้ผลผลิตความสำเร็จไปทั่วทั้งแผ่นดิน ทั้งทางด้านการเคลื่อนไหวเพื่อสังคมของเครือข่ายที่ยั่งยืนยิ่งขึ้นนับเป็นนิมิตหมายที่ดีของการพัฒนาสังคมไทย

ความสำเร็จที่เกิดขึ้น เป็นการสะท้อนถึงความร่วมมือร่วมใจ ความรัก ความเสียสละทั้ง กายใจ ปัญญา ของทุกฝ่ายทุกคนทั้งประเทศ ทั้งเกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยทุกคนต่างทำงานนี้ด้วย “ใจ” จริงๆ

ในนามของคณะทำงานใคร่ขอขอบคุณ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสัมพันธ์ ประชาคมสุขภาพทุกจังหวัด สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) องค์กรภาคีเด็กและเยาวชนทุกองค์กร รวมทั้งเด็กและเยาวชนทุกคนที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์นี้ร่วมกัน

คณะทำงาน

บทสรุปย่อการดำเนินงาน

สมัชชาเด็กและเยาวชนว่าด้วยสุขภาพ ปี 2546 เป็นโครงการความร่วมมือของพหุภาคีที่ประกอบด้วยกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสัมพันธ์ ประชาคมสุขภาพ ทุกจังหวัด องค์กรเด็กและเยาวชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ได้ร่วมกันจัดขึ้น โดยมีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนทุนในการดำเนินงาน และมีสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) เป็นองค์กรแกน มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้นำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ที่สามารถแก้ปัญหาสุขภาพะได้จริง จนเกิดความสุขทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสามารถนำไปสู่การขยายผลโดยหน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง สร้างและขยายเครือข่ายเด็กและเยาวชน และให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการปฏิรูประบบต่างๆ ของสังคมด้วย ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.) เห็นชอบในการจัดพร้อมทั้งแต่งตั้งให้ นายแพทย์ไพโรจน์ ینگสานนท์ เป็นประธานคณะทำงานจัดสมัชชาเด็กและเยาวชน กำหนดระยะเวลาดำเนินการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและระดับชาติภายใน 5 เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน 2545 จนถึงเดือนมกราคม 2546 (วันเด็กแห่งชาติ) กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ ที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี มีรูปแบบการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแบบการประชุมระดมความคิดเห็นหรือลักษณะการเข้าค่าย โดย ใช้วิธีทำงานแบบ “แนวราบถักทอแนวตั้ง” มีหลักการสำคัญคือ เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมจะต้องมีความสุข ได้เรียนรู้ มีชีวิตชีวาและเป็นองค์กรรวม

ในระดับจังหวัด มีคณะทำงานจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัดที่ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ(สามัญศึกษาธิการ) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประชาคมสุขภาพ องค์กรเด็กและเยาวชน และแกนนำเด็กและเยาวชน ร่วมกันวางแผนดำเนินงานจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2545 โดยส่วนใหญ่เป็นการจัดสมัชชาฯในรูปแบบค่าย 2 วัน จำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมมีจำนวนมากกว่าที่กำหนดไว้คือเฉลี่ยละ 100-200 คน ภายในค่ายมีกิจกรรมสนทนาก่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชน มีการนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์ภายในจังหวัด เด็กและเยาวชนประทับใจและผูกพันกันมาก จนหลายแห่งเกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดและมีกิจกรรมการของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง สิ่งมหัศจรรย์ที่นำมาเสนอในสมัชชาจังหวัดนั้น มีกระบวนการคัดเลือกสิ่งมหัศจรรย์ของจังหวัดในรูปแบบที่แตกต่างกัน บางแห่งแบ่งทีมคณะทำงานออกไปค้นหาตามโรงเรียน ชุมชน บางแห่งให้ทางโรงเรียนเสนอขึ้นมา คณะทำงานจังหวัดพิจารณาเป็นต้น

ในส่วนของการจัดสัมมนาเด็กและเยาวชนระดับชาตินั้น เป็นการติดตามภาคทั้ง 4 ภาค คือ ภาคเหนือ จัดที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดที่จังหวัดอุบลราชธานี ภาคกลางจัดที่ กรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร และภาคใต้จัดที่จังหวัดสงขลา โดยกำหนดช่วงเวลาจัดพร้อม กันทั้ง 4 ภาคคือในระหว่างวันที่ 9-11 มกราคม 2546 โดยเฉพาะในวันที่ 11 มกราคม 2546 ตรงกับ วันเด็กแห่งชาติ จัดให้เกิดการเชื่อมสัมมนาเด็กและเยาวชนทั้ง 4 ภาค เพื่อการเรียนรู้สู่สังคมศวรรษที่ 21 ข้ามภาค ด้วยการจัดเป็นการประชุมทางไกลผ่านการถ่ายทอดสดจากสถานีวิทยุและโทรทัศน์ช่อง 11 พร้อมกันทั่วประเทศ และมีรองนายกรัฐมนตรี นายจตุรนต์ ฉายแสง เป็นประธานรับฟังและ ตอบคำถามของเด็กและเยาวชนทั้ง 4 ภาค แทน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ซึ่งในวันนั้น เด็กและเยาวชน จากแต่ละภาคได้นำเสนอสถานการณ์ทุกข์สุขของเด็ก นำเสนอสิ่งมีชีวิตที่เราทำได้ของแต่ละ ภาคและตั้งคำถามจำนวนมากต่อประธาน

การจัดสัมมนาเด็กและเยาวชนชาติทั้ง 4 แห่งนั้น ส่วนใหญ่จัดเป็นเวทีเปิด มีการนำเสนอสิ่ง มหัศจรรย์ที่ผ่านการคัดเลือกจากจังหวัดมาแล้ว มานำเสนอจังหวัดละ 3 สิ่ง มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ นันทนาการและการแสดงบนเวทีด้วย จำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมเวทีชาติกำหนดไว้แห่งละ 300 คน แต่ปรากฏว่าทุกแห่ง มีเด็กและเยาวชนให้ความสนใจกันมาก มีมาเกินกว่าที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะเวทีภาคกลาง/ตะวันออกเฉียงเหนือ/ตะวันตกที่กรุงเทพฯ มีจำนวนถึง 600 คน

การประเมินผลการจัดสัมมนาเด็กและเยาวชนทั้งระดับจังหวัดและระดับชาตินั้น มีทั้งส่วน ที่ดีและข้อขัดข้องอยู่ด้วย แต่โดยภาพรวมสรุปเป็นความสำเร็จในการจัด เป็นการจัดที่มีคุณค่าและ คุ่มค่า เป็นเวทีกว้าง จากการประเมินพบว่าเด็กและเยาวชนพอใจและชื่นชอบกับกิจกรรมที่ทำ เด็ก และเยาวชนได้รับการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลและสร้างสรรค์ต่อสังคมและกลุ่มเพื่อน เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถในเชิงสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้เด็กและ เยาวชนที่พิการและด้อยโอกาสได้แสดงความสามารถด้วย ผลที่ตามมา ได้แก่การเกิดสิ่งมหัศจรรย์ ขึ้นเป็นจำนวนมาก เป็นสิ่งมหัศจรรย์มีลักษณะสร้างสรรค์ สามารถแก้ทุกภาวะของเด็กและเยาว ชนได้ สิ่งมหัศจรรย์ของเด็กและเยาวชนสามารถกระตุ้นให้ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง เกิดความตื่นตัวใน เรื่องระบบสุขภาพและสภาวะมากขึ้น เกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชน เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเด็ก

ส่วนข้อขัดข้องได้แก่ แนวคิดการนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ ไม่ตรงกัน บางแห่งต้องการ แข่งขัน เน้นการชนะ ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน การตีกรอบแนวคิด การตีความ "สิ่งมหัศจรรย์" ที่ ไม่ตรงกัน เพราะเป็นความคิดเชิงนามธรรม กระบวนการค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ สิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นโครงการงานของโรงเรียน ระยะเวลาจำกัด กระชั้น ทำให้การคิด ต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการทำได้ค่อนข้างยาก จำนวนเด็กและเยาวชนที่มา จำนวนมาก

เกินไป ทำให้การจัดการรองรับไม่เพียงพอ และมีข้อเสนอแนะว่าเวลาในการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนควรมานานกว่านี้ ทั้งในระยะเตรียมการ และช่วงวันงานที่จัด ควรมีการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนต่อเนื่องทุกปี เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนควรมีการประชุมกลุ่มองค์กรเด็กและเยาวชนทุกเดือน และเชื่อมโยงเครือข่ายเด็กและเยาวชนทั่วประเทศและมีการติดตามผลงานว่าเด็กและเยาวชนสามารถสานต่อหรือริเริ่มโครงการในฝันหรือไม่ อย่างไร

จากการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนทั้งระดับจังหวัดและระดับชาติ สามารถรวบรวมสิ่งมหัศจรรย์ที่ได้นำเสนอแล้วจำนวนกว่า 1,000 เรื่อง ซึ่งล้วนเป็นการแสดงถึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนไทยอย่างแท้จริง จำนวนเด็กและเยาวชนที่มีโอกาสเข้าร่วมสมาชิกฯมีจำนวนกว่า 20,000 คน นอกจากนี้ ผลพวงจากการทำงานลักษณะพหุภาคีในทุกจังหวัด ก่อให้เกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง มีการติดต่อและเคลื่อนไหวจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คณะทำงานจึงได้เตรียมการขยายผลสิ่งมหัศจรรย์ที่ได้และการสนับสนุนเครือข่ายเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้น ด้วยการทำบันทึกสิ่งมหัศจรรย์แห่งชาติ เพื่อการเรียนรู้ใน แนวคิด วิธีทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับของสิ่งมหัศจรรย์ที่โดดเด่นของแต่ละจังหวัดๆละ 1-3 สิ่ง ขณะเดียวกัน สิ่งมหัศจรรย์ที่รวบรวมได้จำนวนมากนั้น สมควรทำการสังเคราะห์ออกมาในเชิงความรู้และการจัดการ ซึ่งจะได้จัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

ส่วนการสนับสนุนเครือข่ายเด็กและเยาวชนแต่ละจังหวัดอย่างต่อเนื่องนั้น ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเครือข่ายเด็กและเยาวชน ที่ประกอบด้วยผู้แทนเครือข่ายเด็กและเยาวชนจาก 4 ภาคๆละ 2-3 คน และมีผู้แทนหน่วยงาน องค์การภาครัฐและเอกชน จำนวนรวมไม่เกิน 20 คน เพื่อมาร่วมกันคิด มาเชื่อมร้อยและผลักดันภารกิจของเด็กและเยาวชนในทิศทางเดียวกันและอย่างมีพลัง ซึ่งกิจกรรมต่อเนื่องส่วนนี้ ก็ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นอย่างดี.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
กิตติกรรมประกาศ	
บทสรุปย่อการดำเนินงาน	ก
ความเป็นมา	11
การเตรียมการ	17
แผนสื่อสารสาธารณะ	23
สมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัด	29
สมาชิกเด็กและเยาวชนแห่งชาติ	35
สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้	49
การสังเคราะห์กระบวนการสมาชิกเด็กและเยาวชน	59
การขยายผล	86
ภาคผนวก	

ความเป็นมา

ความเป็นมา

สมัชชาเด็กและเยาวชนกับสิ่งมหัศจรรย์ที่พวกเราทำได้

ความเป็นมา

ก่อนการก่อเกิดสมัชชาเด็กและเยาวชนที่กลายมาเป็นกิจกรรมกว้างขวางทั่วประเทศและเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ของเด็กและเยาวชนไทยนั้น มีที่มาที่ต้องจารึกไว้คือ การชวนผู้คนมาคิดระดมสมองจากหลายภาคส่วนเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2545 นำโดยนายแพทย์ศุภกร บัวสาย ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ(สปรส.) คุณสุณัย เศรษฐบุญสร้าง ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจากการ และผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้ทำงานด้านเด็กและเยาวชน หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นการประชุมพิจารณาโครงการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในโรงเรียน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมสร้างสุขภาวะของนักเรียน ที่ประชุมมีฉันทามติให้จัดโครงการสมัชชาเยาวชนด้านสุขภาพในพื้นที่และระดับชาติ โดยมุ่งการเคลื่อนไหวแบบเครือข่าย ตามรูปแบบการดำเนินงานของ สปรส. ในการเคลื่อนไหวสังคมเพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพและการทำพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ และเป็นการจัดกิจกรรมค่อยออกจากสภาเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปีที่แล้ว ที่ประชุมได้มอบหมายให้ สปรส.เป็นผู้จัดการ ซึ่ง สปรส.ได้จัดให้มีการพูดคุยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรูปแบบการทำงาน จนได้โครงการสมัชชาเด็กและเยาวชนว่าด้วยสุขภาพ ปี 2546 ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจาก สสส.

สมัชชาเด็กและเยาวชนว่าด้วยสุขภาพ ปี 2546 เริ่มเป็นเค้าโครงได้เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ ประชาคมสุขภาพ องค์กรเด็ก รวมทั้งตัวเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่ง โดยมีแนวทางการทำงานในลักษณะพหุภาคี เนวรابطักทอแนวตั้งหมายถึงการทำงานของหลายภาคส่วน ได้แก่ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนัญศึกษาธิการจังหวัด ประชาคมสุขภาพจังหวัด องค์กรเด็ก เด็กและเยาวชนในพื้นที่ และมีพรรคทองเกิดขึ้นจากการประชุมคือ “สิ่งมหัศจรรย์ที่พวกเราทำได้” ซึ่งเป็นภาษาของเด็ก สื่อสารกับเด็กได้เข้าใจว่าคำว่านวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่เป็นกิจกรรมหนึ่งในสมัชชานั้นเอง โครงการนี้ได้นำเข้าไปประชุมคณะกรรมการปฏิรูปสุขภาพแห่งชาติ(คปรส.) เพื่อขอความเห็นชอบในการจัดโครงการ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบและแต่งตั้ง นพ.ไพโรจน์ นิงสานนท์ เป็นประธานโครงการ

ต่อมาคณะทำงานฯได้จัดการประชุมปรึกษาหารือกับผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ ทิศทางการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและระดับชาติ มีการประชุมเตรียมความพร้อมของคณะทำงาน และประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร ภาคีอย่างต่อเนื่อง

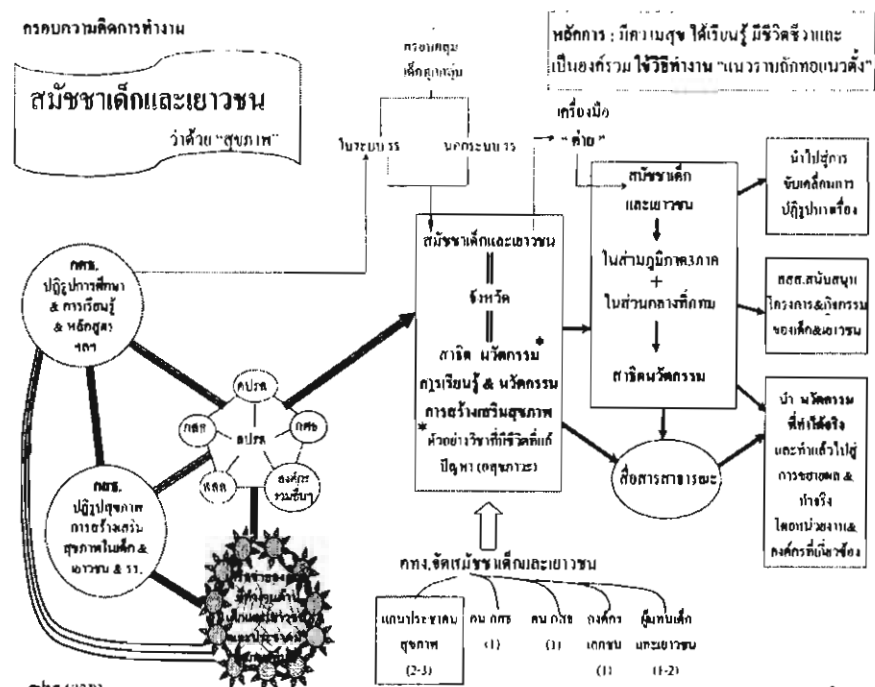
ความคาดหวังของการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนว่าด้วยสุขภาพ ปี 2546 ครั้งนี้ เน้นการเกิดกระบวนการค้นหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอและเผยแพร่ สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ ซึ่งเป็นแนวคิด วิธีทำงาน กิจกรรมต่างๆที่เด็กและเยาวชนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ จนเกิดความสุขทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน เป็นการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและระดับชาติในทุกจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด โดยมีรูปแบบการจัดสมัชชาอาจเป็นลักษณะการประชุมระดมความคิดเห็นหรือลักษณะการเข้าค่าย ซึ่งเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมสมัชชาฯจะมีความสุข เรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา ได้มีโอกาสนำเสนอศักยภาพของตนเองของกลุ่ม ของโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งการเกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์คือ

- 1.เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้นำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ที่สามารถแก้ปัญหาสุขภาพได้จริง เพื่อนำไปสู่การขยายผลโดยหน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง
2. การสร้างและขยายเครือข่ายเด็กและเยาวชน
- 3.มีส่วนร่วมในการปฏิรูประบบต่างๆ ของสังคมได้

โดยใช้วิธีทำงานแบบ “แนวราบถักทอแนวตั้ง” และมีหลักการสำคัญคือเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมจะต้องมีความสุข ได้เรียนรู้ มีชีวิตชีวาและเป็นองค์กรรวม

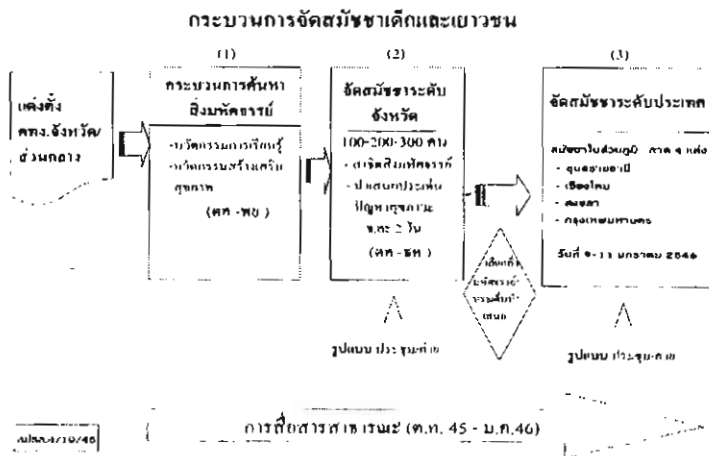
กรอบความคิด

เป้าหมาย

เด็กและเยาวชน ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ ที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี ทุกจังหวัดๆละ 100-200 คน ในเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัด รวม 11,100 คน และเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับชาติ 4 ภาคๆละ 300 คน รวม 1,200 คน รวมทั้งสิ้น 12,300 คน

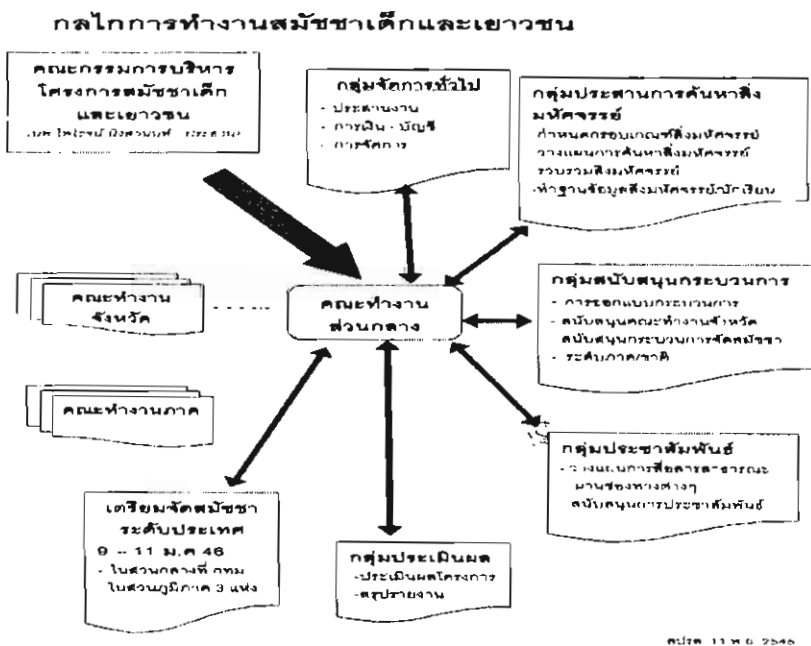
กระบวนการทำงาน ดังนี้

นพ
14,
25
10ก

กลไกการทำงาน

จัดกลไกการทำงานเป็นคณะทำงานพหุภาคีในระดับจังหวัดระดับชาติ มีการแต่งตั้งคณะทำงาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการพัฒนาภาคีที่มีสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) เป็นแกนจัดการ

งบประมาณ สนับสนุนจาก

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 19,294,400.- บาท (สิบเก้า ล้านสองแสนเก้าหมื่นสี่พันสี่ร้อยบาทถ้วน)
  - สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) สนับสนุนทรัพยากร วัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ ประมาณ 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)
- รายละเอียดการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายจาก สสส. ดังนี้

รายการ	จำนวนเงิน
1. สนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนใน 76 จังหวัด	8,000,000 บาท
2. สนับสนุนการจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ 11 มกราคม 2546	4,000,000 บาท
3. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	4,000,000 บาท
4. การบริหารจัดการ	2,794,400 บาท
5. การประเมินผลและสรุปบทเรียนในรูปแบบต่างๆ	500,000 บาท

การเตรียมการ

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1. การเตรียมการ

การเตรียมคณะกรรมการ

คณะกรรมการส่วนกลาง

- นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.) ครั้งที่ 3/2545 เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2545 เพื่อเห็นชอบและแต่งตั้ง นพ.ไพโรจน์ นิงสานนท์ เป็นประธานคณะกรรมการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชน (ภาคผนวก 1)
- ติดต่อทาบทามและเชิญผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนเด็กและเยาวชน ประชาคมจังหวัด เพื่อเป็นคณะกรรมการส่วนกลางจำนวน 27 คน (ภาคผนวก 2)
- จัดประชุมคณะกรรมการ เพื่อทำความเข้าใจโครงการ ขอรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการจังหวัด (10-15 คน/จังหวัด)

- จัดให้มีการประชุมผู้คณะกรรมการจังหวัด จำนวน 2 ครั้ง
  - ครั้งแรก ประชุมคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สามัญศึกษาจังหวัด) ผู้แทนสาธารณสุข ผู้แทนประชาคมจังหวัด จังหวัดละ 3-4 คน ในวันที่ 20-21 กันยายน 2546 ที่โรงแรมรามาร์คเดนม กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 150 คน
  - ครั้งที่ 2 เป็นการประชุมและผู้แทนเด็กและเยาวชนจังหวัดจาก 76 จังหวัดๆละ 2 คน เพื่อทำความเข้าใจในโครงการ เมื่อวันที่ 1-3 ตุลาคม 2545 ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ มีเด็กและเยาวชนเข้าประชุม 150 คน

หมายเหตุ เนื่องจากการประชุมครั้งแรก เป็นช่วงที่เด็กนักเรียนสอบโดยส่วนใหญ่ จึงจำเป็นต้องจัดแยก

ผลการประชุมมีดังนี้

1. ชี้แจงความเป็นมาโครงการ วัตถุประสงค์โครงการ รายละเอียดต่างๆ
2. ทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและสิ่งที่จะต้องกลับไปทำคือ
  - 2.1. ประสานงานกับกลุ่มบุคคล องค์กรเด็กและเยาวชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - 2.2. กำหนดแนวทางการค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้
  - 2.3. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์ภายในจังหวัด
  - 2.4. ประชาสัมพันธ์และเชิญชวนกลุ่มเด็กและเยาวชน ส่งสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้

- 2.5. จัดสมัชชาจังหวัด
- 2.6. รวบรวมทำฐานข้อมูลสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ของจังหวัด รวมทั้งประเด็นปัญหาเด็กและเยาวชนที่นำเสนอ
- 2.7. สรุปรายงาน ประสิทธิภาพการจัดสมัชชา ส่งรายงานให้ สปปรส.
- 2.8. พิจารณาคัดเลือกสิ่งมหัศจรรย์ที่นำเสนอในเวทีสมัชชาภูมิภาค/ประเทศ
- 2.9. จัดกระบวนการคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่เข้าเวทีสมัชชาภูมิภาค/ประเทศ
- 2.10. พิจารณาผู้รับสัญญา กับ สปปรส. และรับผิดชอบการเงิน บัญชี

3. ทำความเข้าใจสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ ดังนี้

3.1 สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้

นวัตกรรมการเรียนรู้ และนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง สิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้และชุมชนมีส่วนร่วม

เชิงการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในห้องเรียน หรือการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่แก้ปัญหาคงของตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ทำได้ด้วยความพึงพอใจ นวัตกรรมที่หาได้จะนำไปใช้เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันและขยายผลสู่ประชาชนทั่วไป

สิ่งมหัศจรรย์ คือ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชีวิต นำไปใช้ในการดำรงชีวิตทำให้เกิดสุขภาวะที่สมดุลอย่างยั่งยืน มีลักษณะเป็นองค์รวมของการสร้างสุขภาพของคนในพื้นที่ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันในการสร้างสุขภาพ เป็นวิถีเป็นสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ประจำ สอดคล้องกับศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี สร้างความสุขให้เกิดขึ้นแก่บุคคล กลุ่ม ชุมชน สังคม ความคิด วิถีปฏิบัติ นโยบายนโยบายใหม่ ที่มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะ พฤติกรรม การกระทำที่ส่งเสริมให้เกิดการมีสุขภาพที่ดี เกิดสุขภาวะในสังคม สร้างความสมดุลให้แก่ชีวิต กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดสุขภาวะในชีวิตที่สามารถขยายผลให้เกิดในวงกว้างได้

รูปแบบ

- กิจกรรมการเรียนรู้
- โครงการ
- โครงการ
- แนวความคิด
- สิ่งประดิษฐ์
- ฯลฯ

ที่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพของเด็กและเยาวชนได้ โดยความร่วมมือของครอบครัว ชุมชน โรงเรียน

3.2 ศึกษาสิ่งมหัศจรรย์จำนวน 3 ตัวอย่าง ได้แก่

1. อบต.น้อย จาก ต.บางพระ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
2. ธนาคารขยะ จากโรงเรียนบ้านคอนด่านใน อ.ด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
3. อบ.จิว จาก โรงเรียนบางกะปิ กทม.

โดยมีกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งมหัศจรรย์แต่ละสิ่ง

3.3 หลักเกณฑ์การค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ มีหลายวิธี อาทิเช่น

- มีการแสวงหา/สร้างเครือข่ายองค์กรแนวร่วม
- มีคณะทำงานรับผิดชอบทั้งแนวราบและแนวตั้ง
- ค่อยๆถอดองค์ความรู้ที่มีอยู่
- รวบรวม/พัฒนาข้อมูลที่มีอยู่
- มีการแลกเปลี่ยน/เรียนรู้จากบุคคล, กลุ่ม และสถานที่
- ค้นหาผู้นำโดยธรรมชาติ
- จัดเวที (ผู้มีประสบการณ์โดยตรง, ชาวบ้าน, ประชาคม) ในทุกระดับ(อำเภอ, ตำบล)
- ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกิจกรรม
- การสื่อสาร, ดูงาน, ทัศนศึกษา
- สอบถาม สังเกตการจากกลุ่มผู้รู้ นักปราชญ์ ฯลฯ
- ศึกษาและวิจัย
- ฯลฯ

3.4 การประชาสัมพันธ์และนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์

- ผ่านสื่อกระแสหลัก(วิทยุ, โทรทัศน์, internet, หนังสือพิมพ์)
- ผ่านสื่อระดับท้องถิ่น(บุคคล, วิทยุชุมชน, หอกระจายข่าว)
- เวทีระดับพื้นที่(จังหวัด, อำเภอ, ตำบล)
- จัดกิจกรรมต่างๆ
- จัดตั้งชมรม/เครือข่าย
- ทำสื่อ(แผ่นพับ, เอกสาร, ทำเนียบ, จดหมายข่าว, ฯลฯ)
- สอดแทรก/สนับสนุนให้อยู่ในหลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรพื้นฐาน
- ร่วมในงานเทศกาลต่างๆ

- จัดตั้งศูนย์รวบรวมสิ่งมหัศจรรย์ในแต่ละพื้นที่
- ปฏิบัติจริงให้เป็นตัวอย่าง
- ฯลฯ

4.การเตรียมทีมประเมินผล

- ติดต่อทีมติดตามประเมินผล ได้แก่ทีมงาน อาจารย์พงศ์เทพ สุธีรภูมิ และคณะ ซึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่การเตรียมคณะทำงานจังหวัด วันที่ 20-21 กันยายน 2546 ที่โรงแรมรามาคาร์เดน กรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเข้าใจแนวคิด หลักการ โครงการโดยละเอียด และติดตามประเมินผลการจัดสมาชิกจังหวัดและระดับชาติอย่างต่อเนื่อง
- กำหนดแนวทางการสังเคราะห์บันทึกสิ่งมหัศจรรย์
- ทีมประเมินเข้าร่วมกิจกรรมกับคณะทำงานจัดสมาชิกจังหวัดและระดับชาติ และติดตามอย่างใกล้ชิด

แผนงานสื่อสารสาธารณะ

กิจกรรมที่ 2 การจัดการด้านสื่อสารสาธารณะ

กระบวนการสื่อสารสาธารณะมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนทั้งระดับจังหวัดและระดับชาติ เพราะเป็นช่องทางสื่อสารกับเด็กและเยาวชน ประชาชนผู้สนใจทั่วไป เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งมหัศจรรย์และเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนกับสังคม ทั้งบุคคล โรงเรียน ชุมชน เป็นการเชิญชวนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมของคณะทำงานจัดสมัชชาฯ รวมทั้งเป็นการสร้างกระแสสังคมและประชาสัมพันธ์งานสมัชชาฯอย่างต่อเนื่องด้วย โดยใช้ช่องทางทางต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ รวมทั้งการจัดกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ แผนงานการสื่อสารสาธารณะ(ภาคผนวก 3) จึงดำเนินการตลอดระยะเวลา 5-6 เดือน คู่ขนานกับการจัดกิจกรรมสมัชชาฯจังหวัดและสมัชชาฯชาติ

กลุ่มเป้าหมายของแผนสื่อ ได้แก่

- นักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ ประชาชนที่สนใจ
- สื่อสารมวลชน

กิจกรรมการประชาสัมพันธ์

(1) จัด Press Tour 1 ครั้ง ได้แก่

จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน -1 ธันวาคม 2545

มีสื่อมวลชนจากหนังสือพิมพ์นิตยสาร จำนวน 14 คน

(2) จัดประชาสัมพันธ์ (PR Event) โดยจัดเป็นเวทีสุขภาพเด็ก 5 เวที คาดหวังว่าเวทีเหล่านี้จะช่วยเสริมการประชาสัมพันธ์เรื่องสมัชชาเด็กและเยาวชนให้กับเวทีสมัชชาฯจังหวัด โดยผ่านสื่อจากส่วนกลาง ได้แก่

เวทีที่ 1 สื่อกับเด็ก วันที่ 8 ธันวาคม 2545 ที่ สยช.

กรุงเทพ มีผู้เข้าร่วมงานประมาณ 100 คนจากต่างจังหวัดและกรุงเทพ

เวทีที่ 2 จิตวิญญาณของเด็กพันธุ์ใหม่

วันที่ 21 ธันวาคม 2545 ที่เสถียรธรรมสถาน

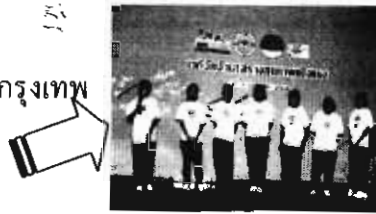
มีผู้เข้าร่วมงานประมาณ 200 คน

เวทีที่ 3 วัยรุ่น วัยรุ่นและโลกของเธอ วันที่ 22 ธันวาคม 2545
ที่โรงแรมอมารี แอร์พอร์ต กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมเวที เป็น
อาจารย์ นักเรียน 45 คน เป็นสื่อมวลชน 20 คน

เวทีที่ 4 วัยจับ สร้างสุขภาพแข็งแรง
วันที่ 4 มกราคม 2546 ที่พิพิธภัณฑสถานเด็ก กรุงเทพฯ

เวทีที่ 5 การเรียนรู้สู่สุขภาพะ วันที่ 7 มกราคม 2546 ที่โรงเรียนบ้านคลองบัว กรุงเทพฯ มีผู้ปกครองและ
นักเรียนเข้าร่วมเวที ประมาณ 100 คน

ผลการจัดพบว่า

มีสื่อมวลชนสนใจเข้าร่วมงานพอสมควร ส่งผลให้กิจกรรมข้างต้นได้ถูกกล่าวถึงและตีพิมพ์ลงหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ด้วย ส่วนการประชาสัมพันธ์จากส่วนกลางที่คาดหวังว่าจะส่งผลกระเทือนไปยังต่างจังหวัดนั้น ยังมีไม่มากนัก (ภาคผนวก 4)

(3) การสำรวจโพล “เรื่องทุกข์สุขของเด็กไทย” โดยสวนดุสิตโพล ทำการสำรวจปลายเดือนธันวาคม 2545 แล้วเสร็จและนำเสนอผลโพลในวันที่ 7 มกราคม 2546(ภาคผนวก 5)

(4) จัดแถลงข่าว การจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติและแถลงผลโพล วันที่ 7 มกราคม 2546 โดยรองนายกรัฐมนตรี นายจาตุรนต์ ฉายแสง ที่กรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพฯ

(5) ออกรายการวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์

- มีข่าวทางหนังสือพิมพ์ 22 ข่าว ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน, ไทยรัฐ, บางกอกโพสต์, เดลินิวส์, แนวหน้า, โลกวันนี้, บ้านเมือง, ไทยโพสต์, กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ, เดอะเนชั่น และคมชัดลึก

- มีบทความและรายงานพิเศษ ลงในหนังสือพิมพ์ 6 เรื่อง ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน, กรุงเทพธุรกิจ, เดลินิวส์, ผู้จัดการ และประชาชาติธุรกิจ

2. สื่อวิทยุ

- มีข่าวต้นชั่วโมง ดังต่อไปนี้

- งานแสดงข่าวสมัชชาเด็กและเยาวชน : ว่าด้วยสุขภาพ ครั้งที่ 1 ได้แก่ สถานีวิทยุ GGNews, ศูนย์ข่าวแปซิฟิก, วิทยุ อสมท.
- งานเวทีเสวนาเรื่อง “เวทีวัยจับสร้างสุขภาพแข็งแรง” ได้แก่ ศูนย์ข่าวแปซิฟิก
- งานแสดงข่าวสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ : ว่าด้วยสุขภาพ ครั้งที่ 2 ได้แก่ วิทยุ อสมท., ศูนย์ข่าวแปซิฟิก, สถานีวิทยุ GGNews, กรมประชาสัมพันธ์, วิทยุตำรวจ และวิทยุเนชั่น
- งานสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ : ว่าด้วยสุขภาพ ได้แก่ ศูนย์ข่าวแปซิฟิก, สถานีวิทยุ GGNews, กรมประชาสัมพันธ์ และ วิทยุ อสมท.
- มีการสัมภาษณ์ /สนทนาในรายการ 8 รายการ 9 ครั้ง ได้แก่
- รายการหมูนวดมวัน,รายการพลังชีวิต,รายการคุ้มครองผู้บริโภค,รายการวิทยุสถาบัน รายการสารวิภา, รายการเต็มเต็มวิสัยทัศน์, ทางสถานีวิทยุ จส. 100

3. สื่อโทรทัศน์

- มีข่าวประมาณ 7 ครั้ง ได้แก่
- งานแสดงข่าว มีข่าวภาคค่ำทางช่อง 3, 5, 7, 9, UBC 8 และสะเก็ดข่าว ทางช่อง 7
- งานสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ : ว่าด้วยสุขภาพ มีข่าวภาคค่ำ ทางช่อง 5
- มีการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ในงานสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ : ว่าด้วยสุขภาพ วันที่ 11 มกราคม 2546
- มีการเผยแพร่ทางรายการวาไรตี้ต่าง ๆ จำนวน 10 ครั้ง จาก 10 รายการ ได้แก่ รายการนี้แหละชีวิต ทางช่อง 5 รายการสี่แยกรัชโยธิน ทางช่อง ITV รายการเช้าวันนี้ ทางช่อง 5, รายการเหตุบ้านการเมือง ทางช่อง 3 รายการซุรักซุรส ทางช่อง 3 รายการสภาคาแฟ ทางช่อง UBC 8 รายการไทยวันใหม่ ทางช่อง 7 รายการวาไรตี้พลิกฟื้นสุขภาพ ทางช่อง 9 รายการทาง UBC 7 และ รายการชุมชนคนรักสุขภาพ ทางช่อง ITV (ภาคผนวก 6)

สมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัด

กิจกรรมที่ 3 การจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัด 76 จังหวัด

กำหนดแนวทางการจัด ดังนี้

- กำหนดระยะเวลาการจัดสมาชิกจังหวัด ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2545 โดยแต่ละจังหวัดกำหนดแผนการดำเนินงานและระยะการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด (ภาคผนวก 7)
- มีกระบวนการค้นหาสิ่งมีชีวิตจรรยของแต่ละจังหวัด นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเวทีสมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัดๆละ 1-2 วัน ในรูปแบบการประชุมหรือค่าย มีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมเวทีละประมาณ 100-200 คน โดยใช้เกณฑ์ดังนี้
จังหวัดที่มีประชากรน้อยกว่า 5 แสนคน เวทีสมาชิกไม่เกิน 100 คน มี 28 จังหวัด
จังหวัดที่มีประชากรน้อยกว่า 9 แสนคน เวทีสมาชิกไม่เกิน 150 คน มี 26 จังหวัด
จังหวัดที่มีประชากรมากกว่า 9 แสนคน เวทีสมาชิกไม่เกิน 200 คน มี 22 จังหวัด
- การสนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนเป็นค่าดำเนินงานและประชาสัมพันธ์จังหวัดละ 70,000 บาท 100,000 บาท 130,000 บาท ตามลำดับ

สรุปผลการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัด 76 จังหวัด

การจัดเวทีสมาชิกเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด เป็นเวทีที่เกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานองค์กรหลายฝ่ายในลักษณะพหุภาคี และผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน ดังนั้น ในการสรุปผลการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนจึงแบ่งมองที่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การดำเนินงาน

ช่วงที่ 1 การเตรียมการ

- เป็นช่วงเตรียมการก่อนการจัดงานสมาชิกระดับจังหวัด ซึ่งผู้ประสานงานหลักและแกนนำจะระดมกลุ่ม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประชุมและวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน
- เตรียมทีมงานในการดำเนินงาน โดยแบ่งทีมตามลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น ทีมในการค้นหาสิ่งมีชีวิตจรรย ทีมการจัดการ ทีมกระบวนการในการจัดงานสมาชิก เป็นต้น
- กำหนดศูนย์ประสานงานหลัก สำหรับเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลในการจัดงาน

ช่วงที่ 2 การค้นหาสิ่งมีชีวิตจรรย

- กำหนดหลักเกณฑ์ของสิ่งมีชีวิตจรรยที่จะค้นหา
- ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปทราบเกี่ยวกับงานสมาชิกเด็กและเยาวชน และเชิญชวนให้ส่งสิ่งมีชีวิตจรรยเข้าร่วมงานและเปิดรับสมัครโดยผ่านทางสื่อต่างๆและการประชาสัมพันธ์ เช่น

- สื่อทางวิทยุ/โทรทัศน์/หอกระจายข่าวในชุมชน /วิทยุชุมชน/เสียงตามสาย(ในโรงเรียน)
  - หนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่น
  - แผ่นพับ/ใบปลิว/ป้ายผ้า
  - อินเทอร์เน็ต
- ติดต่อประสานงานเพื่อการประชาสัมพันธ์สิ่งมหัศจรรย์ไปยังหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชน เช่น โรงเรียนในระบบการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน สถานพินิจเด็กและเยาวชน เป็นต้น
  - ส่งทีมค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ลงพื้นที่เพื่อติดตามค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ และลงไปดูสิ่งมหัศจรรย์ของจริงก่อนนำมาร่วมงานสมัชชา
  - รวบรวมสิ่งมหัศจรรย์ทั้งหมดที่มี นำเข้าที่ประชุมเพื่อพิจารณา และติดต่อเจ้าของผลงานสิ่งมหัศจรรย์ร่วมงานสมัชชา
  - บางจังหวัด ได้จัดทำฐานข้อมูลสิ่งมหัศจรรย์ของจังหวัดและข้อมูลเด็กและเยาวชนที่เข้าสมัชชาจังหวัด

ช่วงที่ 3 การจัดสมัชชาเด็กและเยาวชน

- คณะทำงานกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการจัดงาน ส่วนใหญ่ระยะเวลาดำเนินการอยู่ในช่วงเดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2545
- กำหนดรูปแบบของงานสมัชชาเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นค่าย 2 วัน 1 คืน หรือ 2 วัน 3 คืน ทีมงานกระบวนการในค่ายมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่
- รูปแบบกิจกรรมแบ่งเป็น
  - 1) กิจกรรมด้านสันตินาการ เช่น เล่นเกมส์ ร้องเพลง ออกกำลังกาย เพื่อละลายพฤติกรรม และสร้างความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานให้สนิทกันมากขึ้น
  - 2) กิจกรรมเสริมสร้างพลังทางด้านจิตใจ เช่น คนตรีสมาธิ ฟังเทศน์
  - 3) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นตลาดนัดสิ่งมหัศจรรย์ และกิจกรรม walk rally ให้ผู้ร่วมงานได้ shopping idea รวมทั้งผลิตเปลี่ยนกันสารคดีสิ่งมหัศจรรย์ให้ดู
  - 4) กิจกรรมระดมสมอง โดยใช้วิธีการรวมกลุ่มแสดงความคิดเห็น และนำเสนอในรูปแบบของ Mind map ในงานสมัชชา ซึ่งการจัดงานสมัชชาของบางจังหวัดจะสรุปประเด็นทางสังคมที่ได้รับจากการร่วมงานสมัชชาดังกล่าวออกเป็นประกาศ เพื่อประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันตอนปิดงาน
  - 5) กิจกรรมการสร้างเครือข่าย

2.) การประเมินผล

ในการจัดงานสัปดาห์เด็กและเยาวชนจังหวัด ส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมระหว่างคณะทำงาน กับหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนชุมชนเป็นไปด้วยดี โดยสัดส่วนของผู้ดำเนินงานมีทั้งที่เป็น ผู้ใหญ่และเด็ก ซึ่งถึงแม้จะแตกต่างที่วัยแต่ก็ร่วมมือกันทำงานได้ดี ในส่วนของการประสานงานค่อนข้าง ทุกละทุก มีเวลาจำกัด ประกอบกับการดำเนินการจัดงานครั้งนี้ ต้องประสานกับหน่วยงานราชการหลาย ฝ่าย ที่มีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า ทำให้บางพื้นที่ติดขัดในเรื่องของการประสานงาน แต่ในแง่ของ กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถดึงเอาเนื้อหาสาระที่เด็กแต่ละกลุ่มมีออกมาเรียนรู้ร่วมกันได้ โดยเฉพาะการนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมงานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังก่อให้เกิด การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านเด็กตามเป้าหมายของโครงการ เนื่องจากมีกิจกรรมในงานเป็นสื่อ อีกทั้งบาง จังหวัดยังสามารถเชื่อมโยงกับชุมชน ทำให้ชุมชนเห็นความสามารถและความสำคัญของเด็กและเยาวชน มากขึ้น

ข้อดี

- เด็กและเยาวชนพอใจและชื่นชอบกับกิจกรรมที่ทำ
- สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่
- เกิดกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กและผู้ใหญ่
- เกิดสิ่งมหัศจรรย์ขึ้นเป็นจำนวนมาก
- เกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชน
- เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเด็ก
- เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถในเชิงสร้างสรรค์
- เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่พิการและด้อยโอกาสได้แสดงความสามารถ

ข้อเสีย

- สิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นโครงการงานของโรงเรียน
- ระยะเวลาค่อนข้างจำกัด
- การค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่
- การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการทำได้ค่อนข้างยาก

2. ปัญหาและอุปสรรค

- ระยะเวลาในการจัดงานสั้น ทำให้การจัดกิจกรรมหลายพฤติกรรมและความต่างระหว่างเด็กใน ระบบและนอกระบบยังไม่สัมฤทธิ์ผล

- ผู้ใหญ่บางกลุ่มไม่ได้เข้าร่วมงานอย่างแท้จริง คือ ไม่มีส่วนร่วมรับฟังข้อคิดเห็นและประเด็นปัญหาจากเด็กทุกกระบวนการ
- การประสานงานตามระเบียบราชการล่าช้า และมีปัญหาติดขัดเนื่องจากเข้าใจไม่ตรงกัน
- การตีกรอบแนวคิด ในการการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชน และการตีความ “สิ่งมหัศจรรย์” ใช้เวลานาน เพราะเป็นความคิดเชิงนามธรรม
- งบประมาณที่มีจำกัดและผู้เข้าร่วมงานมีจำนวนมากกว่าที่คาดไว้ ทำให้จัดหาสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในงานไม่เพียงพอ เช่น รถรับ-ส่ง อาหาร ที่พัก เป็นต้น
- บางจังหวัดมีปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์การจัดงาน และการเชิญชวนร่วมส่ง สิ่งมหัศจรรย์ เนื่องจากไม่มีวัสดุอุปกรณ์ ขาดสื่อในการประชาสัมพันธ์
- เด็กบางคนที่เรียนในระดับอุดมศึกษาต้องเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อเรียน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ช่วงอายุของเด็กและเยาวชนจำกัดเกินไป(ห้ามเกิน 18 ปี)

3. ข้อเสนอแนะ

- ช่วงเวลาในการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนควรนานกว่านี้ ทั้งในระยะเตรียมการ และช่วงวันงานที่จัด
- ควรเป็นโครงการต่อเนื่องทุกปี และจัดรูปแบบการติดต่อสื่อสารและเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจริงจัง
- ควรมีการประชุมกลุ่มองค์กรเด็กและเยาวชนทุกเดือน และเชื่อมโยงเครือข่ายเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ
- มีเอกสารเกี่ยวกับงานสมัชชาเด็กและเยาวชนมากกว่านี้ และจัดส่งไปยังองค์กรเด็กโรงเรียนต่างๆ ทั้งในและนอกระบบ
- มีการติดตามผลงานว่าเด็กและเยาวชน สามารถสานต่อหรือริเริ่มโครงการในฝันหรือไม่ อย่างไร
- ควรสรุปประเด็นสาระสำคัญจากการเข้าร่วมเวที โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือประเด็นที่ได้จากเด็กและจากผู้ใหญ่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน น่าจะได้ประเด็นสำคัญใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
- สนับสนุนด้านสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะด้านวิทยุ โดยเปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ที่ได้ดำเนินการแล้วในพื้นที่ผ่านสื่อทางวิทยุ
- หลีกเลี่ยงการทำงานด้านเด็กแต่ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจากมีลักษณะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มตัวเอง และต่างคนต่างคิดต่างทำ ไม่สามารถจะเข้าไปเชื่อมได้ ควรมีกลไกที่กระตุ้นให้กลุ่มองค์กรเหล่านี้ สนใจและออกมาร่วมจัดงานสมัชชาด้วย

สมาชิกเด็กและเยาวชนแห่งชาติ

กิจกรรมที่ 4 การจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ 4 ภาค

กำหนดแนวทางการจัด ดังนี้

● จัดประชุมเตรียมการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ 4 ภาค โดยมีคณะทำงานส่วนกลางเป็นแกน และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมงานด้วย เช่นกรมประชาสัมพันธ์ UNICEF เป็นต้น กำหนดแนวทางการจัดสมัชชาระดับชาติ โดยจัดเป็น 4 ภาค ดังนี้

- ภาคกลาง ที่กรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร
- ภาคเหนือ ที่บ้านกลางคอยริสอร์ท อ.หางดง จังหวัดเชียงใหม่
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
- ภาคใต้ ที่ตึกพิพิธภัณฑน์ จังหวัดสงขลา

● กำหนดวันที่ 9-11 มกราคม 2546 เป็นการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ทั้ง 4 ภาค

● สำหรับเด็กและเยาวชนรวมทั้งผู้เข้าร่วมงานสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติทุกคน จะได้รับเกียรติบัตร โดยส่วนกลางได้จัดทำเกียรติบัตรลงนามโดยประธานคือ นายแพทย์ไพโรจน์ ینگสานนท์ **กิจกรรมสำคัญ ได้แก่**

1.เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ของแต่ละจังหวัดในภาคนั้นๆ โดยแต่ละจังหวัดนำสิ่งมหัศจรรย์ที่โดดเด่นของตนเอง จังหวัดละ 3 สิ่งมานำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมประมวลภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในภาค พร้อมข้อเสนอเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์ของแต่ละภาคโดยให้แต่ละภาคร่วมเรียนรู้ด้วยกันในวันที่ 11 มกราคม 2546 ซึ่งเป็นวันเด็กแห่งชาติ ผ่านการถ่ายทอดสดผ่าน(Interactive Broad casting)ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 พร้อมกับมีการนำเสนอสภาพปัญหาสุขภาพและข้อซักถาม ของเด็กและเยาวชนแต่ละภาค โดยมีรองนายกรัฐมนตรี นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นประธาน

3.การสานเครือข่ายเด็กและเยาวชนในแต่ละภาค พบว่าแต่ละจังหวัดเกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชนขึ้นอย่างชัดเจนและเกิดเครือข่ายระดับภาคอีกด้วย

ผลการดำเนินงานสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ปี 2546

1.การบริหารจัดการ

คณะทำงานจังหวัดซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญในการจัดงานครั้งนี้มาก ต่างทุ่มเทความตั้งใจทำงานเต็มที่ และคิดว่างานนี้เป็นงานที่มีอนาคต โดยส่วนใหญ่แกนหลักในการจัดเป็นผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก โดยมีอนุกรรมการเป็นกลุ่มเยาวชน รับผิดชอบในการลงทะเบียน ด้านเอกสาร การจัดสถานที่ ดูแลวัสดุอุปกรณ์และสวัสดิการ บางแห่งเยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบด้านกระบวนการด้วย ผู้นำเยาวชนกลุ่มนี้มีภาวะผู้นำสูง

ด้านการประสานงาน เนื่องจากระยะเวลาจำกัด ทำให้การประสานงานขาดตกบกพร่องในรายละเอียด การประชุมทำความเข้าใจภายในจังหวัด ระหว่างจังหวัด จึงมีน้อยกว่าปกติ ทำให้การสื่อสารขาดความเข้าใจไปบ้างในแต่ละจังหวัด เช่นกระบวนการค้นหาสิ่งมหัศจรรย์เข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้บางแห่งได้แต่โครงการของโรงเรียน การนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ในสมัยชาตินั้น เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการแข่งขัน เป็นต้น

2.กระบวนการ/กิจกรรม

พบว่ากระบวนการ/กิจกรรมของแต่ละภาค จัดในรูปแบบที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังนี้

- กระบวนการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ส่วนใหญ่จัดในรูปแบบค่ายและเป็นเวทีเปิด ยกเว้น ภาคเหนือที่เป็นเวทีปิด เนื่องจากจัดในที่ห่างไกลชุมชน เป็นรีสอร์ทกลางคอก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี นอนคืนที่ในบริเวณมหาวิทยาลัยฯ จัดนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ในคืนที่ ภาคใต้จัดที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา นำเสนอสิ่งมหัศจรรย์บนถนนประวัติศาสตร์ เป็นระยะทางกว่า 1 กิโลเมตร ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาเรียนรู้กันได้ ส่วนที่พักที่โรงแรมพาวีเลียน ซึ่งอยู่บนถนนประวัติศาสตร์นี้ด้วย ภาคกลาง ตะวันออก ตะวันตก จัดที่กรมประชาสัมพันธ์ ที่พักส่วนหนึ่งพักที่หอพักภายในกรมประชาสัมพันธ์ อีกส่วนหนึ่งพักโรงแรมบริเวณใกล้เคียง ต้องมีรถรับส่ง
- ระยะเวลาจัดเท่ากัน ตั้งแต่วันที่ 9-11 มกราคม 2546 โดยกำหนดให้มารายงานตัวในช่วงเย็นวันที่ 8 มกราคม 2546
- จำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมสมาชิกมาจากจังหวัดต่างๆในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ตามจำนวนจังหวัดของภาคนั้นๆ เนื่องจากกำหนดให้มีผู้เข้าร่วมเวทีภาคละ 300 คน ดังนั้น จำนวนเด็กและเยาวชนจากแต่ละจังหวัดแต่ละภาค จึงไม่เท่ากัน โดยประมาณตั้งแต่ 11-20 คน/จังหวัด
- การนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันของแต่ละจังหวัดนั้น กำหนดให้มีการคัดเลือกเพื่อนำเสนอจังหวัดละ 3 สิ่ง
- ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามภาคกันด้วย การประชุมทางไกลผ่านสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 ในวันที่ 11 มกราคม 2546 ระหว่างเวลา 10.00-12.00 น. โดยนำเสนอต่อประธาน ซึ่งเดิมกำหนดเป็นนายกรัฐมนตรี

พบว่า กระบวนการในการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งนี้ เกิดผลดีหลายประการ แต่ขณะเดียวกันกระบวนการจัดยังไม่เนียนพอ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

2.1.จำนวนเด็กมากเกินไป

พบว่าทุกภาค มีจำนวนเด็กและเยาวชนเข้าร่วมงานมากกว่าที่กำหนดไว้มาก กล่าวคือแต่ละเวที กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 300 คน รวม 1200 คน แต่ในความเป็นจริงพบว่ามีมากถึง 1,874 คน ดังนี้

ภาคเหนือ	มีผู้เข้าร่วมงาน 459 คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มีผู้เข้าร่วมงาน 415 คน
ภาคใต้	มีผู้เข้าร่วมงาน 400 คน
ภาคกลาง/ตะวันออก/ตะวันตก	มีผู้เข้าร่วมงาน 600 คน

จากการที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนเข้าร่วมมากเกินไป แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนต่างมีความสนใจในโอกาสที่พวกเขาจะมานำเสนอและเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์กับเพื่อนจังหวัดอื่นๆ แสดงถึงความกระตือรือร้นของเด็กและผู้ใหญ่ที่สนับสนุน แต่ในทางกลับกัน การจัดการไม่ได้รองรับกับปริมาณคนที่มีขนาดนี้ เช่นที่พัก อาหารการกิน การจัดกระบวนการ สิ่งอำนวยความสะดวก เอกสาร ฯลฯ ทำให้ไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้เพียงพอ คณะทำงานด้านการจัดการต้องเร่งแก้ปัญหา ซึ่งทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันได้

2.2.กิจกรรมหลากหลายเกินไป

กิจกรรมที่กำหนดไว้ในเวทีสมัชชาชาติมีจำนวนมากและบางกิจกรรมมีความความขัดแย้งกันเอง เช่น กำหนดให้มี

- การนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ตามซุ้ม
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์
- การสรุปภาพรวมสิ่งมหัศจรรย์ของภาคและการสรุปประเด็นปัญหาสุขภาพของเด็กและเยาวชนเพื่อนำเสนอการประชุมทางไกล(วันที่ 11 มกราคม 2546)
- การแสดงบนเวที ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์เชิงวัฒนธรรม
- กิจกรรมสันตนาการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กที่มาร่วมกิจกรรม ฯลฯ
- การถ่ายทอดทางไกลผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 11

กิจกรรมที่มากภายใต้เวลาจำกัด 3 วัน ตั้งแต่วันที่ 9-11 มกราคม 2546 ทำให้เกิดผลดีและข้อขัดข้องบางประการคือ

1. กิจกรรมการนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ตามซุ้ม ถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่แต่ละจังหวัดได้นำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกมาแล้ว มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เด็กและเยาวชนจะได้ประโยชน์จากกิจกรรมนี้มาก เพราะได้เรียนรู้จากที่อื่นๆ เป็นการเปิดความคิด การรับรู้ใหม่ๆ เป็นอย่างดี แต่จุดอ่อนคือ บางแห่งไม่ทำตามข้อตกลงที่ให้นำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ไม่เกิน 3 สิ่ง แต่

กลับมาเสนอมากกว่านั้น และที่สำคัญคือวิถีคิดที่มุ่งจะมาแข่งขันมากกว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์กัน ทำให้มีการประชุมสัมมนาสิ่งมหัศจรรย์กัน ใช้เวลาและวัสดุอุปกรณ์มากในการเตรียมชุดอุปกรณ์ประกอบชุดที่คณะทำงานจัดให้จึงไม่พอเพียง

2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์ เป็นกระบวนการที่คิดว่าน่าจะเกิดขึ้น แต่แท้จริงแล้วการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์ยังมีน้อย มีน้อยสิ่งมหัศจรรย์ที่จัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ได้ อาจเพราะเวลาไม่เอื้อ วิถีคิดยังไม่ชัด ส่วนใหญ่จึงเป็นการมาดูชมสิ่งมหัศจรรย์กันมากกว่า

3. การแสดงบนเวที ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์เชิงวัฒนธรรม บางแห่งมีการแสดงทั้งกลางวันและกลางคืน เด็กและเยาวชนที่มาร่วมชมขามิทั้งมาจัดสิ่งมหัศจรรย์และมาแสดงบนเวที คนที่มาแสดงบนเวที เป็นเด็กที่กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความสุขที่ได้นำเสนอให้คนอื่นได้ชม แต่จุดอ่อนคือมีผู้แสดงบนเวทีจำนวนมาก รายการแสดงจำนวนมากเกินไป ทำให้ต้องใช้เวลามากกับกิจกรรมนี้ และบางแห่งการแสดงในเวลาที่ไม่เหมาะสม คนดูก็น้อย ทำให้บรรยากาศไม่ดี

4. กิจกรรมสันตนาการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กที่มาร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่แกนเด็กและเยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนที่ดีคือเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเยาวชนจากจังหวัดต่างๆ ระหว่างพื้นที่กับน้อง สร้างบรรยากาศสนุกสนาน สนุกสนานเป็นกันเอง ทำให้เด็กกล้าแสดงออกและสร้างภาวะผู้นำให้กับเด็กด้วย แต่ข้ออ่อนคือบางแห่งใช้เวลาในกิจกรรมนี้มากเกินไป ทำให้การเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์น้อยลง การใช้คำพูดที่ไม่สร้างสรรค์ เป็นต้น

5. การสรุปภาพรวมสิ่งมหัศจรรย์ของภาคและการสรุปประเด็นปัญหาสุขภาพของเด็กและเยาวชนเพื่อนำเสนอการประชุมทางไกล(วันที่ 11 มกราคม 2546) เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการประชุมทางไกลโดยการถ่ายทอดสดผ่านทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ถึงแม้ว่าจะใช้ข้อมูลในวันที่ 11 มกราคม 2546 ก็ตาม แต่ตามกำหนดการของกิจกรรมนี้ จะต้องมีการซ้อมการนำเสนอการถ่ายทอดสดวันที่ 10 มกราคม 2546 ช่วง 14.00 น ซึ่งทำให้ต้องให้ได้ประเด็นปัญหา ก่อน ซึ่งตามตารางของสมาชิกแล้วละก็ ประเด็นปัญหาและภาพรวมของสิ่งมหัศจรรย์ของภาคจะยังไม่สามารถสรุปออกมาได้ทันตามกำหนด นั่นหมายความว่าความต้องการทางเทคนิคการถ่ายทอดสดกับกิจกรรมสมาชิกที่กำหนดไว้เดิมนั้น ไม่สามารถสอดคล้องกันได้ ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เนียนนัก เพราะ ในการสรุปภาพรวมสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ของภาคตนเอง รวมทั้งสรุปประเด็นปัญหาสุขภาพของภาคนั้นต้องใช้เวลาพิจารณาพอสมควร

6. การถ่ายทอดทางไกลผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 11

เป็นกิจกรรมสำคัญที่มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือการเชื่อมโยงกับภาคการเมือง ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับงานเด็กและเยาวชนโดยตรง เพื่อให้ภาคการเมืองได้รับรู้สถานการณ์ ประเด็นปัญหาสุขภาพของเด็กและเยาวชน โดยคาดหวังว่าภาคการเมืองจะร่วมรับรู้และแก้ประเด็นปัญหาของเด็ก

และเยาวชนได้โดยตรงและอย่างจริงจัง โดยเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้นำเสนอภาพรวมสิ่งมหัศจรรย์ที่เป็นตัวแทนของภาคและประเด็นปัญหาสุขภาพและอื่นๆต่อประธานคือ นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี (ที่มาแทนนายกรัฐมนตรีที่ติดราชการ) รับผิดชอบต่อคำถามจากเด็กและเยาวชน ประการที่สองคือโดยคาดหวังให้เกิดการเรียนรู้สิ่งมหัศจรรย์ข้ามภาคกันอย่างมีพลัง เพราะการถ่ายทอดสดผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 นั้น เด็กๆจากทั่วประเทศสามารถรับชมได้พร้อมๆกัน ถือว่าเป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนใหญ่ทั่วประเทศเลยทีเดียว โดยใช้เครื่องมือการประชุมทางไกลโดยการถ่ายทอดสดผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 เชื่อมกันทั้ง 4 ภาคคือภาคเหนือที่ จ.เชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ จ.อุบลราชธานี ภาคใต้ ที่ จ.สงขลาและภาคกลางที่กรุงเทพฯ

แต่การถ่ายทอดสดครั้งนี้ จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมประชาสัมพันธ์ทั้งส่วนกลางและอีก 3 จังหวัดในภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ด้วยเช่นเดียวกัน รวมทั้งกิจกรรมการถ่ายทอดตรงกับกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะทำงานส่วนกลางกับกรมประชาสัมพันธ์หลายครั้งกว่าจะทำความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมกันได้ ซึ่งปกติกรมประชาสัมพันธ์จะมีกิจกรรมประจำอยู่แล้ว ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมของกรมประชาสัมพันธ์ ที่สำคัญคือการประสานงานระหว่างกรมประชาสัมพันธ์ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ที่ยังไม่ชัดเจน และมีข้อข้องบางประการคือ

- การประสานงานของทีมงานผู้จัดสัมชชากับสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ทั้งในการเตรียมสถานที่ จัดฉากสำหรับการถ่ายทอดสด พิธีกร และเจ้าหน้าที่ซึ่งบางท่านให้ความร่วมมือดีมากเช่น จ.สงขลา

- ปัญหาการขนย้ายสิ่งมหัศจรรย์และเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมการนำเสนอและถามประธาน เนื่องจากสถานีของช่อง 11 ในต่างจังหวัด อยู่ไกลจากจุดจัดสัมชชาฯ ทำให้ต้องใช้เวลาดินทางนานพอสมควรและมีความยุ่งยากในการขนย้าย เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และกิจกรรมนี้ใช้เวลาของสัมชชาค่อนข้างมาก เพราะเด็กบางส่วนจะต้องเตรียมตัวนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ ต้องมีการซ้อมบท และคัดเลือกพิธีกร บางแห่งเกิดความไม่เข้าใจกันเพราะหลักเกณฑ์การพิจารณาสิ่งมหัศจรรย์ การคัดเลือกผู้นำเสนอพิธีกร อาจจะยังไม่ชัดเจนพอ นอกจากนั้นเด็กที่ต้องไปสถานีถ่ายทอดสดไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของสัมชชาฯ ได้ตลอด ทำให้ผู้เข้าร่วมสัมชชชขาดคอนจากกิจกรรมส่วนรวม

- ปัญหาเทคนิคการถ่ายทอดโดยเฉพาะเรื่องเสียงที่ยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้การรับฟังไม่สม่ำเสมอ

3. สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้

สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ซึ่งได้ผ่านกระบวนการค้นหาจากทีมงานจิตอาสาเด็กและเยาวชนจังหวัดเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอในเวทีสมัชชาฯระดับจังหวัด พบว่าในแต่ละจังหวัด มีผลงานสิ่งมหัศจรรย์จำนวนมาก ประมาณจังหวัดละไม่ต่ำกว่า 10 สิ่ง รวมทั้งประเทศทุกจังหวัด มีประมาณ 1,000 สิ่ง ซึ่งสิ่งมหัศจรรย์เหล่านี้จะถูกคณะกรรมการพิจารณาเลือกสิ่งมหัศจรรย์ที่โดดเด่นในระดับจังหวัดเพื่อนำเสนอในเวทีสมัชชาฯแห่งชาติ จังหวัดละ 3 สิ่ง

สิ่งมหัศจรรย์ที่ได้มานั้น โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะโครงการ โครงการ หรือกิจกรรมของครู/โรงเรียน ในลักษณะที่ผู้ใหญ่คิดให้มากกว่าเด็กคิด สิ่งมหัศจรรย์จากชุมชนมีน้อย แต่อย่างไรก็ตามสิ่งมหัศจรรย์นั้นเด็กเป็นผู้ดำเนินการเองเกือบทั้งหมดโดยครูจะเป็นเพียงที่ปรึกษาเท่านั้น เด็กมีการพัฒนาสิ่งมหัศจรรย์นั้นอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นแนวโน้มที่ดีในความต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ด้วยดีทั้งทุน ทรัพยากรและบุคลากร

จำแนกสิ่งมหัศจรรย์เป็นประเภท/หมวดต่างๆ ได้ดังนี้

1.ประเภท/หมวด การสร้างเสริมสุขภาพ การพัฒนาชุมชน	จำนวนประมาณ 320 สิ่ง
2 ประเภท/หมวด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวนประมาณ 135 สิ่ง
3 ประเภท/หมวดสื่อ สิ่งประดิษฐ์และอาชีพ	จำนวนประมาณ 138 สิ่ง
4 ประเภท/หมวดภูมิปัญญาท้องถิ่น	จำนวนประมาณ 200 สิ่ง
5 ประเภทดนตรี ศิลปวัฒนธรรม การแสดง	จำนวนประมาณ 350 สิ่ง
6 ประเภทสหกรณ์และการออมทรัพย์	จำนวนประมาณ 150 สิ่ง

รวมทั้งสิ้นประมาณ 1,293 สิ่ง

จำนวนเครือข่ายเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่เข้าร่วมสมัชชาเด็กและเยาวชนครั้งนี้

มีจำนวนประมาณ 1,200 เครือข่าย

ทะเบียนสิ่งมหัสจรรย์ที่นำเสนอในเวทีสมาชิกเด็กและเยาวชนแห่งชาติ จาก 4 เวทีภาค มีดังนี้

สิ่งมหัสจรรย์ภาคเหนือ

จังหวัด	สิ่งมหัสจรรย์	สถานที่
น่าน	กลุ่มนักร้องรักศิลปะพื้นบ้าน กลุ่มนักจัดรายการวิทยุเยาวชนคนเมืองน่าน	โรงเรียนท่าวังพิทยาคม
เพชรบูรณ์	โรงเรียนปลอดน้ำอัดลม ละครโรงเรียนบ้านสะเตียง	
แพร่	ป่าชุมชนบ้านแม่เป่ง	
แม่ฮ่องสอน	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	
ลำปาง	ตัดดอก ต้องลาย สร้างสุขภาพ(กลุ่มเยาวชน ล้านนา) ธนาคารเด็ก(มหาชน)	โรงเรียนไหล่หินวิทยา
ลำพูน	सानฝัน ปีนอิม เพื่อน้อง โครงการหน่วยด้านยาเสพติด พิชิตเอดส์	
สุโขทัย	นางฟ้า นางสวรรค์	
อุตรดิตถ์	กลุ่มหัตถกรรมฝีมือเยาวชน	
อุทัยธานี	โครงการธนาคารของเหลือใช้	
กำแพงเพชร	ชาดาวเรือง สืบสานวัฒนธรรม	
เชียงราย	นวดแผนโบราณ โครงการพืชสมุนไพรแก้พื้นคัน	โรงเรียนเทิงพิทยาคม โรงเรียนแม่ลาวพิทยาคม
เชียงใหม่	โครงการจิตกรน้อย ศูนย์การเรียนรู้ DNI เยาวชนหนองแจ่ม กำแพงยาเสพติด โครงการด้วยสองมือเรา	สันกำแพง สันทราย เชิงดาว
ตาก	For Friend Club บุคคลแห่งการเรียนรู้	
พิจิตร	นครชัยบรร โอฆะบุรีสระหลวง ศูนย์เมืองพิจิตร	โรงเรียนสรรเพชรพิทยาคม

สิ่งมหัศจรรย์ภาคเหนือ

จังหวัด	สิ่งมหัศจรรย์	สถานที่
นครสวรรค์	โปงลาง บาตริก	
พะเยา	กิจกรรมเพื่อสุขภาพ การแสดงละครแก้ปัญหาสังคม	อบต.ต้อม กลุ่มอิงกวัน กลุ่มมะเขือแจ้
พิจิตร	นครชัยบรร โอมะบุรีระหลวง ศูนย์พิจิตร	โรงเรียนสรรเพชรพิทยาคม
พิษณุโลก	อบต.เขาวชน สร้างสรรค์งานสาน	อบต.พันเสา อ.บางระกำ โรงเรียนคอนทองวิทยาลัย

สิ่งมหัศจรรย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัด	สิ่งมหัศจรรย์	สถานที่
กาฬสินธุ์	เกษตรทฤษฎีใหม่ในโรงเรียน WEB MASTER	โรงเรียนกาฬสินธุ์สุรศักดิ์
ขอนแก่น	เพื่อนช่วยเพื่อน	มูลนิธิช่วยเหลือนักเรียน
ชัยภูมิ	ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านสุขภาพ ขนมจีนเพื่อสุขภาพ	โรงเรียนจตุรัสวิทยาคาร อ.เนินสง่า
นครราชสีมา	ดนตรีไทย ธนาคารขยะ กลุ่มไม้ขีดไฟ	วัดบางโป้ง โรงเรียนด่านใน โรงเรียนสุนารีวิทยา 2
บุรีรัมย์	วิทย์ชุมชนเด็ก เครือข่ายเด็กและเยาวชนด้านยาเสพติด	บ้านหนองแม่เมด วัดอิสาน
มหาสารคาม	การตรวจสอบฟอสฟอรัสในอาหาร ลำเรื่องต่อกลอน	
มุกดาหาร	กลุ่มต้นกล้า กลุ่มคิวเคอร์น้อย / ธนาคารเด็ก	องค์กรสยามแคร์ โรงเรียนคำชะอีวิทยาคาร
ยโสธร	บ้านดิน โปงลาง	บ้านสีฐาน โรงเรียนทรายมูลวิทยา

สิ่งมหัศจรรย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัด	สิ่งมหัศจรรย์	สถานที่
ศรีสะเกษ	ท่อน้ำ ผลิตภัณ์ชีวีภาพ	โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนกัณฑ์รักษ์วิทยา
หนองคาย	ยูวทูตความดี	โรงเรียนโคมลวิทยาคาร
อุบลราชธานี	กลุ่มดีใจเยาวชน กลุ่มรีไซเคิลแบนด์ กลุ่มละครหมากดองแล้ง	หมู่บ้านคอนซง อ.เมือง อ.เมือง
สกลนคร	โครงการขยะจำขอลาก่อน โครงการเกษตร	โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส โรงเรียนศึกษาประชาสามัคคี
อุดรธานี	หนังสือพิมพ์รักอุดร การรำกลองแต	ต.หมากแข้ง อ.เมือง โรงเรียนบ้านนาซุง
หนองบัวลำภู	กลุ่มอนุรักษ์ภูผา บทเพลงกล่อมลูก	โรงเรียนบ้านนาไร่ โรงเรียนโนนเมืองวิทยาคาร
อำนาจเจริญ	โครงการปันจักยานศึกษาธรรมชาติ	โรงเรียนอนุบาลเสนานิคม
สุรินทร์	เครื่องดักแมลง โครงการผ้าป่าขยะเพื่อธนาคารขยะ	โรงเรียนสุรวิทยา โรงเรียนแตลศิริวิทยาคาร
เลย	การทำเกษตรแบบผสมผสาน วัฒนธรรมการแสดงโปงลางผิชนน้ำ	มูลนิธิสร้างสรรค์ชีวิตเด็กและ เยาวชนบ้านเบธานี
นครพนม	ธนาคารสะสมความดี	โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม
ร้อยเอ็ด	หมอลำซิ่ง เลี้ยงผึ้ง	วิทยาลัยเกษตรกรรม

สิ่งมหัศจรรย์ภาคใต้

จังหวัด	สิ่งมหัศจรรย์	สถานที่
กระบี่	โรงเรียนสวคั่วมือหนู	โรงเรียนอิสรานุสรณ์
ชุมพร	มรดกจากลานป่าล้ม อนุรักษ์ป่าชายเลน	ศูนย์สิ่งแวดล้อม

สิ่งมหัศจรรย์ภาคใต้

จังหวัด	สิ่งมหัศจรรย์	สถานที่
ตรัง	อนุรักษสิ่งแวดล้อม ชุมชนรักบ้านเกิด(กลุ่มนักสืบสายน้ำ)	โรงเรียนสวัสดิรัตนานิคม โรงเรียนยานดาขาวชินูปถัมภ์
นครศรีธรรมราช	ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค	โรงเรียนเชียรใหญ่
นราธิวาส	ยางรักกำจัดหูด การทำภาพวาดจากกระดาษหนังสือพิมพ์	โรงเรียนเทศบาล 2
ปัตตานี	โฮโมนจากผลไม้ ผลิตภัณฑ์กระดานอัดจากมูลแพะ	โรงเรียนเคชะปัตตนิยานุกูล โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์
พังงา	กระดาษจากทางจาก การแสดงลิเกป่า	โรงเรียนตีบุก
พัทลุง	ชมรมรักโลมาทะเลลำปำ	โรงเรียนสตรีพัทลุง
ภูเก็ต	เยาวชนธรรมมาภิบาล	การรวมตัวของกลุ่มเด็กภูเก็ต
ยะลา	การทำกริด น้ำดอกอัญชัญ	กลุ่มเยาวชนรามัน
ระนอง	ห้องเรียนธรรมชาติ	โรงเรียนระวีราชบำรุง
สงขลา	กลุ่มโนราบบั๊ด กลุ่มต้นกล้าสื่อ	ศูนย์อบรมเด็กก่อนก่อน เกณฑ์ในวัดบางตาน กลุ่มสงขลาฟอรั่ม
สตูล	กลุ่มนักเขียนน้อย การจัดการป่าชายเลน กลุ่มทำผ้าบาติก	
สุราษฎร์ธานี	นวดแผนไทย / เพลงบอก เยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ เยาวชนท่าชนะ

สิ่งมหัศจรรย์ภาคกลาง/ตะวันออก/ตะวันตก

จังหวัด	สิ่งมหัศจรรย์	สถานที่
ประจวบคีรีขันธ์	กลุ่มเด็กรักษ์ทุ่งสามร้อยยอด การอนุรักษ์และศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน การอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล	โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยา โรงเรียนปากน้ำปราณวิทยา โรงเรียนธงชัยวิทยา
เพชรบุรี	ค่ายสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชน	อ.แก่งกระจาน
ราชบุรี	เพื่อนผู้ให้คำปรึกษาประจำห้อง เยาวชนรักป่า(กลุ่มเด็กกะเหรี่ยง) น้ำเพื่อสุขภาพ(กลุ่มเยาวชนสันติการาม)	โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา
กาญจนบุรี	การทำเทียนหอม(กลุ่มเยาวชนบ้านเขาแก่งเรียง)	อ.ศรีสวัสดิ์
สุพรรณบุรี	บริษัทฟลอริสบูติก(โครงการส่งเสริมอาชีพอิสระ)	โรงเรียนอู่ทองศึกษาลัย
กรุงเทพฯ	อุทยานคนคิดยา วิทยุบนอินเทอร์เน็ต(กลุ่มYPLE)	โรงเรียนวัดสิงห์
ชัยนาท	กระบวนการเยาวชนกับสิ่งแวดล้อม ดนตรีนาฏศิลป์ไทยให้คุณค่า	โรงเรียนบ้านหนองหนองต่อ โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาราม
สิงห์บุรี	หนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ ชมรมหนังใหญ่	
ลพบุรี	ตลาดนัดนักเรียน	โรงเรียนบ้านหลุมข้าว
อ่างทอง	โครงการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	โรงเรียนวัดสระแก้ว
สระบุรี	เจ้าบ้านที่ดี(เยาวชนอำเภอพระพุทธบาท)	อ.พระพุทธบาท
นครนายก	ต้นไม้มหัศจรรย์	โรงเรียนสันติธรรมราษฎร์ บำรุงองค์รักษ์
ปทุมธานี	หัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผาและอิฐตัวหนอน	วัดเกาะเกรียง
ปราจีนบุรี	กลุ่มอาหารเพื่อสุขภาพ(กลุ่มเยาวชนพลังชีวิต)	
สระแก้ว	รักษ์สมุนไพรศูนย์ความรู้เพื่อชุมชน	โรงเรียนชันบกแก้ววิทยา
ฉะเชิงเทรา	ห้องน้ำหอม สิ่งแวดล้อมป่าชายเลน	โรงเรียนบ้านโปรงเกตุ

สิ่งมหัศจรรย์ภาคกลาง/ตะวันออก/ตะวันตก

จังหวัด	สิ่งมหัศจรรย์	สถานที่
ชลบุรี	จักยานล้อเดียวเสียวสะท้าน สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากเศษวัสดุ	โรงเรียนธรรมวาที โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี
ระยอง	กระด่าขมหัศจรรย์	
จันทบุรี	เสื้ออกจันทบูร(กลุ่มเยาวชนคนรักถิ่น)	สถานีเพื่อทดลองเรียนรู้ วิทยุกระจายเสียงชุมชนตำบล บางสระเก้า
ตราด	सानผืนขยะเป็นเงิน(ขยะวิเศษ)	สถานีอนามัยบ้านพนมพริก
นครปฐม	มัทคุเทศน์น้อยวัดปลักไม้ลาย อิฐตัวหนอนอนซีแพคกระดาษและโฟม ยุทธศาสตร์แม่น้ำคูคลอง	โรงเรียนวัดปลักไม้ลาย โรงเรียนโคกพระเจดีย์ โรงเรียนอเชฟอุปถัมภ์ / โรง เรียนวัดปรีดคาราม /โรงเรียนพระ ปฐมวิทยาลัย
นนทบุรี	ธนาคารความดี	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง
สมุทรสงคราม	เด็กรักแม่น้ำ(เยาวชนรักแม่กลอง) ไข่เค็มดินสอพอง(เยาวชนสหกรณ์การประมงแม่ กลองจำกัด)	อ.อัมพวา
อยุธยา	เครื่องขูดมะพร้าว	กลุ่มเยาวชนครองแครง
สมุทรปราการ	การอนุรักษ์ป่าชายเลนและมัทคุเทศน์น้อย (ผลิตภัณฑ์ไบจาก)	โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์ วิทยา
สมุทรสาคร	กรอบรูปวิทยาศาสตร์จากเปลือกหอย	วัดประทุมทอง

ตั้งมั่นให้ศจรรยที่เราทำได้

กรณีตัวอย่างสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้

1.) ธนาคารวัสดุรีไซเคิล อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา

ผลงานของกลุ่มนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนบ้านคอกด่านใน อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา ที่มีกิจกรรมสำคัญคือการเก็บขยะ แยกขยะ บันทึกรายชื่อ ขยายขยะ ผึ่งขยะ ซึ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับขยะนี้ได้เรียนรู้มาจากการอบรม หลังการอบรมได้มีการขยายผลคือ นักเรียนกลุ่มหนึ่งได้กลับมาประชุมวางแผนการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการธนาคารฯ มีผู้จัดการธนาคาร, เจ้าหน้าที่คัดแยก, เจ้าหน้าที่ชั่งน้ำหนัก, เจ้าหน้าที่บัญชี, ฝ่ายนำขยะเข้าเก็บ, ฝ่ายการตลาด, และเจ้าหน้าที่ข้อมูล

“รูปแบบการทำกิจกรรม เราแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หนึ่งเป็นกิจกรรมในโรงเรียน (หรือกิจกรรมรับฝากขยะ) ให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ โดยมีครู นักเรียน และชาวบ้านเป็นที่ปรึกษา จะดำเนินการทุกวันจันทร์และพฤหัสบดี ส่วนกิจกรรมร่วมกับชุมชน จะให้ครู นักเรียนและชาวบ้าน เป็นผู้ปฏิบัติงานลงพื้นที่ทำความสะอาดบริเวณบ้านของคนอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง การทำงานเช่นนี้ ทำให้ผมและเพื่อนๆ มีความสุขและภาคภูมิใจที่เห็นชุมชนของเราสะอาดและปริมาณขยะลดลง สุขภาวะของพวกเราเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ” ดช.อนุสรณ์ สิริวัชรวิทย์ ผู้จัดการธนาคาร บรรยายความรู้สึก

สำหรับขั้นตอนการทำงาน เริ่มจากการรับขยะมาแล้วทำการคัดแยกขยะ ออกเป็นชนิดต่างๆ เช่น สังกะสี กระดาษ ขวด ทองแดง ฯลฯ จะกองแยกแต่ละส่วนเพื่อชั่งน้ำหนัก ฝ่ายชั่งน้ำหนักต้องทำคือนำบัญชีที่สมาชิกต่างๆ นำมาฝาก นำไปให้ฝ่ายบัญชีโดยระบุชื่อของสมาชิก และน้ำหนักของวัสดุที่สมาชิกนำมาชั่งแล้วโดยละเอียด ฝ่ายบัญชีบันทึกข้อมูลในสมุดบัญชีเล่มใหญ่ส่งภายใน มีตารางตามรายการตั้งแต่ชื่อสมาชิก จำนวนและรายชื่อวัสดุรีไซเคิลแต่ละชนิด จำนวนน้ำหนักของวัสดุ ซึ่งเป็นงานที่ละเอียดถี่ถ้วนมาก ก่อนที่จะอนุมัติส่งต่อไปให้ฝ่ายนำขยะเข้าเก็บในคลังของธนาคารวัสดุรีไซเคิล เพื่อนำเข้าสู่ระบบการเก็บรักษาต่อไป ต่อจากนั้นฝ่ายการตลาดมีหน้าที่ประสานกับพ่อค้าที่มารับซื้อขยะ ให้มารับซื้อขยะที่เก็บรวบรวมอยู่ ฝ่ายการตลาดจะจดบันทึกว่า เราขายสินค้าไปเท่าไร เป็นเงินเท่าไร เมื่อพ่อค้าคนกลางจ่ายเงินค่าสินค้า ผู้จัดการธนาคารก็จะนำเงินไปเข้าธนาคารออมสิน

จากการปฏิบัติโดยใช้โครงการธนาคารวัสดุรีไซเคิล นับว่าเป็นฐานในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ผ่านผู้เรียนรู้ สู่การพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตำบลด่านใน

“ผมคิดว่าการเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้ พวกเขาเรียนรู้ไปอย่างสนุกสนาน แต่เขาได้มีการปฏิบัติจริง ผมเองรู้สึกภูมิใจครับ ที่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของเรายังทำได้ เขาสามารถมีจิตสำนึกในการทำกิจกรรม มีสำนึกในการรักบ้าน รักชุมชนของเขาโดยการร่วมมือกัน โดยไม่ได้หวังว่าจะได้รับสิ่งตอบแทนใดๆ แต่พวกเขาภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของพวกเขาครับ” อ.วิจารณ์ ศิริเกษ ที่ปรึกษาโครงการ ถ่ายทอดความรู้สึก

เด็กนักเรียนในโครงการธนาคารวัสดุรีไซเคิลของโรงเรียนบ้านดอนดำนใน ยังฝากความหวังในอนาคตข้างหน้าต่อไปว่า จะพัฒนาธนาคารรีไซเคิลต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง นี่คือ สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ จากเด็กเยาวชนด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

2.) นักอนุรักษ์น้อยแห่งภูผา จังหวัดหนองบัวลำภู

วิถีชีวิตที่เชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับธรรมชาติป่าเขาลำเนาไพร ท้องทุ่ง ลำธาร และสิ่งมีชีวิต เป็นเสมือนห้องเรียนประสบการณ์ที่มีพ่อแม่ ผู้เฒ่าผู้แก่ พระสงฆ์ ญาติพี่น้อง เป็นครู

เด็กและเยาวชนชายหญิงจากโรงเรียนบ้านนาไร่ ต.ตงมาไฟ อ.สุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีเหตุจูงใจในการรวมกลุ่มนักอนุรักษ์น้อยแห่งภูผา ว่าหากเขาไม่ต้องการให้ธรรมชาติและป่าไม้ต้นน้ำ ลำธาร ถูกทำลาย เพราะขณะนี้ธรรมชาติถูกทำลายอย่างรุนแรง และพวกเขาต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ต่อไปกับพวกเขานานๆ “ขั้นตอนการทำงานอนุรักษ์ของกลุ่ม คือ เข้าไปอยู่ในป่า ใช้ชีวิตอยู่ในป่า ด้วยการแจกหน้าที่กันทำ โดยมีคุณค่าที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษา และเข้าไปอยู่ในป่ากับพวกหนู ท่านได้แนะนำและให้ความรู้แก่พวกเรา ให้พวกเราได้เรียนรู้เรื่องของป่า ต้นไม้ สมุนไพรที่เป็นประโยชน์ และที่เป็นโทษให้พวกเราได้เรียนรู้ตลอดเวลา การที่พวกเราอยู่ในป่า พวกเราได้รู้ถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เราได้ปลูกป่า เราได้รักษาป่า ได้เห็นคุณค่าของป่าไม้ ต้นไม้ ลำธาร ว่ามีคุณประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์แค่ไหน ได้รู้ว่าโทษที่ถ้าทำลายป่าจะเป็นอย่างไร และที่สำคัญสิ่งที่พวกเราทำอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ทำประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน ครอบครัวของเราโดยตรงด้วยค่ะ” ฉญ.แว่นทิพย์ เปปรีดา สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์น้อยแห่งภูผา กล่าวไว้

“เมื่อเราทำงานอนุรักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนของเรา จิตใจของเรารู้สึกสบายขึ้น เมื่อได้เห็นต้นไม้สีเขียว เห็นสายน้ำในลำธารที่ไหลเป็นปกติ เห็นสัตว์ป่าที่นานๆ จะมีโอกาสได้เห็น ก็ออกมาให้เราดูมันว่าเรารองทำให้เราเพลิดเพลิน หนูคิดว่าทุกคนที่เข้ามาทำงานอนุรักษ์ป่าอย่างหนูก็ต้องมีความสุขที่ดีอย่างพวกหนูค่ะ” ฉญ.อภิสรา ทองปาน สมาชิกอีกท่านหนึ่ง กล่าวอย่างมีชีวิตชีวา

“การทำงานของพวกเขา นั้น ทำกันเป็นกลุ่มครับ พวกเราจะมีการประชุมกันเสียก่อนทุกครั้ง ก่อนที่จะลงมือทำงาน มีการประสานงานที่ดี มีการพบสมาชิกในกลุ่มทั่วหน้า ไม่ว่าจะป็นรุ่นพี่ๆ ทำให้พวกเราสนุกสนาน ได้ความรู้ และมีจิตใจเบิกบานครับ” ฉช.ทักษพงษ์ บุตร โคตร กล่าว

ฉช.ธวัชชัย ศิลา ประธานกลุ่ม บรรยายให้ฟังว่า “สิ่งที่พวกเราจะทำต่อไปคือ โครงการ สหกรณ์เพาะกล้าไม้ขาย ให้กับชุมชนบ้าง และนำไปปลูกในป่าบ้านเราบ้าง เพราะเงินหรือกองทุนของพวกผม เริ่มเหลือน้อยลงมาก ที่จะนำมาพัฒนาป่า ก็ต้องการที่จะหารายได้เข้ามาหมุนเวียนในการทำงานอนุรักษ์ป่า

และสิ่งแวดล้อมที่พวกเราทำการ ผมต้องการทำให้คนทั้งชาติได้รู้ว่า งานการอนุรักษ์ป่า นั้น เป็นสิ่งที่ดีและควรจะทำกันให้ทั่วถึงครับ...”

อยากให้พวกเราทุกคนร่วมเรียนรู้จากพวกเขาได้ที่ กลุ่มอนุรักษ์น้้อยแห่งภูเขา โรงเรียนบ้านนาไร่ ต.ตงมาไฟ อ.สุวรรณคูหา จ.หนองบัวลำภู

กลุ่มนักสืบสายน้ำวัดดอนหวายและวัดบางพระ

(ตัวแทนนักสืบสายน้ำ 40 โรงเรียนริมแม่น้ำท่าจีน)จังหวัดนครปฐม

นักเรียนและโรงเรียนร่วมกับชุมชนบางกระทึก ตำบลบางเคอ อ.สามพราน ทำโครงการทำเงินที่รักเพื่อทำกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ที่จะรักและพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน มีโครงการที่ชนะเลิศ เช่น

- EM จุลินทรีย์ชีวภาพปรับคุณภาพน้ำทิ้ง
- การปรับคุณภาพน้ำทิ้งโดยพืชน้ำในท้องถิ่น
- โครงการฝักกระเจดสะดุ้งน้ำ
- การท่องเที่ยวตลาดดอนหวาย
- โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน แพนยังฮิ้น 40 โรงเรียน

อีสานลำซิ่ง (หมอลำซิ่งเด็ก) จังหวัดร้อยเอ็ด

เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มของผู้ใหญ่ในการจัดโครงการหมอลำซิ่งเพื่อสุขภาพ ที่เดิมเป็นเพียงการสอนการร้องและลำหมอลำพื้นบ้านเท่านั้น แต่ต่อมาได้มองเห็นว่าจังหวัด ลีลา ท่าเต้นของหมอลำซิ่งสามารถนำมาเป็นท่าเต้นในการออกกำลังกายได้ เพราะนอกจากจะทำให้สนุกสนานแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมพื้นบ้านได้ด้วย หลังจากนั้นการออกกำลังกายแบบ “หมอลำซิ่ง” จึงได้แพร่หลายไปทั่วจังหวัดมีการรวมกลุ่มกันของผู้คนชาวร้อยเอ็ดเพื่อเรียนรู้วิธีการออกกำลังกายในแบบฉบับที่ตนเองคุ้นเคย และชักชวนกันไปออกกำลังกายแบบหมอลำซิ่งเป็นกลุ่มใหญ่กัน ณ บึงพลาญชัย ทุกวันเสาร์ในช่วงประมาณ 17.00-19.00 น.

จากหมอลำซิ่งของผู้ใหญ่ที่เริ่มรวมตัวกันขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2541 ดังกล่าว ต่อมาในปี พ.ศ.2545 จึงได้มีการก่อตั้งโครงการหมอลำซิ่งเด็กนักเรียนบ้านหนองหนองขึ้น โดยเริ่มจากการที่ท่านเจ้าคุณพระเทพบัณฑิต ได้เข้าไปพัฒนาหมู่บ้านหนองหนอง และจากการที่ท่านมองเห็นคุณค่าของหมอลำ จึงได้เชิญวิทยากรในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (หมอลำรัฐจวน ดวงเด่น) ซึ่งเป็นหมอลำที่ได้สอน “วิชาหมอลำซิ่ง” ให้แก่ผู้ใหญ่ไปฝึกสอนนักเรียนระดับประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งชาวบ้านที่สนใจในหมู่บ้าน ซึ่งในปัจจุบันเด็กเหล่านี้สามารถออกไปประกอบอาชีพหมอลำได้แล้วหลายคน

หมู่บ้านหนองหนองจึงเป็นหมู่บ้านที่ “อีสานลำซิ่ง” ได้กลายมาเป็นวิถีชีวิตของผู้คนในหมู่บ้าน เป็นเอกลักษณ์ที่เป็นที่ภาคภูมิใจของชาวบ้านหนองหนอง และเป็นศูนย์การเรียนรู้ฝึกอาชีพสำหรับคนในหมู่บ้านรวมทั้งคนในละแวกใกล้เคียงด้วย

เสียงตามสายของเด็ก จังหวัดบุรีรัมย์

เริ่มต้นจากการที่เด็กในหมู่บ้าน (รวมทั้งผู้ใหญ่) ประสบปัญหาความยากจนเรื้อรัง จึงได้คิดหาทางแก้ปัญหา โดยการปรึกษาผู้ใหญ่และพระที่เป็นที่เคารพศรัทธาในหมู่บ้าน กระบวนการแก้ปัญหาจึงเริ่มจากการจัดตั้ง “กองทุนกันเองเพื่อปรับปรุงชีวิตใหม่” ขึ้น โดยมีกิจกรรมย่อยๆ อยู่ภายใต้หลักการของกองทุนนี้หลายกิจกรรม เช่น การออมทรัพย์ การผลิตผักปลอดสารพิษ น้ำชีวภาพ เสียงตามสายของเด็ก เป็นต้น ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะมีเด็กเป็นแกนหลักของกิจกรรม เช่น กิจกรรมการผลิตผักปลอดสารพิษ เริ่มต้นกิจกรรมจากเด็กๆ ไปสำรวจความคิดเห็นของผู้ใหญ่ในหมู่บ้านว่าต้องการรับประทานผักชนิดใด จากนั้นก็ไปหาซื้อเมล็ดผักมาปลูกและดูแลรักษาตนเอง จนกระทั่งได้ผักไปขายและเก็บเงินเข้ากองทุน สำหรับกิจกรรมเสียงตามสายของเด็กก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เด็กๆ ได้ใช้หอบกระจ่ายข่าวในหมู่บ้านเป็นที่ส่งข่าวสารให้คนในหมู่บ้านช่วงวันหยุด (วันธรรมดา เด็กๆ ไปโรงเรียน) โดยเด็กๆ ได้คิดหัวข้อ เขียนบทขึ้นมาและให้ผู้ใหญ่ช่วยให้คำแนะนำต่างๆ ในส่วนของข่าวสาร และในวันที่เด็กๆ นัดกันมาทำกิจกรรมร่วมกันนั้น เด็กๆ จะใส่ชุดพื้นบ้านเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มของเด็กได้ถึง 11 หมู่บ้านในตำบลหนองกง อำเภอนางรอง

เด็กๆ เหล่านี้มีเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) ที่ดูแลในส่วนของโครงการค่าน้องผู้หิวโหย ช่วยส่งเสริมให้มีโอกาสในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในมุมมองต่างๆ ด้วย

หนังสือพิมพ์ “รักษ์อุดร” จังหวัดอุดรธานี

เริ่มจากผู้บริหารของโรงแรมเจริญศรีแกรนด์รอยัล สนใจที่จะให้เด็กๆ ของจังหวัดอุดรธานีได้มีกิจกรรมร่วมกันและสร้างประโยชน์ให้แก่จังหวัดโดยมีงบประมาณสนับสนุนให้ และจึงได้ประชาสัมพันธ์แนวคิดดังกล่าวทางสถานีวิทยุ และผ่านทางโรงเรียนต่างๆ หลังจากนั้นเด็กๆ จึงรวมกลุ่มกันคิดโครงการและส่งไปให้เจ้าของงบประมาณพิจารณา และโครงการที่ได้รับรางวัลก็คือ โครงการหนังสือพิมพ์รักษ์อุดร

การจัดทำหนังสือพิมพ์รักษ์อุดรจะมีเด็กๆ เป็นผู้คิดหาเรื่องทั้งหมด เขียนเอง พิมพ์เอง คิดรูปแบบเอง (art work ให้โรงพิมพ์จัดทำ) โดยเด็กๆ จะนัดกลุ่มเพื่อนๆ ประชุมกันทุกเดือนเพื่อหารือเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะลงในหนังสือ และในวันเดียวกันภายหลังจากการประชุมกันแล้วก็จะมีการเก็บขยะตามชุมชนด้วย โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งมีการถือป้ายรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อม ในขณะที่กลุ่มที่สองจะลง

มือเก็บขยะ สำหรับหนังสือรักย์อุครเป็นหนังสือพิมพ์รายเดือน จำนวนพิมพ์ครั้งละ 4,000 เล่ม ส่งไปตามโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา หรือองค์กรเครือข่ายเยาวชนที่สนใจ รวมทั้ง อบต.บางแห่ง ทุกปีจะมีการฝึกอบรมวิธีการเขียนข่าวปีละ 1 ครั้ง โดยวิทยากรเป็นนักข่าวในท้องถิ่น นักจัดรายการวิทยุ การประชาสัมพันธ์ให้เด็กเข้ามาฝึกอบรมใช้การผ่านสื่อทั้งทางวิทยุและหนังสือพิมพ์ ในปัจจุบันมีเด็กที่ผ่านการอบรมมาแล้ว 3 รุ่น

กิจกรรมนี้ยังเปิดโอกาสให้เด็กในจังหวัดอื่นๆ ได้ร่วมส่งบทความ ข้อคิดเห็นมาลงในหนังสือพิมพ์รักย์อุครด้วย

ผ้าป่าขยะ จังหวัดขอนแก่น

เป็นกิจกรรมของเด็กในโรงเรียนแคตสิริ อ.ศรีนครภูมิ (ชื่อภาษาส่วย) โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่เน้นในเรื่องของการรักษาสิ่งแวดล้อม เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายในบริเวณโรงเรียนนี้ต้นไม้มาก เป็นลักษณะของโรงเรียนกึ่งป่า มีห้องภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้สำหรับให้นักเรียนเรียนรู้ และส่งเสริมให้เด็กๆ เรียนรู้และรักที่จะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เริ่มต้นจากการที่เด็กในโรงเรียนได้จัดทำธนาคารขยะขึ้นมา จนเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน ซึ่งต่อมาต่างก็พากันนำขยะมาขายให้เด็กในโรงเรียนแห่งนี้ เนื่องจากขยะแต่ละชิ้นที่ได้มานั้น เด็กเห็นว่าบางชิ้นน่าจะทำประโยชน์ได้อีก จึงได้มีการจัดการประดิษฐ์เศษขยะขึ้นมา เช่น นำเศษผ้าไหมมาทำเป็นดอกไม้ นำกระดาษมาทำวัสดุ

บาติกเส้นเทียนและสีเส้น มหัทศจรยษ์บนผืนผ้า จังหวัดสตูล

โรงเรียนบ้านเหนือคลอง เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตั้งอยู่ในชุมชนเกษตรกรรมชนบท อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล นักเรียนที่จบไปส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเดิม พ่อแม่คือการรับจ้างซึ่งมีรายได้น้อย ประสบกับปัญหาของสังคม ที่สำคัญ คือยาเสพติด ซึ่งปัจจุบันระบอบอย่างรุนแรง ในบ้านเมืองของเรา อีกทั้งยังเผชิญกับสภาวะที่เสี่ยงต่อการดำรงชีวิตน่านปีการในสังคมที่วัตถุเจริญนำหน้าคุณธรรม และจริยธรรม

โรงเรียนเหนือคลองได้นำเอาบาติกมาเป็นสื่อเพื่อพัฒนาเยาวชนของโรงเรียน ในโครงการ บาติกศิลปะศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิต เพื่อพัฒนาเยาวชนของโรงเรียนไปในทางพึงประสงค์ของสังคมและประเทศ บาติกเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะบนผืนผ้า ว่ากันว่าบาติกนั้นเริ่มมีการทำครั้งแรกในชนชั้นสูง ของชาวโบราณ คำว่า บาติกคือรอบจุดที่เกิดจากเส้นเทียน หยดลงผืนผ้าแล้วย้อมด้วยสี การทำบาติกต้องมีพื้นฐานทางศิลปะพอสมควร ต้องมีใจรักทางศิลปะ บาติกเป็นสื่อสร้างสรรค์ทางศิลปะพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพ วิชาการ คือ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และวุฒิปัญญา วิชาชีพ คือการฝึก

ทักษะฝีมือแบบมืออาชีพ และวิชาชีพชีวิต คือการพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ การอยู่ร่วมกันในสังคมและ ประเทศชาติอย่างมีความสุข

โครงการอนุรักษ์ปลาโลมาอิรวดี เขาวชนโรงเรียนสตรีพัทลุง

ทะเลสาบลำปำ เป็นพื้นที่แห่งชีวิตของคนจังหวัดพัทลุง ในการทำประมงหรือประกอบอาชีพ เกษตรกรรมมายาวนาน และที่สำคัญพบว่า ในทะเลสาบลำปำนั้นมีปลาโลมาอิรวดี ซึ่งเป็นสัตว์ที่หายาก และใกล้จะสูญพันธุ์ ปัจจุบันปลาโลมาอิรวดีเหลืออยู่ 1 คู่ ประมาณ 20-25 ตัว เขาวชนโรงเรียนสตรี พัทลุงจึงรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ปลาโลมาอิรวดี และเพื่อป้องกันสภาพน้ำรอบทะเลสาบ ลำปำไปพร้อมกัน โดยวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ด้านนโยบาย เพื่อแสดงความจงรักภักดีที่สมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถ ทรงรับโลมาไว้ใน พระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อปี 2544 เพื่อสนองนโยบาย ประกาศให้เป็นสัตว์ที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ประจำ จังหวัดพัทลุง

2. ด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกาย โลมาเป็นสัตว์ที่ช่วยรักษาโรคคาวน้ำ (โรคเกี่ยวกับจิต) รักษา คนที่มีความเสียใจจากเหตุการณ์ที่สะเทือนใจได้ ไขมันปลาโลมานำมาทำเทียนไข เครื่องสำอาง สบู่ โลมาเป็นเพื่อนแก้เหงาเมื่ออยู่ในทะเล ไม่ทำร้ายคน เชื่อว่าโลมาเป็นสัตว์ช่วยเหลือเมื่อกคนตกน้ำ และเมื่อ โลมาติดควนร้องให้น้ำตาไหล ชาวประมงได้ช่วยชีวิตแล้วเป็นบุญ

3. ด้านเศรษฐกิจ เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สร้างงานสร้างรายได้ ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ผ้าบาติกปลาโลมา เสื้อ รุปแกะปลาโลมา พวงกุญแจ และอื่นๆ อีกมากมาย

กลุ่มเขาวชนรักโลมา จะจัดนิทรรศการโลมาเคลื่อนที่ การรณรงค์ ร่วมพัฒนาทะเลสาบลำปำ และการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ปลาโลมา อยู่อย่างต่อเนื่อง

4. ประเด็นคำถามของเด็กและเขาวชนในวันที่ 11 มิถุนายน 2546 มีดังนี้

ในวันที่ 11 มกราคม 2546 ตั้งแต่เวลา 10.00-12.00 น. จัดให้มีการประชุมทางไกลจากสมาชิก เด็กและเขาวชนทั้ง 4 ภาค ด้วยการถ่ายทอดสดผ่านสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 โดยมี รองนายกรัฐมนตรี นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นประธาน และมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นางสิริกร มณีรินทร์ ร่วมสนทนาด้วย โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง

ช่วงแรก เวลา 10.00-11.00 น. นำเสนอภาพรวมสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ของแต่ละภาค

ช่วงที่ 2 เวลา 11.00-12.00 น. นำเสนอสถานการณ์ด้านสุขภาพหรือสุขภาพของเด็กไทยต้องการคำถามข้อข้องใจและประเด็นที่ต้องการเสนอต่อประธาน

ประเด็นจากภาคเหนือ

ถาม : ความเห็นต่อแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ตอบ: การพัฒนาเด็กไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียน และเด็กเองก็ต้องใช้ความคิดในทางสร้างสรรค์ เพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยี

ถาม: ความหวังต่อศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและปัญหาสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการจัดการลุ่มน้ำต่างๆ โดยเฉพาะของทางภาคเหนือ

ตอบ: เรื่องของศิลปวัฒนธรรม เป็นจุดขาย ไม่ใช่ไปขายวัฒนธรรม ให้ทุกคนช่วยกันดูแล

ถาม: นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับเด็กที่เกิดจากพ่อแม่ที่เป็นชาวเขาและเกิดบนแผ่นดินไทย แต่ไม่ได้สัญชาติ ทำให้ไม่ได้รับการศึกษา

ตอบ: ต่อไปจะมีการทำทะเบียนเกิดให้เด็กทุกคนที่เกิดในไทย แม้ว่าเด็กนั้นอาจจะไม่ได้สัญชาติไทย แต่จะมีหลักฐานการเกิดที่แน่นอนและมีสิทธิได้รับบริการพื้นฐานทุกอย่างในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่ง

ประเด็นจากภาคใต้

ถาม: เรียกร้องให้ผู้ใหญ่ดูแลเรื่องสื่อ โดยเฉพาะที่มีผลกระทบต่อเด็ก และขอให้สนับสนุนสื่อสำหรับเด็กด้วย

ถาม: ทำอย่างไร ที่จะทำให้คำขวัญในวันเด็กเป็นความจริง

ตอบ: ทุกคนต้องช่วยกัน

ถาม: การลงทุนเรื่องสมัชชา ให้เกิดความเข้มแข็งต่อเนื่องได้

ตอบ: เรื่องสมัชชา เป็นเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งจะต้องพยายามทำให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางต่อไป

ถาม: ทำไมเด็กจะต้องเจริญรอยตามผู้ใหญ่ด้วย

ตอบ: เด็กๆ จำเป็นจะต้องเรียนรู้ เพื่อไปพัฒนาตนเอง ซึ่งส่วนหนึ่งจะต้องเรียนรู้จากผู้ใหญ่ หรือเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว เรียนรู้ในโลกกว้าง ซึ่งผู้ใหญ่ทุกคนคงจะยินดี หากเด็กๆ เรียนรู้ได้เท่ากับผู้ใหญ่ หรือมากกว่าผู้ใหญ่ ก็ยังเป็นเรื่องที่น่ายินดี แต่หากผู้ใหญ่ที่ทำตัวไม่ถูกต้องก็ไม่ควรไปทำตาม

ถาม: เรียกร้องให้ผู้ใหญ่ใช้เวลาดูแลและให้ความอบอุ่นแก่เด็กให้มากขึ้น แทนที่จะมัวแต่ออกไปทำงานนอกบ้าน รวมทั้ง ครูก็ต้องปฏิบัติต่อเด็กกรวยและยากจน อย่างเสมอภาคด้วย

ถาม: ทำไมครูต้องเปิดสอนพิเศษด้วย(คำถามนี้เรียกเสียงปรบมือจากทุกคนในห้องส่งเป็นเวลานาน)

ประเด็นจากภาคอีสาน

ถาม: การจัดผังเมืองจะมีโซนสำหรับส่วนราชการหรือศูนย์การค้า แต่ยังคงพื้นที่สำหรับการสร้างสุขภาพที่เด็กจะได้ไปทำกิจกรรมที่มีประโยชน์

ตอบ: ข้อเสนอที่น่าสนใจ จะนำไปเรียนกับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ถาม: แนวทางในการสนับสนุนสื่อเด็ก

ตอบ: หากเด็กๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมทำงานด้านสื่อเอง จะทำให้เด็กๆ มีช่องทางในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง และขอเรียกร้องไปยังสื่อที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ให้เพิ่มช่วงเวลาให้มากขึ้นด้วย

ประเด็นจากภาคกลาง

ถาม: แนวทางของรัฐในการให้การสนับสนุนกับกลุ่มเยาวชนที่สนใจและทำกิจกรรมในเรื่องการแก้ปัญหาด้านเอดส์

ตอบ: ปัญหาเรื่องเอดส์เป็นเรื่องใหญ่ ต้องดูแลกันต่อไป

ถาม: เรื่อง Child Center ที่เอาเด็กเป็นศูนย์กลางว่า ยังไม่เหมาะกับสังคมไทย ต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิตคนไทย ครูเองก็ต้องไม่เป็นครูรับจ้าง แต่ต้องการครูอาชีพที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูมากกว่า

ตอบ: ปัญหาการศึกษาเป็นเรื่องที่สั่งสมมาหลายปี แต่รัฐบาลนี้มาแค่ ๒ ปี แต่สิ่งนี้ก็ต้องเร่งทำต่อไป ที่สำคัญสิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่สิ่งมหัศจรรย์ ที่ครูทำไม่ได้

ถาม: ผ่านล่ามภาษามือว่า ในฐานะกับผู้แทนเด็กพิการ ขอโอกาสให้เป็นของขวัญในวันเด็กได้หรือไม่ อย่างเช่นในกิจกรรมครั้งนี้ มีเธอเพียงคนเดียวที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมค่ายกิจกรรม ถือว่าเป็นการให้โอกาสที่น้อยมาก และหลังจากนี้ก็ไม่รู้ว่าเมื่อเรียนจบแล้ว สังคมจะเปิดโอกาสรับเข้าทำงานมากน้อยแค่ไหน

ตอบ: กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้รับเรื่องไปเรียบร้อยแล้ว

ถาม: การนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการศึกษานั้น มีผลดีหรือผลเสียมากกว่ากัน และในส่วนของบางโรงเรียนที่ไม่มีทั้งไฟฟ้า, โทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ จะทำอย่างไร

ตอบ: การใช้คอมพิวเตอร์กับการศึกษานั้นเป็นเรื่องที่ดี รัฐบาลกำลังทำโครงการปลูกต้นกล้าปัญญาเด็กไทย แต่เรื่องการจัดกาต้องใช้งบประมาณสูงมาก ซึ่งก็จะทำความร่วมมือกับภาคเอกชน ให้เข้ามาร่วมช่วยขยายในเรื่องนี้ต่อไป

เนื่องจากเวลาในการถ่ายทอดสดจำกัดเพียง 2 ชั่วโมง ตั้งแต่ 10.00-12.00น.เท่านั้น ทำให้ยังคงมีคำถามจากเด็กและเยาวชนตามภาคและเด็กในห้องส่งอีกจำนวนมาก ซึ่งประธานได้กรุณาตอบคำถามเฉพาะในห้องส่งให้จนหมด เป็นที่พอใจของเด็กและเยาวชนมาก (ภาคผนวก 8)

การประเมินผลและตั้งเคราะห์ บันทึกสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้

3. การประเมินผล

3.1 การประเมินผลโดยทีมประเมินผลคณะทำงานจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (4 ภาค) ดังนี้ ผลการประเมินผลโครงการสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ภาคเหนือ

1. โอกาสการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์สังคมตามวัตถุประสงค์

- เด็กและเยาวชนมีเวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ น้อย เพราะใช้เวลาทำกลุ่มสัมพันธ์มากเกินไป
- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ไม่ได้เชื่อมโยงกับสิ่งมหัศจรรย์ของแต่ละจังหวัดเลย สิ่งมหัศจรรย์นำ
- แสดงแบบแยกส่วน
- โอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต่อเติมความคิด และเชื่อมโยงเครือข่ายเด็กและเยาวชนมีน้อย

2. กระบวนการจัดเวทีสมัชชาฯ

2.1 การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ภายในการจัดงาน

- คณะทำงานประชาสัมพันธ์กลาง มีการประชาสัมพันธ์การจัดงานไม่ชัดเจน สื่อสารกันด้วยการบอกต่อ ทำให้มีความเบี่ยงเบนเข้าใจถูกต้อง แกนหลักในการประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน
- การประชาสัมพันธ์ เชื่อมโยง ระหว่างกลุ่มเยาวชนผู้รับผิดชอบกระบวนการและ ผู้ใหญ่ ยังไม่ดีเท่าควร
- การสื่อสาร ในการช่วงก่อนเตรียมการจัดเวทีสมัชชาบางจังหวัด ไม่ส่งผู้เข้าร่วมประชุม หรือเปลี่ยนผู้ประสานงานของจังหวัด ทำให้การสื่อสารคลาดเคลื่อนในบางประเด็น

2.2 กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิก

- กิจกรรมตามซุ้มที่แต่ละจังหวัดนำส่งมหัศจรรย์ที่เยาวชนทำได้มาแสดง มีประโยชน์มาก เวลาที่ใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างสมาชิกเยาวชนผู้เข้าร่วมประชุมให้เวลาในการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามซุ้มกิจกรรมน้อยเกินไป อย่างไรก็ตามเยาวชนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน
- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ใช้เวลามากเกินไป ขาดการเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่ให้ความหมายในสองแง่ส่งไปในทางอนาจารไม่สร้างสรรค์ อาจทำให้เยาวชนรับเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปในทางที่ไม่ถูกต้อง
- การให้คะแนน ตัดเลือก สิ่งมหัศจรรย์ ทำให้เกิดความคิด ความคิดแข่งขัน ขัดแย้งกับกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.3 การจัดการด้านอำนวยความสะดวก

- สถานที่ ควรจัดเป็นระบบเปิดให้กลุ่มอื่นๆ มาเยี่ยมชมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนได้
- บางจังหวัดไม่ทำตามกติกการ ผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่าที่กำหนดตามโควต้า และไม่ประสานงานกับฝ่ายกิจการ
- ที่พัก มีผู้เข้าเกินโควต้า แออัด คับแคบ

2.4 ผลสัมฤทธิ์ของการจัดเวทีสมัชชาฯ

- การมีส่วนร่วมและความตั้งใจของทุกจังหวัด 17 จังหวัด ภาคเหนือทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ให้การสนับสนุน มีความตั้งใจสูงมาก ในการนำ “สิ่งมหัศจรรย์ที่เยาวชนทำได้” มาเสนอ ในเวทีระดับภาค ครั้งนี้ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ถึงแม้ว่าการบริหารจัดการ ระหว่างการจัดเวที ฯ จะมีปัญหาในแง่ของกระบวนการบางอย่างบ้าง แต่สิ่งมหัศจรรย์ของเยาวชนภาคเหนือก็ได้แสดงถึงพลังเยาวชนที่มีคุณค่าที่ควรจะมีการสนับสนุนต่อยอด ให้ยั่งยืนต่อไป

2.5 ข้อเสนอแนะ

- การจัดกระบวนการ ควรสร้างทีมงานและมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อแต่ละจังหวัดจะได้ประสานกับทีมเด็กและเยาวชนได้อย่างถูกต้องชัดเจน
- การประสานงาน ระหว่างกลุ่มกระบวนการเด็กและเยาวชน ผู้ใหญ่ควรมีการประชุม พุดคุย เตรียมกระบวนการร่วมกันก่อนการจัดเวทีสมัชชา
- ควรมีกิจกรรม เชื่อมร้อย เยาวชน และผู้ใหญ่ทั้ง 17 จังหวัด
- ปัญหาจากการจัดการกระบวนการ ควรจะนำมาเป็นบทเรียนในการสร้างการมีส่วนร่วมของทีมงาน ที่มีเอกภาพ

ผลการประเมินผลโครงการสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัดอุบลราชธานีได้มีการประเมินผลโครงการคู่กับการประเมินผลจากส่วนกลาง ซึ่งขณะทำงานได้มีการแจกแบบสอบถามให้แก่พี่เลี้ยงจังหวัดต่างๆที่เข้าค่าย ในวันแรกของการลงทะเบียน จากจำนวนแบบสอบถาม 400 ฉบับ ได้รับความร่วมมือตอบกลับมาเพียง 174 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 43.50 และความร่วมมือในการตอบประเมินผลจากจังหวัดต่างๆคิดเป็นร้อยละ 73.68 ส่วนจังหวัดที่ไม่ได้ส่งแบบประเมินผลมีเพียงร้อยละ 26.31 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น ในการเข้าร่วมสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านการสื่อสารและช่องทางรับข่าว

จากการเข้าร่วมค่ายสมาชิกเด็กและเยาวชนว่าด้วยสุขภาพ จากแบบประเมินผลพบว่าผู้ที่เข้าร่วมสมาชิกร้อยละ 60.9 ทราบข่าวสารและข้อมูลจากอาจารย์ที่สอน และรองลงมาจากส่วนราชการคิดเป็นร้อยละ 15.5

การมีส่วนร่วมในการเข้าค่ายสมาชิกเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด

ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมสมาชิกเด็กและเยาวชนร้อยละ 71.3 เป็นเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมการจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด และร้อยละ 28.7 เป็นเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมสมาชิกเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด

เนื้อหาสาระ กิจกรรม รูปแบบ และวิธีการนำเสนอในการเข้าค่าย

จากการประเมินกิจกรรม เนื้อหาสาระ รูปแบบ และวิธีการนำเสนอในการเข้าค่าย โดยรวมกิจกรรมที่จัดอยู่ในเกณฑ์ดี จากการประเมินผลในส่วนของพิธีเปิด การเลี้ยงต้อนรับ การแสดงสิ่งมหัศจรรย์ กิจกรรมสร้างเครือข่าย การนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ประจำชุมชน พิธีปิด/เวทีอำลา และพี่เลี้ยง ผู้ใหญ่ใจดี มีกิจกรรมที่ควรปรับปรุงและแก้ไขในส่วนของกิจกรรมออกกกำลังกาย ที่ไม่ค่อยพร้อมเพรียง ขาดความสนุกสนาน ไม่ผ่อนคลาย

ความประทับใจต่อสิ่งมหัศจรรย์ 3 อันดับแรก เมื่อนำมาจัดเรียงตามหมวดหมู่ได้ดังนี้

1.หมวดขยับกานสพายชีวี	The Recycle Band
2.หมวดวิถีชีวิตและวัฒนธรรม	บ้านดิน
3.หมวดเกษตรกับสุขภาพ	หมอยาเยาวชน
4.หมวดสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ	นักอนุรักษ์น้อยภูผา
5.หมวดกระบวนการสร้างสุขภาพ	ชมรมต้นกล้า, นวดฝ่าเท้า
6.นวัตกรรม	ขายยนต์ประหยัดเชื้อเพลิง, หม้ออบดินเผาไฟฟ้า

ความพึงพอใจในการใช้บริการ

ระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการใช้บริการ ในส่วนของ อาหาร การลงทะเบียน เอกสาร ระยะเวลาในการจัดค่าย การวางแผนกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.7 สิ่งที่ควรปรับปรุงและแก้ไขคือ สถานที่ที่ไม่เหมาะสม ในส่วนของที่พักไม่ค่อยอำนวยความสะดวก

ผลการประเมินผลโครงการสมาชิกเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ภาคใต้

1.การบริหารจัดการ

1.1 คณะทำงานแกนหลัก ทุ่มทศความตั้งใจ 100%และมุ่งมั่นเพราะถือว่า งานนี้ไม่ใช่งานเฉพาะกิจที่ทำครั้งเดียวเลิก แต่เป็นงานที่มีอนาคต และเป็นงานที่มีรากฐานที่มาจากฐานรากเดิม ที่ทำก่อนแล้วประมาณ 5 ปี แกนหลักผู้ใหญ่ในคณะทำงานจึงได้มีโอกาสเรียนรู้จุดอ่อน จุดแข็ง แนวคิด ทิศทาง

และประสบการณ์ ในการทำงานครั้งนี้อย่างมาก และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน เยาวชนต่อไป เช่น การอำนวยความสะดวกที่พักรักษาและสิ่งอำนวยความสะดวก รูปแบบการประชุมกลุ่มใหญ่ ประมาณ 300 คนขึ้นไป

1.2 คณะอนุกรรมการและกลุ่มแกนนำเยาวชน : ต้นกล้าสื่อและนักศึกษาวิทยาลัยประมงดินสูลา นนท์ มีศักยภาพและความรับผิดชอบสูงในการทำงานด้านการลงทะเบียน ด้านเอกสาร ด้านการจัดสถานที่ ด้านดูแลวัสดุอุปกรณ์ และสวัสดิการ ควรค่าในการเสริมศักยภาพในการเป็นผู้นำเยาวชน (ระดับกลุ่ม - Teamwork)ต่อไป

1.3 งานนี้มีเงื่อนไขของเวลา และงบประมาณที่จำกัด จึงทำให้ขาดตกบกพร่องในรายละเอียด หลายอย่าง เช่น การประสานงานที่ฉุกเฉิน (เนื่องจากต้องประชุมหาข้อตกลงร่วมจาก 14 จังหวัดเสีย ก่อน) จำนวนคนที่มาเข้าร่วมงานที่ไม่คงที่ ความต้องการแต่ละจังหวัดที่หลากหลาย การดูแลควบคุมพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในที่พักรักษาและในที่สาธารณะ ฯลฯ

1.4 คณะทำงานแกนกลาง(จ.สงขลา) มีจำนวนน้อยเกินไป ควรเสริมสร้างแกนนำกลุ่มเยาวชน เพื่อรองรับงานนี้เพิ่มมากขึ้นให้สอดคล้องกับขนาดของงานควรเป็นแนวทางพัฒนาหรือถือเป็นจุดเน้นให้ จังหวัดเจ้าภาพครั้งต่อไปได้ตระหนัก

2.กระบวนการ-กิจกรรม

2.1 กระบวนการ 8 – 11 มกราคม 2546 ได้มาจากการประชุมร่วม 14 จังหวัดภาคใต้ซึ่งมีสาระ สำคัญที่จะนำไปสู่คำตอบหรือธงหลักของงานนี้ นั่นคือ สุขภาวะของเด็กและเยาวชนปรารถนาจะให้ เป็นจริงกระบวนการในการพาไปสู่เป้าหมายนี้ยังไม่เนียน หรือปราณีบรรจงเพียงพอ เพราะเด็กจำนวนมาก หลากหลาย และแยกภาระกิจที่จะนำเสนอมาหลากหลายอย่างเกินไปจนดูสับสน กระวนกระวาย ขาด สมานที่จะคิดอะไรจริงจัง ควรมีการส่งเสริมเรื่องนี้ในกลุ่มเล็กๆของแต่ละจังหวัดเสียก่อน

2.2 ส่วนใหญ่เน้น ผลงานมาแสดงและประชัน ขาดการนำเสนอ กระบวนการที่ได้มาซึ่งผลงานนี้ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเส้นทางของกระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการทำงานของเด็กและเยาวชน ประกอบไปด้วย ความรู้สึกนึกคิด ความคิดมีชีวิต ความเข้าใจ ความสุข – ทุกข์ ความปรองดอง สามัคคี เอื้ออาทรต่อกัน ฯลฯ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของ สุขภาวะที่ดี ที่ทุกฝ่ายต้องการแต่เนื่องจาก เรื่องนี้เป็น นามธรรม หลายฝ่ายจึงสับสน – มองข้าม – และไม่สนใจ

เรื่องนี้ควรยกระดับมาพูดคุยกันให้จริงจัง และหนักกำลังกันให้เป็นเป้าหมายหลักให้ได้ จะทำให้ กระบวนการกลั่นกรอง – เลือกรสร สิ่งมหัศจรรย์ที่เด็กทำได้ ไม่แกว่ง หรือยึดติดแค่ Product มากกว่า Process

2.3 กิจกรรมด้านเวที การแสดง และดนตรี เป็นรูปธรรมที่สาธารณะจับต้องได้ สัมผัสได้มากที่สุด ควรมีการพัฒนาและควบคุมดูแลด้าน คำพูด – ระบบเสียง – บทเพลงการแสดงต้องตรวจสอบกลับกรองให้เข้ากับเป้าหมายของงานให้มากที่สุด

ประเมินผลการจัดสัมมนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ภาคใต้

1.วัตถุประสงค์

1.1 ประเด็นบรรณวิถัตตประสงค

- 1.1.1 เด็กมีโอกาศริเริ่ม ดำเนินการและนำเสนอ นวัตกรรม การเรียนรู้อู่อสงคม
- 1.1.2 นวัตกรรม การเรียนรู้อู่อลักษณะเป็นการปอองกัน แก้อปัญหาสุขภาพเด็กในระดับหนึ่ง (มองโดยภาพรวม)
- 1.1.3 นวัตกรรมของเด็กและเยาวชนทำให้เกิดการสร้างเครือขายระหว่างกัน
- 1.1.4 นวัตกรรมของเด็กและเยาวชนกระตุ้นให้อู่อใหญ่ที่เกี่ยวของ โดยเฉพาะ โรงเรียน และชุมชนเกิดความตื่นตัวในเรื่องระบบสุขภาพและสุขภาพะมากขึ้น

1.2 ประเด็นที่ไม่บรรณวิถัตตประสงคและตอองยกระดับตอไป

- 1.2.1 นวัตกรรมของเด็กเป็นการสร้างเสริมสุขภาพในลักษณะองครวม
- 1.2.2 นวัตกรรมของเด็กและเยาวชนเกิดความเชื่อมโยงกับเครือขายอื่นๆ ที่ทำงานด้านการเรียนรู้อู่อและปฏิรูปสุขภาพ(สวนใหญ่เป็นโครงการงองโรงเรียนมากกว่า)

2.ทีมงานและคณะทำงาน

2.1 เชงปริมาณ

- 2.1.1 การถูกกำหนดกรอบโดย สปรส. ทำให้มีข้อจำกัดในการเลือกคณะทำงาน
- 2.1.2 คณะทำงานที่ได้อรับการแต่งตั้งไม่ได้ร่วมปฏิบัติงนอย่างจริงจังทุกคน ทำให้เหลือทีมงานที่มีใจจริง ฝ่ายเลขาคต้องประสานงานหลายเรื่อง รวมทั้งการติดตอไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวของ

2.2 เชงคุณภาพ

- 2.2.1 คณะทำงานมีความมุงมั่นและตั้งใจ เป็นกัลยาณมิตร ทำให้องานสำเร็จได้อด้วยดี
- 2.2.2 คณะทำงานมีความหลากหลาย สวนใหญ่มีงานประจำแต่ก็ยอมสละเวลาทำงานอย่างเต็มที่

3. กระบวนการ

- 3.1 คณะทำงานมีน้อย ซึ่งทุกคนอยู่ในกระบวนการและเป็นวิทยากรกลุ่ม จึงไม่มีผู้ดูแลและเห็นภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมด
- 3.2 จำนวนเด็กมาก เฉลี่ยอายุต่างกัน ทำให้การจัดกระบวนการที่เหมาะสมและทุกคนมีส่วนร่วมในเชิงลึกทำได้ยาก
- 3.3 ขาดผู้ทำงานด้านข้อมูล และจดบันทึกทุกกระบวนการที่เกิดขึ้น
- 3.4 การคัดเลือกเด็กแต่ละจังหวัด ยังไม่ไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากแนวคิดที่ต่างกันทำให้บางจังหวัดเลือกเด็กที่มีผลงานน่าสนใจ บางจังหวัดคัดเลือกเด็กที่เก่งกล้าแสดงออก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เด็กหลายคนไม่กล้า และมีบทบาทน้อยลง

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนได้พัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ต่อสังคมและกลุ่มเพื่อน
2. เป็นเวทีเรียนรู้ที่กว้างขึ้น เปิดโอกาสในการนำเสนอและแสดงออกสิ่งที่มีคุณค่า
3. เป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก โดยสามารถเปิดมุมมองใหม่ๆต่อเด็ก เช่น ด้านสิทธิเด็ก การให้โอกาส และความเสมอภาค

ปัญหาและอุปสรรค

- การเตรียมการในบางประเด็นยังไม่ชัดเจน เช่น การจัดแสดงเวทีกลางแจ้ง เพราะไม่รู้ว่าจะแจ้งจังหวัดใครเป็นผู้ประสานงาน ขานพาหนะในการขนส่งอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ให้จัดเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน ตลอดจนการสร้างสังคมให้เข้มแข็งขึ้น
2. การประชุมคณะทำงานระดับภาคเพื่อร่วมคิด ร่วมเตรียมงานอย่างจริงจัง และมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน
3. รูปแบบงานสมัชชาเด็กและเยาวชน อาจจะมีรูปแบบโดยอยู่บนพื้นฐาน เด็กและผู้ใหญ่ร่วมกันคิด

ผลการประเมินโครงการสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ภาคกลาง/ตะวันออก/ตะวันตก

จากการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ในส่วนของภาคกลาง/ตะวันออก/ตะวันตก ในระหว่างวันที่ 9-11 มกราคม 2546 ณ กรมประชาสัมพันธ์ ซอยอารีย์ กรุงเทพมหานคร ได้มีการประเมิน

ผลในทุกๆด้านของกิจกรรมที่ทำ โดยได้สำรวจจากเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้อาจมีจำนวน 600 คน ได้ผลการประเมินดังนี้

กิจกรรม ได้มีการแยกกิจกรรมออกเป็น 2 แบบ ด้วยกันคือ

1. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบค่าย
2. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์

ความพึงพอใจของกลุ่มเยาวชนประเภทวิธีการและกิจกรรม

กิจกรรมที่อยู่ในระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมได้แก่ กิจกรรมชื่นชมสิ่งมหัศจรรย์ งานราตรีแห่งความฝันเวทีสัมมนาและการนำเสนอต่อรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ความพึงพอใจของกลุ่มเยาวชนที่นำเสนอสิ่งมหัศจรรย์และกิจกรรมค่าย

กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนพึงพอใจ ได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมชื่นชมสิ่งมหัศจรรย์ การแสดงบนเวทีและงานราตรีแห่งความฝัน

สิ่งที่เด็กและเยาวชนได้จากการนำเสนอผลงานสิ่งมหัศจรรย์

1. ได้ความรู้และประสบการณ์
2. ได้เพื่อนใหม่และสร้างความสามัคคี
3. การเผยแพร่สิ่งมหัศจรรย์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4. เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก

ความประทับใจของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วม

การจัดนิทรรศการ งานแสดงบนเวที กลุ่มเพื่อนจากจังหวัดต่างๆมีความเป็นมิตร มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ที่พักและอาหาร

ข้อเสนอแนะจากเยาวชนที่นำเสนอผลงานและเข้าร่วมกิจกรรมค่าย

1. กิจกรรมที่จัดมีน้อยเกินไป
2. ความไม่สะดวกเรื่องที่พัก และอาหาร เนื่องจากต้องเดินทางไกล
3. การติดต่อประสานงานที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร
4. การจัดเตรียมการให้บริการด้านต่างๆ เช่น โทรศัพท์
5. ไม่ควรแยกส่วนเยาวชนในส่วนองกิจกรรมค่ายและการนำเสนอผลงานสิ่งมหัศจรรย์
6. การเลื่อนหรือการเปลี่ยนแปลงกำหนดการบ่อย
7. ชุมนุมที่จัดเพื่อนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์มีขนาดเล็ก
8. ควรมีการจัดงานอย่างต่อเนื่อง

3.2 การประเมินผลโดยทีมประเมินผลภายนอก

ผศ.ภก.พงศ์เทพ สุทธิรุฒิ และ คณะ ได้ดำเนินการประเมินผลโครงการใน 2 ลักษณะ คือ

- 1.โครงการประเมินผล โครงการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชน : ว่าด้วยสุขภาพ
- 2.โครงการบันทึกและสังเคราะห์กระบวนการ “ สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ ”

วิธีการประเมินผล

1) ใช้วิธีการประเมินผล แบบ CONTEXT INPUT PROCESS PRODUCT : CIPP ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

2) ใช้การประเมินผลแบบมีส่วนร่วม เน้นกระบวนการเรียนรู้ การถอดบทเรียน จากประสบการณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วยเครื่องมือ 7 ชนิด คือ

- แบบสอบถามINPUT1
- แบบสัมภาษณ์ทีมงาน2
- แบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน3
- แบบสอบถามผู้เข้าร่วมโครงการ4
- แบบสังเกตกระบวนการ5
- แบบประเมินตนเอง6
- แบบติดตามประเมินผล7

ผลการศึกษา

CONTEXT EVALUATION

1. ในเรื่อง หลักคิด ความถูกต้อง ความสอดคล้อง ของเนื้อหา และ กระบวนการ พบว่า

1. สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ ในความหมายของโครงการคือ

- นวัตกรรม ที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ ที่เกิดขึ้นจากเด็กและเยาวชน
- เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ และนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพในลักษณะองค์รวม ที่เป็น การป้องกันแก้ไข ปัญหาสุขภาพะของเด็กและเยาวชน ครอบคลุม ชุมชน โรงเรียน
- เป็นนวัตกรรมที่ทำได้จริงและได้ทำแล้ว และได้ขยายผล ไปสู่หน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2. จากการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า'

ความคิดสร้างสรรค์ นับเป็นกระบวนการทางสมอง ที่คิดในลักษณะอนกนัยอันนำไปสู่การคิด ค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิด การดัดแปลงปรุงแต่งจากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิดทฤษฎีหลักการ ได้สำเร็จ

• ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ หรือสิ่งที่เป็เหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็สิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ แต่ต้องควบคู่กันไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ หรือที่เรียกว่าเป็นจินตนาการประยุกต์นั่นเอง จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น

3. จากผลการจัดกิจกรรมทั้งโครงการ พบว่า ความหมายของสิ่งมหัศจรรย์ ในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้จัด ผู้ร่วมงาน เด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่เข้าใจว่าสิ่งมหัศจรรย์ คือ Creative Product ที่เน้นมิติของ สิ่งประดิษฐ์ กิจกรรม ซึ่งแบ่งตามประเภทและลักษณะได้ดังนี้

ประเภทหรือลักษณะของสิ่งมหัศจรรย์ที่ค้นพบ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านสิ่งแวดล้อม	141	35.7
ด้านสุขภาพ	103	26.1
ด้านการเกษตร,การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางเกษตร,การถนอมอาหาร	22	5.6
ด้านสังคม,ส่งเสริมประชาธิปไตย,วินัย,ออมทรัพย์,ประชาสัมพันธ์	29	7.3
ศิลปะ,วัฒนธรรม,ดนตรี,จริยธรรม	67	17.0
บำเพ็ญประโยชน์,พัฒนาชุมชน	16	4.1
พัฒนาทักษะการเรียนรู้	7	1.8
ด้านวิทยาศาสตร์	9	2.3
กิจกรรมของคนพิการ	1	0.3
Total	395	100.0

4. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ พบว่า แม้ว่าสิ่งมหัศจรรย์ทุกชิ้นที่ค้นพบจะเกี่ยวข้องกับสุขภาพ ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่สิ่งมหัศจรรย์ที่สามารถบอกได้ชัดว่าเกี่ยวข้องกับสุขภาพโดยตรง มีเพียงร้อยละ 26.1 และในจำนวนนี้ พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ ทั้งเด็กและเยาวชน ทั้งผู้ใหญ่ใจดี ส่วนใหญ่มองสิ่งมหัศจรรย์เป็น Creative Product ที่เน้นมิติของ สิ่งประดิษฐ์ กิจกรรม ซึ่งเกี่ยว

ข้องกับสุขภาพในมิติทางกาย มิติทางจิต ในส่วนของมิติทางสังคม จะมีเรื่องแนวคิดนี้อยู่บ้างโดยส่วน ใหญ่จะเป็น แนวคิดในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของชุมชน เป็นต้น ,มิติทางสุขภาพที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้สิ่งมหัศจรรย์ที่ค้นพบมาอธิบายได้น้อยคือ มิติทางจิต วิญญาณ ซึ่งทางผู้ทรงคุณวุฒิและทีมประเมินให้ความสำคัญมากเนื่องจากมิติทางวิญญาณเป็นมิติที่เป็น รากฐานของการคิด การสร้างและนำสิ่งมหัศจรรย์ไปใช้ผลักดันระบบสุขภาพ เมื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อธิบายมิติทางจิตวิญญาณได้น้อย ผลที่ตามมาคือ การประเมินคุณค่าและการวิเคราะห์สิ่งมหัศจรรย์นั้นๆ เกิดความไม่ครอบคลุม ไม่ครบถ้วน ไม่สามารถเก็บเกี่ยวองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ตัวอย่าง การมองสิ่งมหัศจรรย์ในมิติของจิตวิญญาณ

- การอบรมแพทย์แผนไทย หลักสูตรจักรีนวคฝ่าเท้า ในภาคกลาง เป็นการสาธิตการนวคฝ่าเท้าให้ผู้ที่สนใจ พร้อมทั้งแสดงบอร์ดความรู้และอุปกรณ์ต่างๆ โดยมีอาจารย์มาสอนเรื่องการนวคฝ่าเท้าให้นักเรียนชั้น ป.6 หากมองเพียงผิวเผิน พบว่าคุณค่าของสิ่งมหัศจรรย์อยู่ที่ การใช้แพทย์ทางเลือก การอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของระบบสุขภาพไทย แต่เมื่อผู้ประเมินได้สัมภาษณ์เด็ก และเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เด็กคนหนึ่งเข้าร่วมโครงการเนื่องจากอยากจะมีคนกวาด เพื่อจะกลับไปนวดให้พ่อแม่ที่เหนื่อยจากการทำงานหนัก จะได้ผ่อนคลายและมีความสุข แรงบันดาลใจของเด็กคน นี้คือสิ่งมหัศจรรย์ เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่มีคุณค่ามากกว่าเรื่องความคิดของการใช้แพทย์ทางเลือก หากเด็ก ส่วนใหญ่มีแรงบันดาลใจในเรื่องความรักความผูกพันในครอบครัวเช่นนี้ สถาบันครอบครัวจะเข้มแข็ง นำไปสู่สุขภาพ และสิ่งที่เด็กคนนี้ทำก็สร้างความสุขให้กับพ่อแม่ และเกิดความสุขแก่ตัวเด็กเอง เป็นการค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ที่นำไปสู่สุขภาพอย่างแท้จริง

- เด็กใช้ขงจากคอรัก รักษาหุดจากภาคใต้ เด็กเป็นหุด และได้รับการรักษาจากยาย ต่อมา พบว่าเพื่อนหลายคนเป็นหุด เพราะอยากให้เพื่อนหาย จึงไปเรียนรู้จากยายเพื่อกลับมารักษาเพื่อน และ ด่ายทอดสู่โรงเรียน ชุมชน กรณีนี้ชี้ให้เห็นสิ่งมหัศจรรย์หลายประการ ซึ่งเกิดจากเด็กชายคนนี้ ประการแรก ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อน ประการที่สองคือ ความคิดเรื่องการเรียนรู้ เรียนรู้ในการรักษา ด้วยตนเอง แทนที่จะพาเพื่อนไปให้ยารักษา ประการที่สาม ไม่เห็นแก่ตัว ไม่หวงวิชา ด่ายทอดการรักษา ให้กับผู้อื่น ประการที่สี่ซึ่งคนส่วนใหญ่จะเห็นมากกว่าสามประการแรกคือการใช้ภูมิปัญญาไทย (นำ แปลกใจที่สิ่งมหัศจรรย์นี้ ได้รับการคัดเลือกเป็นที่ 1 เพราะแสดงถึงภูมิปัญญาไทย ไม่ใช่เพราะใจเด็กทั้ง ที่มีจิตวิญญาณที่เชื่อมมาก)

- กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ นักเรียนและอาจารย์ ออกกำลังกาย เวลา 14.00 น.ทุกวัน เว้นวันพุธ และชาวบ้านบริเวณโรงเรียนชวนกกล้วยสุกให้รับประทานประทัง ความหิวทุกครั้ง หลายท่านมองว่าการออกกำลังกายและกล้วยไม่ใช่สิ่งมหัศจรรย์ที่จะต้องไปค้นหา แต่ เมื่อวันใดที่ไม่มีกล้วยแขวนให้เด็กรับประทาน ทั้งเด็กและชาวบ้านก็จะมองหากกล้วย กล้วยเป็นสิ่งที่ชี้ให้

เห็นความเอื้ออาทรที่ชาวบ้านมีให้กับเด็กนักเรียน ความเอื้ออาทรที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่จะนำไปสู่
สุขภาวะ

5. นอกจากสิ่งมหัศจรรย์ที่ค้นพบจะขาดการสังเคราะห์ในมิติของจิตวิญญาณแล้ว ยังไม่ได้ให้ความสำคัญ
มากนักในมิติของจินตนาการ โดยทฤษฎี ความคิดจินตนาการเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดนวัตกรรม
เกิดสิ่งมหัศจรรย์ การค้นหาสิ่งมหัศจรรย์จึงควรจะวิเคราะห์ในเรื่องจินตนาการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และ
สามารถบ่งชี้ได้ว่าส่งผลต่อสุขภาวะได้อย่างไร

ตัวอย่าง การมองสิ่งมหัศจรรย์ในมิติของจินตนาการ

สิ่งมหัศจรรย์หลายสิ่ง que แสดงถึงจินตนาการของเด็กและเยาวชน เช่น

- รักรักรักสิ่งแวดล้อม เป็นการนำเศษวัสดุ ขยะที่เหลือจากการใช้ มาประดิษฐ์เป็นหุ่นกระบอก
ดอกไม้ ถังขยะ และใช้การแสดงหุ่นมือหุ่นกระบอกเป็นสื่อในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และจัดอบรม
เยาวชนและนักเรียน

- ศึกษาค้นคว้าจากใบจาก เป็นงานรูปปั้นตุ๊กตาแบบต่างๆจากใบจาก

- กลุ่มเยาวชนสืบสานวัฒนธรรม "ครองแครง" จัดค่ายเพลงพื้นบ้านและรับสมัครเด็กหรือเยาวชน
ที่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มและร่วมแสดงในชุมชนและต่างจังหวัด

เด็กถ่ายทอดจินตนาการ ออกมาโดยผ่านทางดนตรี ศิลปะ การแสดง ภาพวาดในหลายรูปแบบ
เช่น ภาพบนผ้าบาติก ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน สิ่งประดิษฐ์ Recycle เพลงพื้นบ้าน ละคร ฯลฯ
จินตนาการเหล่านี้คือสิ่งมหัศจรรย์ และต้องมองต่อให้ชัดว่าจินตนาการเหล่านี้ มีลักษณะอย่างไร บ่ง
ชี้ถึงสิ่งใด เป็นจินตนาการที่สร้างสรรค์ จรรโลงใจ สร้างความสุข สร้างสุขภาวะทั้งแก่ตัวเด็กเอง
และผู้อื่น

6. นอกจากนี้พบว่า งานสมาชิกเด็กและเยาวชนสร้างสิ่งมหัศจรรย์ขึ้นอีกหลายประการนอกเหนือจากกิจ
กรรม และ สิ่งประดิษฐ์ เช่น

- การเรียนรู้ถึงความเป็นมนุษย์ ในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะรูปแบบกิจกรรมค่าย
กิจกรรมละลายพฤติกรรม ทำให้เด็กบางส่วนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น เด็กปกติพยายามเรียนภาษา
เพื่อสื่อสารกับเพื่อนพิการ เด็กได้ช่วยเหลือเด็กเล็ก แม้ว่าจะไม่เห็นภาพที่ชัดเจนของเด็กชายขอบ หรือ
เด็กนอกระบบกับเด็กในระบบก็ตาม

- การเอื้ออาทรช่วยเหลือกันและกัน การชื่นชมซึ่งกันและกัน การเรียนรู้การให้และการรับ การ
เรียนรู้และบทเรียนแห่งความขัดแย้ง ระหว่างผู้ใหญ่ใจดีกับเด็ก ระหว่างผู้ใหญ่ใจดีด้วยกัน ระหว่างเด็ก
กับเด็ก ระหว่างเพื่อน ตัวอย่างเช่น หลังเสร็จงานที่เชียงใหม่ กลุ่มเด็กพร้อมใจกันบริจาคเสื้อหนาว ให้
กลุ่มแม่ฮ่องสอนซึ่งขาดแคลนเสื้อหนาวในช่วงนั้น

- เครื่องมือการทำงานทั้งเครื่องช่วยผู้ใหญ่ใจดี เครื่องช่วยเด็กและเยาวชน ในหลายรูปแบบ ซึ่งหากมีการศึกษาต่อเนื่องถึงรูปแบบของเครื่องช่วยแต่ละรูปแบบ ก็อาจจะได้องค์ความรู้ใหม่ที่จะเป็นตัวช่วยในการพัฒนางานต่อไป

7. โดยสรุป สิ่งมหัศจรรย์ที่พึงประสงค์ หมายถึง

- นวัตกรรม ที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์
- เด็กได้ค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ได้ด้วยจินตนาการของตัวเอง
- มีความสุขในการค้นพบหรือการสร้างสิ่งมหัศจรรย์ มีความสุขกับสิ่งที่ตนเองมี กับสิ่งที่ตนเองทำ เป็นสุขภาวะ เกิดความสุขกับทุกสิ่ง ทุกผู้คน
- สิ่งมหัศจรรย์นั้น ทำให้เด็กเห็นคุณค่าในการใช้ชีวิต เด็กได้ทบทวนวิธีการใช้ชีวิตอย่างคนที่ไม่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง เพียงตนเองได้ ไม่เห็นแก่ตัว มุ่งทำความสุขให้เกิดขึ้นกับผู้อื่นในสังคม ใช้ชีวิตอย่างคนที่มีความเป็นที่พึ่ง มีทัศนคติที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถเผชิญหน้าหรือเผชิญปัญหาต่างๆ สามารถผ่านสิ่งที่จะเข้ามากระทบในชีวิตจริงได้
- สิ่งมหัศจรรย์นั้น ทำให้เด็กมีความยั่งยืนในการที่จะออกไปเรียนรู้ ค้นหาและสร้างสิ่งมหัศจรรย์อย่างไม่หยุดนิ่ง มีสิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้นตลอดเวลา
- สิ่งมหัศจรรย์นั้น เป็นได้ทั้งผลงาน เป็นได้ทั้งศาสตร์ และเป็นได้ทั้งคน ซึ่งอาจเป็นไปได้ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

กระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Creative Process) เช่น ความรู้สึกไวต่อปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหามาได้อย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ และนำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสิ่งใหม่ต่อไป

บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Person) เช่น บุคคลที่มีความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้น กล้าคิด กล้าแสดง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขัน มีจินตนาการ และมีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ และเป็นบุคคลที่มีความสุขกับการทำงานหรือสิ่งที่ตนพอใจและไม่หวังผลจากการประเมินภายนอก

ผลผลิตสร้างสรรค์ (Creative Product) เช่น คุณค่า คุณภาพของผลงานที่เกิดขึ้น มีตั้งแต่ขั้นต่ำที่แสดงผลที่เกิดจากความพอใจของคนที่จะแสดงออกซึ่งความคิดและการกระทำ จนกระทั่งพัฒนาขึ้นเป็นการฝึกทักษะ และค่อยคิดได้เองจนถึงระดับการคิดค้นพบทฤษฎี หลักการ และการประดิษฐ์คิดค้นต่างๆ

8. คุณค่าหรือคุณภาพของสิ่งมหัศจรรย์ ไม่จำเป็นต้องเป็นขั้นสูงสุดยอดหรือการค้นคว้าประดิษฐ์ของใหม่ขึ้นมาเสมอไป แต่ผลของความคิดสร้างสรรค์อาจจะอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งต่อไปนี้

- การแสดงออกอย่างอิสระ ในขั้นนี้ไม่จำเป็นต้องอาศัยความคิดริเริ่มและทักษะขั้นสูงแต่อย่างใด เป็นแค่เพียงกล้าแสดงออกอย่างอิสระ เช่นเด็กวาดภาพตามใจชอบ โดยที่ครูไม่ได้เป็นผู้กำหนดให้ เด็กแต่งนิยาย โกรงกลอน

- ผลงานออกมาโดยที่งานนั้นอาศัยทักษะบางประการ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่
- ขั้นสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่แสดงถึงความคิดใหม่ของคน ไม่ได้ลอกเลียนมาจากใคร แม้ว่าจะงานนั้นอาจจะมีคนอื่นคิดไว้แล้วก็ตาม ตัวอย่างเช่น เด็กหลายกลุ่มทำเรื่องธนาคารขบะที่เหมือนกัน เราก็ถือว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ได้เช่นกัน

- ขั้นคิดประดิษฐ์อย่างสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่สามารถคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้น โดยไม่ซ้ำแบบใคร
- เป็นขั้นการพัฒนาผลงาน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- เป็นขั้นความคิดสร้างสรรค์สูงสุด สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ เช่น ธนาคารความดี

9. สิ่งที่ควรคำนึงคือ สิ่งมหัศจรรย์คือตัวเด็ก ไม่ใช่เพียงผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตจากเด็กเท่านั้น และสิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้นได้ในทุกมิติ เวลา และทุกสภาวะแวดล้อม ไม่ใช่เกิดเฉพาะในกลุ่มเด็กที่มีความพร้อมทางฐานะหรือการศึกษาเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น เด็กบางคนมีฐานะดี มีความพร้อมและใฝ่รู้จนมีความรู้ความสามารถมีทักษะในด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในขณะที่เด็กบางคนที่ยากจนมากต้องทำงานอย่างแข็งขันเพื่อเลี้ยงครอบครัวในขณะที่เรียน เด็กทั้งคู่มีสิ่งมหัศจรรย์ในตัวของตัวเอง เปรียบเทียบคุณค่าของสิ่งมหัศจรรย์กันไม่ได้ หากเมื่อใดที่พยายามเปรียบเทียบในเชิงการแข่งขันก็จะยิ่งเป็นการสร้างความขัดแย้ง เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการคิดสร้างสรรค์

10. จากการดำเนินโครงการ พบว่าผู้ใหญ่ใจดี และเด็กทั้งหลายเข้าใจคำว่าสิ่งมหัศจรรย์ที่แตกต่างกัน ความเข้าใจที่แตกต่างก็น่าจะเป็นพลังของความหลากหลายเป็นการเติมเต็มความหมายของสิ่งมหัศจรรย์ แต่หากความเข้าใจที่ต่างก็นำไปสู่ความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ตนเองเชื่อก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ค้นคว้า และการสร้างสิ่งมหัศจรรย์ เช่นที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ของการดำเนินงาน

11. คำถามสำคัญที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนิน โครงการ และอาจจะต้องช่วยกันตอบเกี่ยวกับสิ่งมหัศจรรย์

- ควรศึกษาสิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดในมุมมองหรือด้านลบ หรือไม่
- นอกจาก สิ่งประดิษฐ์ กิจกรรม และมิติของจินตนาการ มิติของจิตวิญญาณ แล้ว ยังมีสิ่งมหัศจรรย์ในรูปแบบอื่นหรือไม่

- **สิ่งมหัศจรรย์ เชื่อมโยงถึงอะไรบ้าง อาทิเช่น เชื่อมโยงถึงวัฒนธรรมไทย เด็กต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด**

2.) ศักยภาพของทีม องค์กรชุมชน และหน่วยงานสนับสนุนระดับต่าง ๆ

1. ด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งเป็นแกนในการจัดการโครงการ มีบทบาทที่สำคัญในการปฏิรูประบบสุขภาพ และมีเครือข่ายที่พร้อมจากการดำเนินงานสมัชชาสุขภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายเป็นอย่างดีเช่นกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรพัฒนาเอกชนบางกลุ่ม

จากการดำเนินงานพบว่า ส่วนใหญ่ขององค์กรที่เข้าร่วมคือ โรงเรียน ร้อยละ 30.7 และหน่วยงานของรัฐด้านสาธารณสุข ร้อยละ 20.5 หน่วยงานภาคประชาชน ประชาสังคม ที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรที่ทำงานด้านเด็ก ร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 13.8

แต่ทั้งสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ เครือข่ายบางส่วน และหน่วยงานราชการในพื้นที่ อาจจะขาดความพร้อม ความเข้าใจในการทำงานเรื่องนวัตกรรมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ทำให้การดำเนินงานเกิดปัญหาในการดำเนินงานบ้าง ต้องอาศัยการเรียนรู้และแก้ปัญหาในการดำเนินงานตลอดโครงการ

2. ด้านคน ความรู้ ความสามารถ เจตคติ ฯลฯ

พบว่า ทีมทำงานมีอายุเฉลี่ย 37.82 ปี อายุน้อยที่สุด คือ 13 ปี อายุมากที่สุด คือ 66 ปี และมีอาชีพข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ใช่ผู้บริหาร เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.5 เป็นผู้บริหาร ร้อยละ 22.8 สำหรับการศึกษา ส่วนใหญ่จบปริญญาตรี ร้อยละ 47.7 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 24.4 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในเรื่องเด็ก ร้อยละ 94

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าทีมทำงานส่วนใหญ่มีการศึกษาสูง และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเด็ก แต่เนื่องจากเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้การทำงานส่วนใหญ่ติดกรอบการทำงานแบบข้าราชการ การเชื่อมต่อกับภาคเอกชนมีปัญหา นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการเป็นทีมงานของเด็กและเยาวชนมีสัดส่วนที่น้อย

การพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมของทีม องค์กรชุมชน และหน่วยงานสนับสนุนระดับต่าง ๆ

- พบว่า กระบวนการเตรียมความพร้อมเดือน กย. ไม่ช่วยให้ทีมทำงานมีแนวคิดหรือเข้าใจตรงกัน อาจเนื่องจากภูมิหลัง ประสบการณ์แตกต่างกัน จึงควรมีกิจกรรมปรับกระบวนการทัศนคติ ของทีมทำงานให้เกิดความเข้าใจในหลักการพื้นฐานที่สำคัญตรงการส่วนการดำเนินงานอาจจะต่างกัน ได้เพื่อความหลากหลาย

- ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ที่ผ่านมามีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ทำให้ระยะเวลาเตรียมความพร้อมมีน้อย
- ควรปรับทีมงานให้หลากหลาย ที่ผ่านมามีติดกับกรอบระเบียบราชการมากเกินไป
- ทัศนคติของผู้ใหญ่มีมาก ควรลดทัศนคติของผู้ใหญ่
- เพิ่มพื้นที่ให้เด็กเข้ามาทับซ้อนมากขึ้น โดยต้องเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในเรื่องต่อไปนี้

- ◆ ร่วมคิดกับเด็ก
- ◆ ร่วมตัดสินใจ
- ◆ ร่วมวางแผน
- ◆ ร่วมปฏิบัติตามแผน
- ◆ ร่วมแก้ปัญหา
- ◆ ร่วมรับผลประโยชน์
- ◆ ร่วมประเมินผล

- ผู้ทำงานกับเด็กจะต้องมีความสุข สนุกกับงานที่ทำ และควรสร้างการทำงาน การอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข
- ควรเน้นเรื่องการเรียนรู้ การถ่ายเท ถ่ายทอดความคิด เชื่อมความคิดกันให้มาก แทนที่จะเน้นเรื่องการสร้างผลงาน การแข่งขัน
- ควรดึงองค์กรภาคเอกชนที่สนับสนุนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

3. ทรัพยากร งบประมาณ เทคโนโลยี

จำนวนงบประมาณ ไม่เป็นปัญหาในการดำเนินงานในระดับจังหวัด แต่จะมีปัญหาบ้างในการจัดจางระดับภาค สังเกตได้จาก จังหวัดส่วนใหญ่มีงบประมาณเหลือการทำงานต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน บางจังหวัดก็สามารถขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นเพิ่มเติมจากงบที่ สปรศ.ให้

3. กลุ่มเป้าหมายและสิ่งแวดล้อม

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการ คือ เด็กและเยาวชน 12-18 ปี จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าโดยทฤษฎี เด็กก่อนวัยเรียนจะเป็นช่วงที่มีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด และเมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษา จะถูกจำกัดความคิดเหลือถูกและผิดตามระบบการศึกษาไทย และ มักจะสร้างเด็กให้มีธรรมชาติแบบผู้ใหญ่ เป็นการสกัดพัฒนาการของเด็กอันเป็นธรรมชาติที่มีคุณค่า

ดังนั้น การสร้างสิ่งมหัศจรรย์จึงอาจจำเป็นต้องขยายฐานของกลุ่มเป้าหมายไปให้ครอบคลุมเด็กวัยก่อนเรียน ถึงแม้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมา จะมีการจำกัดช่วงอายุของเด็ก แต่ก็มีเด็กที่มีอายุนอกช่วงที่กำหนดเข้าร่วมโครงการ อย่างไรก็ตามกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่จะเป็นเด็กในระบบโรงเรียน โดยมีสัดส่วนของเด็กในระบบและเด็กนอกระบบ เป็น 30 : 1 และเมื่อทำกิจกรรมร่วมกันส่วนใหญ่จะเกิดความแปลกแยกในกลุ่ม นอกจากนี้พบว่าเด็กด้อยโอกาส เด็กชายขอบ เข้าร่วมโครงการน้อยมาก

ข้อเสนอ ในการให้เด็กผู้ด้อยโอกาสนอกระบบมีส่วนร่วม อาจจะทำโดยการจัดกลุ่มตามลักษณะของเด็ก แล้วมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม ค่อยๆบ่มเพาะให้แต่ละกลุ่มเติบโต แล้วจึงนำมาเชื่อมต่อกัน

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ควรจะทำให้เด็กมีลักษณะดังนี้

- รู้คุณค่าของตนเอง และพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นอยู่เสมอ
- มีความกระตือรือร้น อดทน อดกลั้น ไม่ท้อแท้เมื่อประสบปัญหาที่ยุ่งยากและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้สำเร็จ
- มีความรู้ความสามารถและสติปัญญาพร้อมที่จะค้นหาความสำเร็จแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
- มีความอดทน อดกลั้น ไม่ท้อแท้เมื่อประสบปัญหาที่ยุ่งยากและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้สำเร็จ
- มีอิสระในการสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้ทุกโอกาส

1.2 กลุ่มเป้าหมายอื่นที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ใหญ่ ครอบครัว ครูและโรงเรียน องค์กรในชุมชน พบว่า กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างสิ่งมหัศจรรย์ของเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งในแง่การส่งเสริมและการปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนทิวทัศน์ของผู้ใหญ่และคนในครอบครัวให้มีกระบวนการทัศน์ที่เป็นสัมมาทิวทัศน์ ให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมในเด็กและเยาวชน และปรับเปลี่ยนกิจกรรม พฤติกรรม

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ลักษณะโดยทั่วไป

- มีทัศนคติที่ดีและยอมรับว่าเด็กทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กสามารถส่งเสริมให้พัฒนาสูงขึ้นได้ โดยให้เด็กฝึกหัดความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดละออ รวมทั้งจัดประสบการณ์กระตุ้นในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กในช่วงนี้เด็กกำลังมีความเจริญ เพราะเด็กบางคนต้องการสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้พัฒนาการ

- ตระหนักอยู่เสมอว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนและมีคุณภาพยิ่ง ตลอดจนสามารถเกิดขึ้นได้ทุกโอกาส
- มีอิสระในการสร้างบรรยากาศที่จะอำนวยความสะดวกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ทุกโอกาส
- มีการปรับปรุงตนเองในด้านการสอน การสมาคมกับผู้อื่น ไม่ตำหนิตัดเยียนหรือกล่าวหาว่าเป็นความคิดนอกกลุ่มนอกทาง

3. สิ่งแวดล้อมที่เอื้อและไม่เอื้อต่อการดำเนินงาน

บรรยากาศที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ บรรยากาศที่เต็มไปด้วยการยอมรับและการกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรม หรือในระหว่างการเรียนการสอน เด็กและเยาวชนต้องมีอิสระที่จะสร้างสรรค์ความพอใจ สิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดจะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในเด็กก็ได้แก่ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

INPUT EVALUATION

1. การประเมินกระบวนการเตรียมความพร้อมของทีมทำงานระดับจังหวัด จากประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมการจัดสมัชชาระดับจังหวัด วันที่ 21-22 กย. 45 ณ โรงแรมรามารักษ์เดินท์ กทม.

ในการดำเนินงานครั้งนี้อาศัยตามแนวคิดที่ว่า "มีความสุข ได้เรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาและเป็นองค์รวม" กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก จากทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 74 จังหวัด และ กทม. ประกอบด้วย กสช. คปรส. กศร. สสส. กสช. และองค์กรร่วมอื่น ๆ รวมทั้งผู้แทนเด็กและเยาวชน

- สำหรับความคาดหวัง คือ การเกิดโครงสร้างและวิธีการดำเนินงานที่แต่ละจังหวัดได้ร่วมกันคิดภายใต้งบประมาณตามระดับของจังหวัด

กระบวนการที่ใช้ในการเตรียมความพร้อม คือ

- การทำกิจกรรมกลุ่มดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมแบ่งกลุ่ม เป็นการจัดแบ่งกลุ่มตามแถวที่นั่ง ออกเป็น 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีกิจกรรมเหมือนกันโดยวิทยากรจากควาพิเศษและองค์กรศิษย์เป็นผู้สังเกตุการณ์

กิจกรรมที่ 2 การเสถายพฤติกรรมโดยใช้เกมส์บิงโกสถานที่เป็นเครื่องมือ

กิจกรรมที่ 3 การสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันมีการแนะนำตัว

กิจกรรมที่ 4 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยกัน โดยใช้การต่อภาพเป็นหลักและมีผู้สังเกตุการณ์ว่าแต่ละกลุ่มมีการช่วยเหลือและการแก้ปัญหาอย่างไรโดยไม่พูดกัน

กิจกรรมที่ 5 กระชับความสัมพันธ์โดยการใช้อุปกรณ์จับมือเป็นวงกลมและสับที่กันโดยไม่ปล่อยมือ จากนั้นช่วยกันแก้ปัญหาให้คนที่อยู่ใกล้กันได้มาอยู่ใกล้กันเหมือนเดิม

กิจกรรมที่ 6 กระบวนการกรณีศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม มีหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นมาระดมความคิดเพื่อการดำเนินการค้นหาข้อมูลที่น่าสนใจจาก 3 กรณีศึกษา คือ อบต.น้อย ชนาคราชยะ และ อบ.รุ่งจิ๋ว

กิจกรรมที่ 7 เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และนำเสนอข้อมูลที่ศึกษาจากกรณีศึกษา

- การประชุมเพื่อหาข้อสรุปของการดำเนินงาน กระบวนการที่ใช้คือ mind mapping มีหลายจังหวัดที่มีตัวแทนมาไม่ครบ เช่น กรุงเทพมหานคร ผู้แทนกลุ่มที่มาเป็นผู้แทนองค์กร(ไม่ได้เป็นตัวแทนที่แท้จริง ที่เข้ามาเพราะความสนใจส่วนตัว) กลุ่มที่ทำงานกับเยาวชน และผู้แทนจากกรมสามัญศึกษา ในกลุ่มอื่น ๆ พบว่า มีการร่วมมือกันดี ไม่มีผู้นำกลุ่มชัดเจน ผู้ที่เป็นอาวุโสในกลุ่มยังทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่ม ในบางกลุ่มไม่มีตัวแทนของเยาวชน มีเพียงกลุ่มผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนเท่านั้น

ข้อสรุปจากการประชุม คือ โครงการนี้ต้องการให้เด็กเป็นผู้คิดและผู้ใหญ่เป็นผู้ให้คำแนะนำมากกว่าการที่ผู้ใหญ่จะคิดให้เด็กเหมือนที่ผ่านมา

ข้อสรุปจากการสังเกตโดยองค์กรซิสถึงกระบวนการที่ดำเนินงานมาโดยเฉพาะการใช้กระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม โดยกลุ่มได้มีการปรับตัวเข้าหากัน ทุกคนปรับพฤติกรรมจากเดิมและความรู้สึกแปลกแยกให้มาเป็นความรู้สึกเดียวกันคือ ร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาแก่เยาวชนของชาติ ถึงแม้จะมีกลุ่มเด็กเข้าร่วมน้อยมาก แต่แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนเจตนาารมณ์ที่ต้องการให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพโดยใช้การค้นหาสิ่งที่เป็นความสามารถของเด็ก ซึ่งหลายคนในกลุ่มขอให้อธิบายนิยามของสิ่งมหัศจรรย์ให้ชัดเจนเพื่อจะได้ใช้ในการดำเนินงานต่อไปและความเข้าใจที่ตรงกัน นอกจากนี้สิ่งที่ได้จากการสัมมนาครั้งนี้คือ การเกิดเครือข่ายความร่วมมือกันเพราะได้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น การถามข้อที่อยู่ โดยคาดหวังว่าคงได้มีการติดต่อและทำงานร่วมกันต่อไป

และจากการประชุมครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมจากทุกจังหวัดรับหลักการและนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ส่วนกลางได้แจ้งให้ทราบถึงการติดตามผลที่จะเกิดขึ้น โดย สป.ร.ส. จะมีทีมลงไปติดตาม

จากการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ พบว่า ผู้ใหญ่ใจดี และเด็กทั้งหลาย ยังคงเข้าใจคำว่าสิ่งมหัศจรรย์แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์คาดว่าน่าจะเกิดจากการที่ผู้เข้าร่วมประชุมหลายจังหวัดไม่ได้เป็นทีมงานจริง มีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบ และ เป็นปัญหาจากการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน ถ่ายทอดได้ไม่หมด และใช้ประสบการณ์ของตนเองในการตีความ

2. กระบวนการจัดทำแผนการทำงานระดับจังหวัด

ทุกจังหวัดมีขั้นตอนการดำเนินงานคล้ายกัน เริ่มต้นจากการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเครือข่ายสมาชิกสุขภาพเดิมในจังหวัด สามัญศึกษา และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ไม่ได้มีการจัดทำแผนที่ชัดเจน ทั้งแผนการคั่นหวนวคกรรม และกระบวนการคัดเลือกการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตัวแผนการทำงานระดับจังหวัด มักรู้กันในห้องทำงาน ไม่ได้มีการแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ การใช้ข้อมูลในการทำแผน ส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลจากประสบการณ์ของตนเองเป็นหลัก ขาดข้อมูลหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้

เกิดความล่าช้าในการประสานงานระหว่างสปรศ.ส่วนกลางกับพื้นที่ ทั้งในส่วนข้อมูลและการเงิน งบประมาณ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มดำเนินงานจนเสร็จสิ้นโครงการ ทำให้การติดตามงานและประเมินผลงานเป็นไปได้ยาก และทำให้เกิดกระบวนการดำเนินงานในรูปแบบเดียวกันเป็นส่วนใหญ่เช่นการจัดกิจกรรมค่าย และมีขั้นตอนของกิจกรรมคล้ายกัน

หลายจังหวัดใช้วิธีรวมงานหลายโครงการเข้าด้วยกันและใช้แหล่งทุนหลายแห่ง โดยใช้การบริหารจัดการภายในทั้งในเรื่องการดำเนินงานและงบประมาณ

PROCESS EVALUATION

การประเมินในบทนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. กระบวนการในการสร้างนวัตกรรม หรือสิ่งมหัศจรรย์ในเด็กและเยาวชน
2. การประเมินการดำเนินงานตามแผน ทั้งแผนการคั่นหวนวคกรรม และกระบวนการคัดเลือกกระบวนการจัดสมาชิก

1. กระบวนการในการสร้างนวัตกรรม หรือสิ่งมหัศจรรย์ในเด็กและเยาวชน

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่ากระบวนการความคิดสร้างสรรค์หรือสิ่งมหัศจรรย์จะเกิดขึ้นได้ ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

- ความรู้พื้นฐานของแต่ละคน (Individual's Knowledge) คืออย่างน้อยผู้หนึ่งต้องทราบว่ามีปัญหาที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบันนั้น ตนได้เคยแก้ปัญหาอย่างไรในอดีต
- จินตนาการ (Imagination) คืออย่างน้อยเขาจะต้องคิดได้ว่าจะมีทางอื่นหรือวิธีอื่นที่จะแก้ปัญหานี้ได้หรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง และอย่างไร

- การพิจารณา (Judgement) ต้องมีการใช้วิจารณ์ญาณวิเคราะห์ให้ได้วิธีแก้ปัญหาอันใด สามารถนำมาปฏิบัติและเป็นประโยชน์ที่สุดและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Creative Process: Creative Learning and Teaching by Torrance and Myers. 1972.) จะประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การพบความจริง (Fact-Finding)

ขั้นที่ 2 การค้นพบปัญหา (Problem-Finding)

ขั้นที่ 3 การตั้งสมมติฐาน (Idea-Finding)

ขั้นที่ 4 การค้นพบคำตอบ (Solution-Finding)

ขั้นที่ 5 ยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance-Finding)

ขั้นที่ 6 การค้นพบแนวคิดหรือสิ่งใหม่ต่อไปที่เรียกว่า (New Challenges-Finding)

แนวทาง คือ ให้เด็กและเยาวชน ได้เรียนรู้จากฐานแห่งความจริงมากขึ้น การเรียนรู้นอกกรอบของห้องเรียนให้มากขึ้น (interactive learning through action) ตัวอย่างของสิ่งมหัศจรรย์ เช่น

โครงการบำบัดผู้ติดยาเสพติดในชุมชน เป็นความคิดของเด็กนอกระบบการศึกษา (กศน.) โดยเริ่มจากความคิดที่เกิดมาจากเด็กเอง เนื่องจากเห็นคนในชุมชนมีการติดยา และคิดว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างไร เด็กๆเอาความคิดดังกล่าวมานั่งปรึกษากันวางแผนอย่างเป็นระบบว่า การแก้ปัญหาควรเป็นแบบที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งตัวผู้เสพ บ้าน เพื่อน สังคม วัด และเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่ครบวงจร มีการวางแผนสืบค้นแหล่งหรือตัวบุคคลที่ทำการขายยา(งานค่อนข้างเสี่ยง) เพราะเด็กเชื่อว่าปัญหาบางอย่างต้องกำจัดที่สาเหตุ หากยังมีผู้ขายก็ต้องมีผู้เสพอยู่อีก จึงมีการรวมกลุ่มกับชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแล และจับตาดูพฤติกรรมของผู้ค้ายาไม่ให้เข้ามาในหมู่บ้าน สำหรับตัวผู้เสภก็จัดองค์ประกอบในการบำบัดคือ เพื่อนช่วยเพื่อน เตือนถึงโทษภัยจากยาเสพติด กลุ่มดังกล่าวยังได้ประสานงานไปยังบ้านของผู้เสภคิดว่าบทบาทในการดูแลและให้กำลังใจในการเลิกยาควรเป็นเช่นไร นอกจากเพื่อน บ้าน และสังคมที่เด็กโยงเข้ามาช่วยเหลือแล้ว เด็กยังโยงวัดเข้ามาเพื่อขัดเกลาจิตใจของผู้เสภยา นำธรรมะเข้ามาอบรมจิตใจอันเป็นการยกระดับคุณค่าจิตใจของผู้เสภยาอีกด้วย จากผลการดำเนินงานของเด็กกลุ่มนี้ ได้รายงานว่าสำรวจแล้วมีผู้ติดยาในชุมชนประมาณ 16 คน ตอนนี้กลับตัวกลับใจเลิกเสภยาแล้วประมาณ 8 คน

จากตัวอย่างสิ่งมหัศจรรย์ ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ได้ชัดเจน และนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดี หากทีมทำงานได้มีโอกาสวิเคราะห์ ถอดบทเรียนในกระบวนการสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ ในทุกจังหวัด ก็จะได้องค์ความรู้ที่นำมาใช้ในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง

2.) การประเมินการดำเนินงานตามแผน ทั้งแผนการค้นหาวุฒิกรรม กระบวนการคัดเลือก และกระบวนการจัดสมาชิก

1. การดำเนินงานของโครงการนี้เป็นการเลือกดำเนินงานในบางขั้นตอนของกระบวนการสร้างสังคมหัตถกรรม

ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ คือเป็นเพียงการค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ แล้วนำมาเสนอให้เกิดแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ นำไปใช้ต่อไป และเพื่อให้สังคมได้เรียนรู้และเข้าใจในเรื่องนวัตกรรมที่เด็กสามารถทำได้

เป็นเหมือนว่า “เราต้องการผลไม้ เราก็เดินหาผลไม้ ไม่ได้คิดจะปลูกเพื่อให้ได้ผลไม้ และยังไม่รู้ว่าจะกินผลไม้เหล่านั้นอย่างไร”

ข้อคำนึงต่อกระบวนการข้างต้น คือ ในการดำเนินงาน ควรจะต้องมองให้เห็น ศึกษาให้ชัด ถึงกระบวนการ ขั้นตอนตั้งแต่ต้น จนถึงขั้นตอนสุดท้าย เห็นจุดหมาย เห็นมิติของความครบถ้วน เพื่อให้ผู้ดำเนินจะได้เห็นพัฒนาการความเชื่อมโยง สามารถเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วนและแท้จริง ไม่เช่นนั้นแล้วอาจจะเกิดการลอกเลียนแบบเนื่องจากความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ตัวอย่างที่พบจากการประเมินคือ จุดหมายของสิ่งมหัศจรรย์น่าจะอยู่ที่การเกิดสุขภาวะทั้งจากกระบวนการหรือผลของสิ่งมหัศจรรย์ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มองไม่ถึงจุดหมายของสุขภาวะ เป็นต้น

แนวทางต่อไป จึงน่าจะมีกระบวนการพัฒนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

- เน้นเรื่องของระบบคิด ได้แก่ การคิดเชิงระบบ ความเชี่ยวชาญในการสร้างพลังแห่งตน การจำลองความคิด ซึ่งต้องเข้าใจสาระแห่งชีวิต มองความจริงให้ชัดอย่างเป็นพลวัตร

- เน้นหลักคิดที่จะต้องมีการใช้ศาสตร์ตามหลักวิชาการและศาสตร์ตามประสบการณ์อย่างสมดุล

- ต้องการการสังเคราะห์ เพื่อการพัฒนา Creative development ซึ่งเป็นกระบวนการที่ สปรส.

กำลังดำเนินการต่อไป

2. การดำเนินงานของโครงการ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศทำให้ขาดจุดเน้นในเรื่องที่ลึก เข้าทำนอง “ย้ายเท้าทั้งแผ่นดิน รู้จักทางไม่รู้จักคน” แต่มีข้อดีเพราะเป็นการ สร้างพลังขับเคลื่อนทั้งประเทศ

- การขับเคลื่อนทั้งประเทศ ภายใต้อำนาจกักในหลายเรื่อง ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องท้าทายในการทำงานต่อไป โดยเฉพาะเรื่องการประสานงาน การเชื่อมโยงเครือข่าย การถักทอแนวราบ

- ภายใต้อำนาจกักในเรื่องเวลาและปัจจัยอีกหลายปัจจัย การค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ทั้งประเทศจึงไม่สมบูรณ์และขาดมิติของความลึกซึ่ง ไม่สามารถบรรลุผลเช่นสมาชิกสุขภาพได้

- หากต้องการสิ่งมีชีวิตหรือนวัตกรรมที่ชัดเจน อาจจะต้องเลือกสถานที่เฉพาะ มีกระบวนการเรียนรู้ การศึกษาที่เข้มข้นกว่าโครงการนี้

- ถ้าจะทำทุกจังหวัด ต้องสร้างความหลากหลาย เพราะความหลากหลายคือพลังของสิ่งมีชีวิต ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปรากฏการณ์ผีเสื้อกระพือปีก หมายถึงการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยที่ก่อผลอันยิ่งใหญ่ (Butterfly Phenomenon)

- อย่างไรก็ตามพบว่า สมัชชาเด็กและเยาวชน เป็น โอกาส เป็นเครื่องมือที่เปิดพื้นที่ให้เด็กและผู้ใหญ่ได้เรียนรู้ เป็นทั้งบทเรียนและเป็นบททดสอบ

- จากการประเมินพบว่า จังหวัดที่มีเครือข่ายไม่เข้มแข็งเป็น โอกาส เป็นการริเริ่มที่ดี ขณะที่จังหวัดที่มีเครือข่ายเข้มแข็ง จะเห็นกระบวนการสมัชชาครั้งนี้ ยังมีข้อจำกัด และข้อบกพร่องอีกหลายประการ

3. ในระหว่างการดำเนินงาน และการประเมิน คำถามส่วนใหญ่ที่ได้รับคือ

- สิ่งมีชีวิตที่ค้นพบเป็นสิ่งที่เด็กคิดเองหรือผู้ใหญ่คิดให้ ?
- การจัดสมัชชา เป็นสมัชชาเด็กหรือสมัชชาผู้ใหญ่ที่คิดว่าทำเพื่อเด็ก ?
- โครงการนี้เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่อยากให้ทำ ไม่ใช่เด็กอยากทำ ?
- ผู้ใหญ่กำหนดหัวข้อ รูปแบบ กำหนดกรอบและวิธีเดิน ?
- สปรศ.เป็นผู้ตั้งโจทย์ ทิมในพื้นที่ทำตามโจทย์
- วิธีเดินถูกกำหนด โดยกรอบเวลา งบประมาณ และเงื่อนไข

จากการประเมิน พบว่า จุดเริ่มต้นในการทำสิ่งมีชีวิต ส่วนใหญ่เริ่มต้นจาก นักเรียน ครู โรงเรียน การเรียนการสอน ร้อยละ 58.8 เมื่อแยกเฉพาะตัวนักเรียน ร้อยละ 16.3 และผู้จุดประกาย ส่วนใหญ่คือ นักเรียน ครู โรงเรียน ร้อยละ 87.9 เมื่อแยกเฉพาะตัวนักเรียน ร้อยละ 37.1

และพบว่า ผู้ใหญ่ใจดีเห็นว่า การจัดสมัชชาครั้งนี้แม้ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่เป็นสมัชชาผู้ใหญ่ที่คิดว่าทำเพื่อเด็ก แต่ก็พยายามที่จะให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมและเรียนรู้เพื่อเด็กจะได้จัดสมัชชาด้วย กระบวนการคิดและกระบวนการทำงานที่เกิดจากตัวเด็กเอง

- แม้ว่า สปรศ.จะไม่ได้เป็นผู้กำหนดรูปแบบการจัดสมัชชา และกระบวนการในการดำเนินงาน แต่เนื่องจากกรอบเวลาและกรอบงบประมาณและเงื่อนไขบางอย่างจึงทำให้รูปแบบงานออกมาเหมือนกับการถูกกำหนดมาตั้งแต่แรก และผลจากการดำเนินงานจึงพบว่า มีลักษณะการดำเนินงานและการจัดการ สมัชชาในแต่ละจังหวัด คล้ายกันเป็นส่วนใหญ่ คือกิจกรรมค่าย และ เวทีนิทรรศการ

- จากการประเมินพบว่า ระบบการคิดของทีมทำงานบางจังหวัด ตัดกรอบ ไม่ยืดหยุ่น แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ดี เพราะตราบดีที่มีพื้นที่ให้เด็กได้เรียนรู้ นอกกรอบคิดของโรงเรียน ไม่ดีเส้นนัดขวาง การเรียนรู้ของเด็ก หรือให้เด็กได้เรียนรู้จากชีวิตที่เป็นจริงถือว่าเป็นสิ่งดี

- ในขณะที่ บางจังหวัด ได้ทีมทั้งผู้ประสานงาน ทีมที่เลี้ยง ที่เข้าใจกระบวนการก็ทำให้งานราบรื่นไปได้
- สปรต จะต้องสร้างกระบวนการ ที่จะสามารถสื่อให้เกิดความเข้าใจกับทีมงาน ในขณะเดียวกัน ก็ต้องไม่ใช้การกำหนดกรอบในการทำงาน
- การนำวิธีการบริหารแบบ Chaotic น่าจะเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง โดยยึดหลัก 2 ประการ คือ มีจุดหมาย(Purpose)ที่ตรงกัน ใช้หลักการ(Principle) เดียวกัน ส่วนวิธีการให้เกิดความอิสระ ความหลากหลาย ในการดำเนินงาน
- ควรคิดว่า สมัชชาฯเป็นช่องทางหนึ่งในกระบวนการ เป็นโอกาสที่ผู้ใหญ่ใจดีสร้างให้ แต่เด็กจะสร้างโอกาสเองได้อย่างไร วิธีการที่ได้จากการสังเคราะห์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและเวทีประเมิน พบว่า
  - 1) ต้องให้เด็ก set สิ่งที่เขาจะเรียนรู้กันเอง โดยมีผู้ใหญ่เป็นเพื่อน เพราะหากเราไปกำหนด (set) ให้เขา เด็กจะมีพัฒนาการที่เป็นไปในรูปแบบเดียวกันหมด (package) ไม่ว่าจะ เป็นแนวคิด หรือวิธีคิด ทำอะไรเหมือนกันหมด เราจะต้องฝึกให้เขาคิดด้วยตนเอง
  - 2.) การกำหนดเป้าหมาย เราไม่ควรเอาระยะเวลาเป็นตัวตั้ง แต่เราควรจะมีมองถึงวิธีการ (Process) ของเด็กว่าเขาจะไปถึงเป้าหมายนั้นได้อย่างไร ค้นหาวิธีการ ไปถึงเป้าหมายอย่างมีความสุข ให้โอกาสเขาคิดเองทำเองอย่างอิสระ มีความเป็นตนเองมากที่สุด โดยมีวินัยคอยกำกับ เพื่อเป็นการสร้างความเคยชินที่ดีงามให้เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้เขามีการก้าวไปถึงเป้าหมายอย่างชำนาญ มีความชัดเจน เป็นการจุดประกายความคิด เมื่อเขาอยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง ถือว่าบรรลุเป้าหมายแล้วเช่นกัน
  - 3.)สร้างพื้นที่ ที่เป็นเวทีที่เด็กสามารถแสดงความสามารถ เป็นเวทีที่ให้เขาได้ทบทวนตนเอง ได้ลองผิดลองถูก และคิดได้ด้วยตนเอง
  - 4.)ผู้ใหญ่จะต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ให้ความรัก ความอบอุ่น โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานด้านเด็ก การอยู่กับเด็กเราต้องเข้าใจในธรรมชาติของเขา อยู่กับเขาอย่างเพื่อน เพราะเด็กมีความคิดเป็นของตนเอง อย่างสั่งหรือสอนเขา มิฉะนั้นเราจะไม่ได้ใจเด็ก แต่เด็กเขาจะเลียนแบบผู้ใหญ่
  - 5.)ประเด็นที่น่าสนใจและเป็นข้อพึงระวัง คือ รูปแบบงานที่เน้นวัตถุ การแข่งขัน อาจสร้างตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน

4.) ในการจัดสัมมนาในระดับจังหวัด และระดับภาค พบว่า มีวัตถุประสงค์ของสัมมนา 2 ข้อหลักคือ

1.) เป็นเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สิ่งมหัศจรรย์ ทำให้เห็นความหลากหลาย แล้วนำไปใช้ในพื้นที่ตนเองต่อไป เกิดการเรียนรู้พัฒนา เกิดสิ่งดีๆขึ้น กรณีนี้สัมมนาต้องเป็นพลวัตร เกิดสิ่งดีๆเปลี่ยนแปลงดีๆตลอดเวลา

2.) เป็นเวทีนำเสนอ ปัญหาเล็ก สะท้อนปัญหา ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปสร้างนโยบาย กลวิธี ดำเนินการ ในการแก้ปัญหา

การที่ผู้จัดคาดหวังให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ อาจจะเป็นไปได้ยาก คงต้องพิจารณาว่า จะมีรูปแบบต่างกันหรือไม่? จัดร่วมกันได้หรือไม่? รูปแบบใดจึงจะเหมาะสม?

4.) กระบวนการและวิธีการค้นหาสิ่งมหัศจรรย์ ครั้งนี้ หากมองเป็นมุมกลับ อาจจะเป็นการคัดกรองสิ่งมหัศจรรย์มากกว่าการค้นหา หากทีมทำงานไม่สามารถวิเคราะห์หรือเข้าใจสิ่งมหัศจรรย์ หรือทำการคัดเลือกสิ่งมหัศจรรย์ในบริบทของตนเอง ขาดความครบถ้วน ก็อาจทำให้สิ่งดีๆถูกลืม และถ้าเกณฑ์ในการคัดเลือกเป็นดั้งเดิมทุกครั้ง โดยกลุ่มหรือทีมทำงานเดิมทุกครั้ง ก็จะทำให้เกิดรูปแบบของสิ่งมหัศจรรย์ที่ดีที่ตายตัว ขาดการสร้างสรรค์ และจะกลายเป็นตัวอย่างซ้ำๆให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจสิ่งมหัศจรรย์ในกรอบความคิดที่แคบ

PRODUCT EVALUATION

1. จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วม โครงการทั้งประเทศ พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำสิ่งมหัศจรรย์โดยทั่วไปอยู่ในระดับมาก ประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุดคือ ได้การเรียนรู้ ส่วนประโยชน์ที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดแต่ยังอยู่ในเกณฑ์มากคือความเข้าใจในเรื่องสุขภาพ ซึ่งอาจจะเป็นตัวชี้วัดส่วนหนึ่งซึ่งควรเน้นในความเข้าใจเรื่องสุขภาพให้มากขึ้นในการดำเนินงานต่อไป

2. จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่นำสิ่งมหัศจรรย์ มาแสดง พบว่า ได้นำสิ่งมหัศจรรย์ไปขยายผลกับชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.8 และโรงเรียนรองลงมา ร้อยละ 21.4

3. จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่นำสิ่งมหัศจรรย์ มาแสดง พบว่า ช่องทางการนำเสนอสิ่งมหัศจรรย์ ของเด็ก ส่วนใหญ่จะใช้การปฏิบัติจริง ให้เห็นเป็นตัวอย่าง ร้อยละ 63 ใช้ช่องทางผ่านบุคคล ร้อยละ 61.7

4. จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วม โครงการทั้งประเทศ พบว่า หน่วยงานหรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนเด็กและเยาวชนในการสร้างสิ่งมหัศจรรย์ ส่วนใหญ่คือ โรงเรียน ร้อยละ 41.4 รองลงมาคือองค์กรพัฒนาเอกชน ร้อยละ 25.4

5. จากการสัมภาษณ์ทีมงาน เพื่อประเมินศักยภาพของทีม พบว่า โดยภาพรวมทีมงานมีเจตคติ ความรู้ความสามารถในการวางแผน ดำเนินตามแผน และความพร้อม อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ส่วนเรื่องอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยปัจจัยเรื่องงบประมาณได้คะแนนต่ำที่สุด

6. แผนงานในอนาคต โดยความเห็นของผู้ใหญ่ใจดีและเด็ก พบว่า ส่วนใหญ่ ต้องการให้จัดกิจกรรมในลักษณะเดิม ร้อยละ 16.2 ต้องการให้มีการสร้างเครือข่ายเด็ก ร้อยละ 15.0 ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ร้อยละ 12.0

7. ความต่อเนื่องที่จะตามมา

- ต้องเตรียมรองรับความกระหายของเด็ก เยาวชน
- ความต่อเนื่องที่จะเคลื่อนต่อไป ยังคงใช้กลยุทธ์ แนวราบดักทอแนวตั้ง แต่ต้องทำให้เนียนขึ้น ขณะเดียวกัน ต้อง clear แนวตั้งให้ชัดเจน
- ขณะนี้มีทุนอยู่ คือ เครือข่ายผู้ใหญ่ เด็ก ควรเลือกจังหวัดที่มีศักยภาพ นำมาเข้ากระบวนการ training the trainer งานสมัชชาครั้งนี้เป็นการสร้างโอกาสอันสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นของการดักทอเครือข่าย
- ช่องทางหนึ่งที่สามารถทำได้คือ การสร้าง center of communication สื่อสารระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ หรือการสร้างเป็น Child line การสร้างเด็กให้มีความรู้ถึงความเป็นพลเมือง

หมายเหตุ : รายละเอียดดูจากรายงานฉบับสมบูรณ์

การขยายผล

การขยายผล

จากการดำเนินงานสมัชชาเด็กและเยาวชนทั้งระดับจังหวัดและระดับชาติครั้งนี้ ผลผลิตที่ได้ออกมา นั้น มีความงดงามทั้งตัวเด็กที่เป็นสิ่งมหัศจรรย์ แนวคิดสร้างสรรค์อย่างมหัศจรรย์ ผลงานของเด็กที่เป็นสิ่งมหัศจรรย์ การทำงานด้วยกันของหลายฝ่ายทั้งรัฐ เอกชน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขปัญหา เหล่านี้ ล้วนเป็นบทเรียนที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่ง หากเราสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมต่อไปได้

นอกจากนั้น ข้อเสนอจากการประชุมสรุปประเมินผลการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติทั้ง 4 ภาค เมื่อเดือนมีนาคม 2546 นั้น ต่างเห็นพ้องกันว่า การจัดงานครั้งนี้ ก่อให้เกิดคุณูปการต่อเด็กและเยาวชนอย่างยิ่ง เป็นการให้โอกาสเด็กได้คิด ร่วมทำงานด้วยกัน ได้แสดงศักยภาพเดิมที เป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพเด็กอย่างแท้จริง นอกจากนั้น แต่ละจังหวัดยังยืนยันในการดำเนินงานสานเครือข่ายเด็กและเยาวชนของจังหวัดตนเองต่อไป มีการพัฒนาเครือข่ายภายในภาค มีการพัฒนาสิ่งมหัศจรรย์กันต่อไป

ขณะทำงานฯ เห็นประโยชน์และต้องการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตที่เกิดขึ้น จึงเสนอให้มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ข้อมูลสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้

สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ สามารถรวบรวมได้มากกว่า 1,000 สิ่ง และที่ได้รับการพิจารณานำเข้าสู่สมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ มีประมาณ 300 สิ่ง ขณะนี้ สป.ร.กำลังดำเนินการรวบรวมสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ใน 2 ลักษณะคือ

1.1 บันทึกสิ่งมหัศจรรย์แห่งชาติ

เป็นการบันทึกสิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้ของแต่ละจังหวัดที่ได้นำไปเสนอในเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับชาติมาแล้ว โดยคณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาเลือกสิ่งมหัศจรรย์จำนวน 1-3 สิ่ง จากทุกจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด จำนวนประมาณ 100 สิ่ง ซึ่งล้วนเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่โดดเด่นของจังหวัดที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ดี มีแนวคิดสร้างสรรค์และสามารถทำได้และได้ทำไปแล้ว สมควรได้รับการบันทึกเป็นความรู้สู่ผู้อื่นได้

ในการบันทึกสิ่งมหัศจรรย์นั้น กำหนดให้มีนักเขียนอิสระ 1 คน รับผิดชอบในการเขียนทั้งหมด โดยนักเขียนจะเดินทางไปพบผู้รับผิดชอบสิ่งมหัศจรรย์ตามจังหวัดต่างๆ สัมภาษณ์เด็กที่ทําส่งมหัศจรรย์ตามแนวทางการเก็บข้อมูล ดังนี้

- ◆ ข้อมูลทั่วไป
- ◆ เหตุจูงใจที่ทำ
- ◆ ลำดับวิธีการ ขั้นตอนการทก

- ◆ สิ่งที่ทำก่อให้เกิดสุขภาวะอย่างไร ทั้งตนเอง ครอบครัว ชุมชน
- ◆ ปัจจัยเอื้อให้สามารถทำงานได้
- ◆ ผลงานที่ผ่านมามีอะไรบ้าง
- ◆ ผู้ทำ ได้เรียนรู้และได้บทเรียนจากสิ่งที่ทำอย่างไรบ้าง
- ◆ ความรู้สึกของผู้ทำต่อสิ่งมหัศจรรย์ที่ทำ
- ◆ ความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องต่อสิ่งมหัศจรรย์
- ◆ ผู้ทำ คิดจะทำอะไรต่อไป

การบันทึกสิ่งมหัศจรรย์ครั้งนี้ เป็นการบันทึกในเชิงการเรียนรู้ มีการบันทึกภาพประกอบด้วย กำหนดจะพิมพ์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ไปตามสถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่างๆ

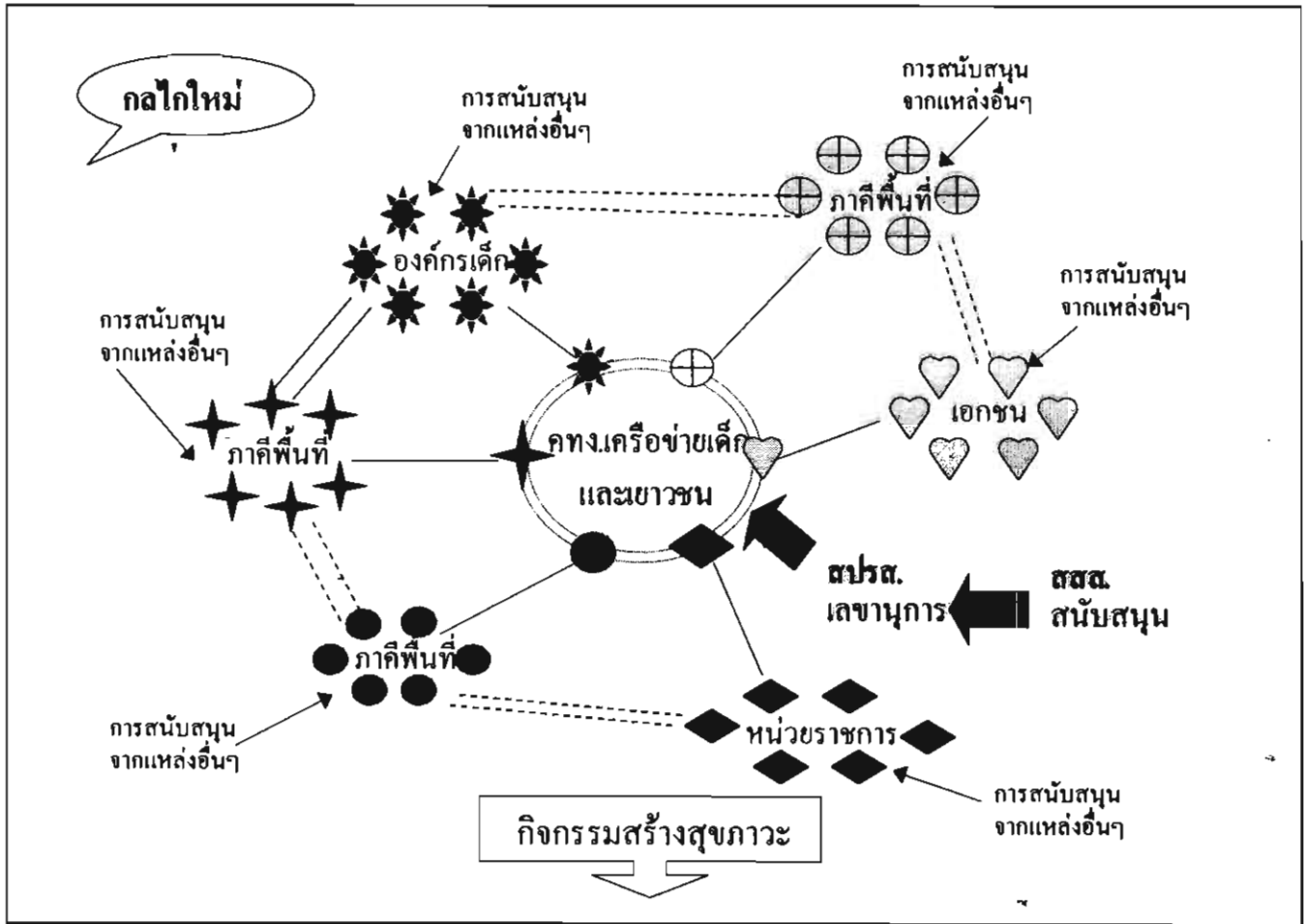
1.2.ฐานข้อมูลเครือข่ายเด็กและเยาวชน

จากการเคลื่อนไหวจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนทั่วประเทศครั้งนี้ มีเครือข่ายเด็กและเยาวชนจากจังหวัดต่างๆเป็นจำนวนมากที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลา 5 เดือน จนถึงการจัดสมัชชาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2546 ประมวลเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่เข้าร่วมสมัชชาฯรวมจำนวนประมาณ 20,000 คน คณะทำงานฯ จึงดำริจัดทำฐานข้อมูลของเครือข่ายเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมสมัชชาเด็กและเยาวชน ทั้งระดับจังหวัดและระดับชาติ โดยจัดทำในรูปแบบ CD-ROM

2.จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายเด็กและเยาวชน

สืบเนื่องจากการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา ส่งผลให้คณะกรรมการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัดทั้งผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนที่เป็นแกนนำ เกิดความรู้สึที่ดีและมีความสุขในการทำงานเด็ก และหลายแห่งได้เกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดขึ้นเพื่อร่วมกันทำงานพัฒนากิจกรรมของเด็กและเยาวชน ทั้งในเชิงการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การพัฒนาความรู้ การพัฒนาสิ่งมหัศจรรย์ แสดงให้เห็นถึงการผนึกกำลังในการดำเนินการกิจกรรมเด็กและเยาวชนอย่างค่องเนื่อง ประกอบกับจากผลการประชุมสรุปประเมินผลการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนปี 2546 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 มีข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนเครือข่ายเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยเสนอให้มีกลไกประสานงานที่ยืดหยุ่น ไม่ติดกับโครงสร้าง เปิดโอกาสให้หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เสนอให้มีการใช้สื่อ Media Education อย่างกว้างขวางและเกิดประโยชน์ แต่ละจังหวัด/กลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพ มีแนวคิดหรือกิจกรรมร่วมกัน ให้มาเชื่อมเครือข่ายกันเอง โดยนำผลการประเมินมาพิจารณาเพื่อปรับจุดอ่อนและพัฒนาให้เครือข่ายพื้นที่เป็นผู้ดำเนิน

การเป็นหลัก ส่วนกลางเป็นเพียงผู้ประสานเชื่อมร้อย ให้เกิดการพูดคุย การคิด และเสนอ ภายใต้กลไก "คณะทำงานเครือข่ายเด็กและเยาวชน" โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)และสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ(สปรส.)

เกิดกิจกรรมสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชนต่อเนื่อง

- พัฒนาเครือข่ายภาคีเด็กและเยาวชน
- พัฒนาสิ่งมหัศจรรย์ฯ
- สมัชชาเด็กและเยาวชนหรือเวทีเด็กและเยาวชนในรูปแบบอื่นๆ
- เกิดข้อเสนอเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการ ไปสู่การปฏิบัติ

มีวัตถุประสงค์ เพื่อประสานและจัดการให้เกิด การร่วมคิด ร่วมคุย เชื่อมโยงและผลักดันให้เกิดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาวะของเด็กและเยาวชน และมีองค์ประกอบของคณะทำงานประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ องค์กรเด็ก องค์กร

กรเอกชน ผู้แทนประชาคมเด็กจากจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค โดย สสส.สนับสนุนทุนดำเนินการ มี สปรส.เป็นฝ่ายเลขานุการ จำนวน จำนวนไม่เกิน 15- 20 คนความคาดหวังของกลไกนี้ เป็นกลไกการทำงานแนวราบถักทอแนวตั้ง สนับสนุนให้เครือข่ายเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค/ประเทศ มีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนากิจกรรม/สิ่งมหัศจรรย์ของตนเองและเครือข่ายได้

ขณะนี้ อยู่ในระหว่างการพัฒนาโครงการและเตรียมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะทำงาน จากหลากหลายองค์กรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดทิศทางการทำงานหนุนเสริมกันอย่างมีพลังกันต่อไป

3.) การสังเคราะห์สิ่งมหัศจรรย์และจัดทำฐานข้อมูลสิ่งมหัศจรรย์

สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้จำนวนมากและหลากหลายจากสมาชิกเด็กและเยาวชนนั้น สามารถแบ่งแยกออกเป็นหมวดหมู่/กลุ่ม ได้ดังนี้

- (1.) กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 200 กิจกรรม
- (2.) กลุ่มทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจำนวน 135 กิจกรรม
- (3.) กลุ่มสื่อ สิ่งประดิษฐ์ และอาชีพ 138 กิจกรรม
- (4.) กลุ่มสุขภาพ อนามัยและการพัฒนาชุมชนจำนวน 320 กิจกรรม
- (5.) กลุ่มศิลปวัฒนธรรมและการแสดง350 กิจกรรม
- (6.) กลุ่มสหกรณ์และการออมทรัพย์จำนวน 150 กิจกรรม รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,293 กิจกรรม

และ ยังได้พบเครือข่ายของเด็กและเยาวชนประมาณจำนวน 1,200 กลุ่ม

สิ่งมหัศจรรย์ดังกล่าว สมควรได้รับการรวบรวมและสังเคราะห์ในเชิงความรู้และเชิงการจัดการ เนื่องจากแต่ละหมวดหมู่มีจำนวนมาก มีความหลากหลายในการจัดการ เพื่อเป็นความรู้และสามารถเผยแพร่สู่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆได้ สปรส.จึงได้ประสานความร่วมมือกับ UNICEF และ สสส.จัดให้มีโครงการนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ทำฐานข้อมูลสิ่งมหัศจรรย์ จำแนกตามกลุ่ม ประเภทของสิ่งมหัศจรรย์
2. ถอดบทเรียนทำการสังเคราะห์ วิเคราะห์ สิ่งมหัศจรรย์ตามกลุ่ม ตามประเภท
- 3.จัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเด็กและเยาวชนในประเทศไทย รวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4.กระตุ้นให้สังคมเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์กิจกรรม เรียนรู้และแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตัวเอง
- 5.เพื่อสร้างแนวทางในการประสานงานเชื่อมร้อยให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเกิดเป็นเครือข่ายเข้มแข็งขึ้น
- 6.เผยแพร่การจัดการความรู้สิ่งมหัศจรรย์ที่เราทำได้

การดำเนินงานนั้น สปรส. ดำเนินการรวบรวมสังเคราะห์ วิเคราะห์ สิ่งมหัศจรรย์และแยกประเภทตามหมวดหมู่ จัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการสิ่งมหัศจรรย์ประเภทต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกระบวนการในการดำเนินงาน เพื่อคัดเลือกสิ่งมหัศจรรย์ที่มีกระบวนการชัดเจนเป็นแบบอย่างได้ในแต่ละกระบวนการเพื่อนำมาเป็นต้นแบบวิเคราะห์และจัดทำเป็นบันทึกในโอกาสต่อไป จัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ต่อไป

ในส่วนของฐานข้อมูลสิ่งมหัศจรรย์ที่ได้นั้น จะทำการจัดเก็บในรูปแบบของแผ่น CD-ROM เพื่อใช้เผยแพร่ เป็นฐานข้อมูลในการค้นคว้าเรียนรู้ ของกลุ่มองค์กรเด็กและเยาวชน หน่วยงานต่างๆและผู้ที่สนใจทั่วไป

"สร้างความจริงจากฝัน สืบมัจฉัจจรรจ์ที่พวกเราทำได้"

ห้องสมุด ๓๑๑ ปี สุขุมวิท

00084508

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.)

ชั้น 2 อาคารด้านทิศเหนือสวนสุขภาพ (ถ.สาธารณสุข 6) ภายในบริเวณกระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทร. 0 2590 2487 แฟกซ์ 0 2590 2311 E-mail address : hsro@hsro.or.th Homepage : www.hsro.or.th